

Popravni

Novi način financiranja nacionalno-manjinskih tiskanih medija u Vojvodini bio je tema prošlotjednog radnog sastanka u pokrajinskoj Vladi. Prema najavljenim novim kriterijima svi će listovi ubuduće biti jednako tretirani, a visina dotacije ovisit će jedino o tome je li riječ o tjednicima, dvotjednicima ili mjesečnicima. Prema ovim kriterijima, koji bi trebali važiti od sljedeće godine, Hrvatska riječ će biti izjednačena u pogledu financiranja radnih mjesta s drugim manjinskim medijima, što je i bio zahtjev upućivan iz hrvatske zajednice.

S druge strane, ujednačavaju se i priznati troškovi za tiskanje listova a to će, na žalost, ukoliko se ne pronađe drugo rješenje, u slučaju našeg tjednika značiti ili manji broj stranica, ili smanjivanje kvalitete papira, ili tiskanje jednog broja stranica u crno-bijeloj tehnici. Drugim riječima – otpuštanja neće biti, ali će se nešto u grafičkoj opremi lista morati mijenjati, pa čitatelji mogu očekivati Hrvatsku riječ u novom ruhu sredinom ove godine.

Ruho nam je skrojila pokrajinska administracija, ali sadržaj ostaje i određuju ga prije svega događanja u hrvatskoj zajednici i oko nje. A ovih je dana počelo prikupljanje ovjerenih potpisa za elektore koji se moraju prikupiti u veoma kratkom roku. Najmanje 6000 ovjerenih potpisa je potrebno kako bi elektorska skupština 6. lipnja mogla biti održana. Nadamo se da nećemo i ovoga puta pasti na ispitu, jer bi to, nakon neuspjelog popisa, značilo i potpuni krah nacionalno-manjinske samouprave u Hrvata na ovim prostorima, za neko vrijeme. Time bi se dovelo u pitanje i sve ono što je do sada učinjeno na planu obrazovanja, informiranja, kulture i službene uporabe jezika. Ako svime time i nismo zadovoljni, ne bismo ipak smjeli propustiti ovaj popravni ispit. Jer nije problem u padu, pad je u prirodi ljudi, pitanje je – možeš li ustati i nastaviti dalje?

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Pripreme za elektorsku skupštinu
PRIKUPLJANJE POTPISA U UREDIMA DSHV-A I DZH-A.....7

TEMA

Novi način financiranja novina na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini
POKRAJINA I DALJE KLJUČNI FINANCIJER.....8-9

Otvoreno pitanje izrade cjelovitog panoramskog pregleda književnosti Hrvata u Vojvodini
KANONIZACIJA - IZAZOV I POTREBA.....16-17

INTERVJU

Mirko Sebić, glavni i odgovorni urednik časopisa »Nova misao«
MEDIJI SU NEKA VRSTA DRUŠTVENOG UVELIČAVAJUĆEG STAKLA..... 12-13

SUBOTICA

Partnerska suradnja srednjih ekonomskih škola Subotice i Karlsruhea
RAZMJENOM DO BOLJIH REZULTATA.....18

DOPISNICI

Potpisivanjem sporazuma službeno uspostavljena prekogranična suradnja između Tavankuta i Kačmara

DODATNI POTICAJ OBOSTRANOM RAZVOJU.....23

Na zgradi Somborske županije po prvi put istaknuta zastava hrvatske nacionalne zajednice

POVIJESNI DAN.....25

KULTURA

Društvo književnika Vojvodine ustanovilo novu nagradu
»ILIJA OKRUGIĆ SRIJEMAC« ZA

NAJBOLJU KNJIGU NA HRVATSKOM JEZIKU..... 33

SPORT

Ivan Andrić, nogometaš
STOPAMA DJEDA PAVE.....47

SKUPŠTINA VOJVODINE UPUTILA ZASTUPNIKE NA AGENCIJU ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Sukob interesa rješavat će se pojedinačno

Na sjednici po prvi put u pokrajinskom parlamentu usvojene odluke o Skupštini i o Vladi APV, a osnovano i novo tijelo pokrajinskog parlamenta – Vijeće nacionalnih zajednica

Vojvodanskim zastupnicima izabranim po većinskom izbornom sustavu Skupština Vojvodine omogućila je da zatraže suglasnost od Agencije za borbu protiv korupcije da nakon 1. travnja zadrže i čelne dužnosti u lokalnim samoupravama i u pokrajinskim javnim ustanovama. Odluka je to Skupštine AP Vojvodine donesena na sjednici tog tijela u utorak, 23. ožujka.

Prema usvojenoj odluci, koju je podržalo 80 od ukupno 120 zastupnika, za obnašanje dvostrukih dužnosti potrebno je prethodno pribaviti mišljenje Odbora za administrativna i mandatno-imunitetska pitanja Skupštine APV. Skupštinskom odboru ovi su se zastupnici morali obratiti već isti dan, kako bi potom, ukoliko dobiju pozitivno mišljenje, mogli zatražiti suglasnost za dupliranje dužnosti i od Agencije. Prema pisanju nekih medija, takvo odobrenje skupštinskog Odbora dobit će dvadesetak zastupnika.

Odluka o sukobu interesa usvojena je, inače, nakon višesatne rasprave koja se uglavnom vodila između predstavnika kluba ZEV-a, u kojem je i najviše zainteresiranih za usvajanje ovog propisa, te zastupnika oporbe. Radikali, napred-

jaci i narodnjaci, naime, jedinstveni su u ocjeni da se ovim pokrajinskim aktom narušava pravni sustav Srbije. Šef kluba SRS-a *Milorad Mirčić* ocijenio je kako je riječ o protuzakonitom i protuustavnom aktu, navodeći da republički

da i sam zakon predviđa mogućnost iznimke od generalnog pravila o nespojivosti funkcija. Šef kluba zastupnika ZEV-a rekao je kako je zadatak Agencije upravo da rješava pojedinačne zahtjeve dužnosnika za obnašanje više od jedne funkcije.

zakon, koji je usvojila ista koalicija koja ima vlast i na pokrajinskoj razini, ne dopušta udvajanje funkcija. S druge strane, zastupnici vladajuće koalicije tvrdili su kako je ovaj pokrajinski propis u skladu s republičkim zakonom, navodeći

Inače, pokrajinskim propisom o nespojivosti funkcija dupliranje funkcija omogućeno je i imenovanjem i postavljenim osobama u tijelima, fondovima i ustanovama APV ako je pokrajinskim aktima propisano obvezno obnašanje tih

funkcija. Također, omogućeno je i da imenovane i postavljene osobe u pokrajinskim tijelima mogu obavljati i poslove u postupku provođenja izbora za zastupnike Skupštine APV u Pokrajinskom izbornom povjerenstvu. Ovim aktom predviđeno je i da predsjednik, potpredsjednik i članovi Vlade APV mogu imati i druge dužnosti u upravnim i nadzornim odborima ustanova, fondova, direkcija i drugih organizacija, kad je to propisano aktom o osnivanju.

Na sjednici Skupštine Vojvodine usvojen je i paket novih propisa o tijelima vlasti APV, u skladu s rješenjima novog Statuta. Prvi put u pokrajinskom parlamentu usvojene su odluke o Skupštini i o Vladi APV, a osnovano je i novo tijelo pokrajinskog parlamenta – Vijeće nacionalnih zajednica. Također je usvojena i nova odluka o pokrajinskoj upravi. Novi propis o Skupštini nije dobio podršku svih stranaka vladajuće koalicije, budući da su zastupnici LSV-a glasovali suzdržano, jer nije prošao njihov amandman o formiranju posebnog proračuna Skupštine APV. Nezadovoljstva je bilo i u klubu Mađarske koalicije, gdje su neki glasovali za, neki protiv, dok su neki bili suzdržani.

NAKON OSTAVKE GUVERNERA NARODNE BANKE SRBIJE RADOVANA JELAŠIĆA

Kredibilitet centralne banke neminovno narušen

Guverner Narodne banke Srbije *Radovan Jelašić* podnio je iznenada neopozivu ostavku. Na redovitoj konferenciji za novinare u utorak, nakon što je govorio o aktualnim monetarnim kretanjima, priopćio je kako se s dužnosti povlači »iz osobnih razloga«. Dodao je kako politički pritisci nisu razlog za taj potez, a

da je prethodno o ostavci obavijestio predsjednika Srbije *Borisa Tadića* i premijera *Mirka Cvetkovića*, koji su, kako je rekao, izrazili žaljenje zbog njegova odlaska.

Narodna skupština Jelašića je imenovala za guvernera NBS 25. veljače 2004. godine, a poslije donošenja novog Ustava i Ustavnog zakona, 26. rujna 2007. izabran je ponovno na istu dužnost s novim mandatom od pet godina.

Prve reakcije ekonomista na Jelašićev potez nisu pozitivne, jer osobni razlozi nisu dovoljno obrazloženje za ovakav postupak, pa nije jasno što takva odluka u budućnosti može prouzročiti.

»Čak i da nije bilo neposrednih zahtjeva za ostavkom, ako vlada kaže kako ne razumije što centralna banka od nje očekuje, to otežava posao guverneru«, izjavio je profesor Bečkog instituta za međunarodne ekonomske studije *Vladimir Gligorov*. »Jasno je da se želi promjena politike tečaja i deviznih rezervi. Ovo je zabrinjavajuće, jer se traži istovremeno fiksiranje tečaja i smanjenje deviznih rezervi, kako bi se olakšali problemi velikih gospodarstvenika koji se suočavaju s nelikvidnošću i obvezama prema vjerovnicima koje ne mogu ispuniti. To ne ide skupa. Ako novi guverner krene tim putem, ugrožit će stabilnost, a i prodat će probleme u srpskom gospodarstvu, koji su očigledno veliki.«

On dodaje kako će kredibilitet centralne banke neminovno biti narušen.

HAD na internetu

Hrvatsko akademsko društvo odnedavno ima internetsku stranicu na kojoj se mogu pratiti aktivnosti ove udruge. HAD je udruga hrvatskih intelektualaca iz Subotice, koja okuplja članove s akademskim obrazovanjem iz cijele Vojvodine, Beograda te Hrvatske. Internetska stranica obuhvaća informativne sadržaje koji će postupno biti tematski proširivani, javljaju iz udruge. Adresa internetske stranice HAD-a je www.had.org.rs.

PRVI SUSRET SRPSKOG PREDSEDNIKA S NOVIM HRVATSKIM PREDSEDNIKOM

Josipović i Tadić razgovarali u Opatiji

Usrijedu su se u Opatiji susreli hrvatski predsjednik *Ivo Josipović* i srbijanski predsjednik *Boris Tadić*. Riječ je o radnom neformalnom posjetu, a ne službenom, stoga je za mjesto sastanka i odabrana Opatija, a ne Zagreb. Za susret su želju izrazila obojica predsjednika jer smatraju da je došlo do zastoja u odnosima dviju država, a bilo je riječi o unapređenju hrvatsko-srpskih bilateralnih odnosa.

Prvi susret dvojice predsjednika iščekuje se još od Josipovićeve inauguracije na koju je Tadić odbio doći zbog dolaska kosovskog predsjednika. Proteklih dana špekuliralo se da će prvi susret biti u subotu u Bruxellesu, gdje će Tadić i Josipović sudjelovati na međunarodnom forumu o situaciji na Zapadnom Balkanu. No, niti jedan od njih nije potvrdio, ali ni demantirao da će se tamo sastati službeno.

PRIPREME ZA ELEKTORSKU SKUPŠTINU

Prikupljanje potpisa u uredima DSHV-a

U okviru akcije prikupljanja potpisa za elektore DSHV-a za elektorsku skupštinu, koja će biti održana 6. lipnja ove godine u Subotici, ova je stranka u ponedjeljak u Tavankutu započela akciju prikupljanja potpisa za elektore. DSHV obavještava zainteresirane da se prikupljanje potpisa obavlja svako popodne u uredu DSHV-a u Subotici te u uredima DSHV-a u Somboru, Sonti i Srijemskoj Mitrovici.

Kako bi elektori došli u poziciju da prikupljaju ovjerene potpise potpore, prethodno je svih 60 elektora DSHV-a dobilo suglasnost od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, navodi se u priopćenju te se pozivaju svi građani iz hrvatske zajednice da potpomognu akciju prikupljanja potpisa za elektore na elektorskoj skupštini hrvatske manjine u Subotici.

DZH potpise prikuplja u uredu stranke

Demokratska zajednica Hrvata poziva sve zainteresirane pojedince, organizacije i udruge »kojima je cilj i interes da hrvatska nacionalna manjina konačno profunkcionira i dobije svoje legitimne predstavnike a koji će raditi u interesu ne samo hrvatske nacionalne manjine, već i cjelokupne društvene zajednice«, da joj se priključe u predstojećim aktivnostima oko priprema za elektorsku skupštinu hrvatske nacionalne manjine.

DZH obavještava javnost da se svi zainteresirani mogu javiti u ured ove stranke, gdje će dobiti informacije i formulare. Primanje građana je svakog radnog dana od 9 do 13:30 u sjedištu stranke u Subotici, u Ulici Age Mamužića br. 5.

Hrvatska zajednica u Srbiji proslavila blagdan Svetog Josipa

Hrvatska zajednica u Republici Srbiji 19. ožujka proslavila je jedan od četiriju svojih blagdana – blagdan Svetog Josipa. Dan hrvatske zajednice obilježen je svečanom misom u crkvi sv. Roka u Subotici.

SKUPŠTINA SRBIJE USVOJILA ZAKON O AMNESTIJI ZA KAZNENA DJELA PROTIV VOJSKE

Vojni regruti oslobođeni gonjenja

Skupština Srbije u utorak je usvojila zakon o amnestiji, kojim će biti amnestirane osobe za koje se sumnja da su do njegova usvajanja počinile kaznena djela protiv vojske. Amnestija će se odnositi na osobe za koje se sumnja da su takva djela izvršile od 18. travnja 2006., kada je donesen raniji zakon o amnestiji. Ona podrazumijeva oslobađanje od kaznenog gonjenja i izvršenja kazne te brisanje osude osobama koje su učinile ili postoji sumnja da su učinile kaznena djela izbjegavanja vojne obveze, popis i pregled, neizvršenje materijalne obveze, izbjegavanje vojne službe onesposobljavanjem i obmanom i samovoljnu odsutnost i bijeg iz srbijanske vojske. Ministrica pravosuđa *Snežana Malović*, obrazlažući prijedlog zakona početkom ožujka u srbijanskom parlamentu, navela je kako se u inozemstvu nalazi oko 140 tisuća srbijanskih vojnih obveznika, od čega oko 44 tisuće regruta.

Za kaznena djela na koja se odnosi usvojeni zakon vodi se, po njezinim riječima, oko pet tisuća kaznenih postupaka, uglavnom protiv srbijanskih građana koji žive i borave u inozemstvu.

GRADSKO VIJEĆE VUKOVARA ODBILO PRIJEDLOG HDZ-A I HSP-A »DR. ANTE STARČEVIĆ«

Ćirilica ostaje u statutu

Na sjednici vukovarskoga Gradskog vijeća većinom glasova odbijen je prijedlog Kluba vijećnika HDZ-a i HSP-a »dr. Ante Starčević« o promjeni članka 61. stavka 3. gradskog statuta kojim se pripadnicima srpske nacionalne manjine daje pravo na uporabu ćiriličnoga pisma u komunikaciji u javnoj upravi. Uoči glasanja, prenosi Hina, sjednicu Gradskoga vijeća napustilo je 13 vijećnika SDP-a s objašnjenjem predsjednika kluba vijećnika te stranke *Gorana Bošnjaka* da su »oni koji sada predlažu izmjene spornog članka taj isti članak i ugradili u statut« ignorirajući amandmane SDP-a.

Za izmjenu spornoga članka glasovalo je 13 vijećnika HDZ-a i HSP-a »dr. Ante Starčević«, što nije bilo dovoljno za natpolovičnu većinu, a protiv je bilo troje vijećnika SDSS-a. Vijećnici SDP-a i SDSS-a glasovali su prije toga i prihvatili amandman na prijedlog Odbora za dodjelu javnih priznanja grada Vukovara za Dan grada 3. svibnja.

U vukovarskome Gradskom vijeću ima 13 vijećnika SDP-a, 11 vijećnika HDZ-a, 3 SDSS-a i 2 vijećnika HSP-a »dr. Ante Starčević«.

MORNARSKA PISMA Piše: Milorad BIBIĆ MOSOR

Splicánke pozdravile proljeće

Stiglo nam je proljeće. Ne samo kalendarski. Zatoplilo je dva dana prije nego nam je obznanjeno kako smo upravo zakoračili u, kako nam pjesnici odavno rekoše – najljepše godišnje doba. I to se odmah u Splitu osjetilo. Ne samo zbog onih skoro plus 20 stupnjeva Celzijevih. Nego je odjednom sve oživjelo. Kao da je neko pritisnuo puce, ili kako se u Splitu reče – botun, i time dao signal Splicánkama da pohrle na splitsku Rivu. Toga prvoga dana proljeća, na suncem obasjanoj splitskoj Rivi, mogla se vidjeti prava promenade splitskih ljepotica.

Sjedio sam u kafiću, vani, osjećao sam se kao da sam uz modnu pistu ili na izboru za nekakvu missicu. Glava mi se micala desno-lijevo, kao da sam na teniskom meču u kojemu oba tenisača nevjerovatnom brzinom izmjenjuju udarce. Zapravo, nisam znao što prije gledati, gdje zadržati pogled... Da li na djevojkama koje su odjednom bacile sa sebe zimsku odjeću, mantile i kapute i pojavile su u minicama, dekoltiranih majica ili u laganim košuljama s obvezno otkopčanim botunom, pucetom više. Uglavnom u cipelama s visokom potpeticom, obveznim naočalama za sunce... Pogledavale su kako ih svi gledaju, uživale u tome da su u reprezentativnome izdanju pozdravile dolazak proljeća. I mamile uzdahe muškaraca.

A tek mlade majke!? One su se potrudile biti još ljepše od onih prije spomenutih djevojaka. Kao da su sišle s modne piste, uređene, dotjerane, vesele, nasmijane... Zapamtio sam jednu mladu mamu. U mini suknji. Valjda joj je dijete u kolicima zaplakalo, sagnula se dati mu bočicu, kao da se namjerno sagnula više nego joj je bilo potrebno, pa su neki muškarci sa susjednih stolova gotovo popadali sa stolica nagnuvši se da iz najboljeg kuta vide taj predivan prizor... A mlada mama je to primijetila, vidjelo se na njoj da je cilj postignut. Kao da je promislila: udana sam, imam dijete, ali vidite da nisam ništa manje zgodna od ovih splitskih djevojaka u koje zurite...

Popodne sam otišao na Marjan. Koji je od rujna do ožujka uglavnom prazan, gdje ujesen i zimi samo nas nekoliko »budala«, bez obzira je li kiša ili bura, svakodnevno učinimo svoju porciju trčanja trim-stazom. Toga popodneva i Marjan je, kao i Riva, bio pun djevojaka i mladih mama. Ovaj put sve su bile odjevene u trenirke. Pitao sam se zašto? I odmah zaključio: stiglo je proljeće, začas će doći ljeto, sve one moraju skinuti i zadnji gram viška da bi ljeto, plaže i kupanje dočekale u top izdanju. Bikini puno toga otkriva, ponajviše koji gram, dekagram ili ne daj Bože koje kilo viška...

Simbol Splita, opjevani Marjan, miriše po borovini, pogotovo nakon kiše. Ovaj put miris borova nije se ni osjetio. Dominirao je miris ženskih dezodoransa, parfema, splitske dame ni na šetanje i trčanje nisu mogle doći bez da su se namirisale. Jer, Bože moj, što ako onaj koji im je u srcu slučajno naide na Marjanu pa ih vidi u izdanju u kojem one ne žele biti viđene. E, jedina razlika između jutarnje promenade Rivom i popodnevnog jogginga na Marjanu bila je u tome što na Marjanu nisu bile u cipelama s visokom potpeticom. Nego u tenisicama najrazličitijih boja. Koje su se, dakako, morale slagati s bojom trenirke...

Moje drage Splicánke, i ja se zajedno s vama radujem dolasku proljeća. Zbog vas, dakako!

NOVI NAČIN FINANCIRANJA NOVINA NA JEZICIMA NACIONALNIH

Pokrajina i dalje ključn

*U odnosu na dosadašnje stanje, svi će listovi ubuduće biti jednako tretirani, a visina dotacije ovisit će jedino o tome je li riječ o tjednicima, dvotjednicima ili mjesečnicima * U slučaju Hrvatske riječi to će značiti izvjesne mjere štednje, prije svega u tehnici tiskanja*

Potpredsjednica Vlade AP Vojvodine i pokrajinska tajnica za informacije Ana Tomanova-Makanova održala je prošloga petka radni sastanak s predsjednicima nacionalnih vijeća nacionalnih zajednica u Vojvodini i direktorima informativnih kuća čiji su osnivači nacionalna vijeća. Razmatrani su kriteriji za osiguravanje dijela sredstava iz proračuna AP Vojvodine za izdavanje novina koje izlaze na hrvatskom, mađarskom, makedonskom, romskom, rumunjskom, rusinskom, slovačkom i ukrajinskom jeziku te bunjevačkom govoru. Nova odluka o dotacijama predstavlja realizaciju odredbe iz Zakona o utvrđivanju nadležnosti Vojvodine prema kojoj Pokrajinsko tajništvo za informacije ima obvezu osigurati dio sredstava za rad ovih javnih glasila.

»U ovom sastavu ovo je treći radni sastanak koji se odnosi na definiranje kriterija za financiranje«, u uvodu je kazala Ana Tomanova-Makanova. »Cilj Vlade Vojvodine je da se zna što se sufinancira u ovim medijima iz pokrajinskog proračuna, jer to su sredstva svih naših građana. Tim sredstvima mi imamo obvezu, a i hoćemo postići da svi naši građani, bez obzira na nacionalnu pripadnost i materinji jezik, imaju dostojan, aktualan i suvremen pisani medij na svim našim jezicima u Vojvodini. Do sada smo sufinancirali izdanja pisanih medija bez jasno definiranih kriterija, po naslijeđenoj praksi i dinamici isplate dotacija za ove listove, uz trud da se ta suma poveća, bar u skladu s inflacijom. S obzirom su doneseni i novi propisi kojima su, između ostalog, propisani uvjeti za kontrolu gdje se troše proračunska sredstva, mi smo u obvezi propisati kriterije i obavljati kontrolu trošenja tih proračunskih sredstava.«

Model po kome bi se izdvajale mjesečne dotacije za 21 list obrazložio je pomoćnik pokrajinske tajnice za informacije Kalman Kuntić. Na izradu takvog modela utjecali su ciljevi koji se žele postići, a to je osigurati stečena prava nacionalnih zajednica u sferi javnog informiranja, stabilnost u ovim medijima, kroz financiranje i očuvanje radnih mjesta u njima i uvažavanje prosječne cijene koštanja listova

Ciljevi: osigurati stečena prava nacionalnih zajednica u sferi javnog informiranja, stabilnost u ovim medijima, kroz financiranje i očuvanje radnih mjesta u njima i uvažavanje prosječne cijene koštanja listova

NIH MANJINA U VOJVODINI

i financijer

medijima, kroz financiranje i očuvanje radnih mjesta u njima i uvažavanje prosječne cijene koštanja listova.

NEKE STVARI MORAT ĆE SE MIJENJATI

Direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan kaže kako su primjedbe na radnu verziju materijala uglavnom bile usvojene od strane Pokrajinskog tajništva i da će materijal biti upućen nacionalnim manjinskim vijećima koja bi trebala dati svoje mišljenje o tome.

»Pokrajina će i dalje snositi dio troškova financiranja ovih listova«, kaže Ivan Karan. »Ujednačavanje je u tome što se za listove određene periodike određuju sredstva po broju uposlenih, te će za tjednike biti financirano 25 radnih mjesta s prosječnom plaćom na razini prosječne plaće Srbije, a u taj dio ulaze i stalno uposleni, uposleni na određeno vrijeme i honorarni suradnici. Po jedno radno mjesto bit će financirano za urednike listova za djecu i za mladež, a stvar je ustanove hoće li to raditi jedna stalno uposlena osoba ili honorarni suradnici, jer pokrajina ne ulazi u rashodovnu stranu. Dakle, po ovom prvom dijelu naša će ustanova biti izjednačena s ostalim tjednicima, što do sada nije bio slučaj.

Drugi dio se odnosi na troškove tiskanja i distribucije listova. Za sve manjinske listove bit će određen isti kriterij. Bit će financiran najveći dio troškova tiskanja s tim da će cijena lista biti uprosječena i s obzirom da je to sada oko 50 dinara, mi ćemo morati neke stvari u našem tjedniku promijeniti, jer je sada naš list tehnički najbolji, ali je i najskuplji. Moraju se neke stvari mijenjati, da se recimo smanji težina papira, da se smanji broj stranica i da jedan dio stranica bude tiskan u crno-bijeloj tehnici, umjesto u boji, a da se pritom previše ne utječe na to da se izgubi kvaliteta samog tiska. Vidjet ćemo kako će to biti moguće. Drugo, dopuštena remitenda je 25 posto, s tim da tu ulaze i poklonjeni primjerci. Osim dnevnog lista Magyar Szó, koji neće morati remitendu dijeliti, svi ostali tjednici, mjesečnici, remitendu trebaju dijeliti besplatno a ne bacati u stari papir i moram reći da je Hrvatska riječ to prva uvela još početkom prošle godine. Nadam se i da ćemo uspjeti i povećati prodaju našeg lista, jer će se ovi ugovori obnavljati svake godine i postoji mogućnost da se povećava tiraža. Pokrajinsko tajništvo će snositi i sve troškove distribucije, s tim da svi manjinski mediji to moraju odraditi tako da to bude jeftinije i najviše bi nam odgovaralo da se list tiska u Novom Sadu, jer bi nam tako i troškovi distribucije bili nešto manji nego što je to sada u Subotici. Upravo sada raspisujemo tender i nadam se da će za dva mjeseca taj posao biti okončan i tamo negdje u lipnju

ili srpnju bi Hrvatska riječ trebala izlaziti u nekom novom obliku.«

RTV REDAKCIJA BILA U INTERESU ZAJEDNICE

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća prije izvjesnog vremena usvojio je izvješće o poslovanju NIU Hrvatska riječ za 2008. godinu, a član Izvršnog odbora zadužen za informiranje Mato Groznica uputio je pohvale za postignuto, premda je poslovna godina završena s iskazanim gubitkom. Direktor Ivan Karan kaže kako je do toga došlo zbog povećanih troškova tiskanja i financiranja TV redakcije.

»Iz 2008. NIU Hrvatska riječ je prenijela 3.200.000 dinara, što je ostvareno uštedama, povratom PDV-a od milijun dinara, novcem koji je dvama aneksima ugovora dobiven pred novu godinu i povećanom prodajom knjiga i novina, ali koji ne ulaze kao prihodovna stavka u 2009. godinu«, objašnjava Karan. »Temeljem odluke Upravnog odbora i strategije informiranja hrvatske manjinske zajednice, formirali smo RTV redakciju koja je pravila televizijske emisije za YU EKO televiziju i radijsku emisiju za Radio Sombor, a bio je plan i da se ove emisije reemitiraju na prostoru Srijema i Banata, no nismo imali dovoljno sredstava za tako nešto. Ovo je sve bilo odrađeno u interesu hrvatske manjinske zajednice s obzirom na to da informiranje na hrvatskom jeziku u Vojvodini nije bilo razvijeno, a emisija koja je išla na javnom servisu nije obavljala svoju svrhu kako je trebala. To su bile reprize, kulturna dešavanja uglavnom iz Subotice u produkciji Cromedije i emisije o turizmu, što nije zadovoljavalo potrebe informiranja

hrvatske zajednice. Trajanje naše redakcije je bilo ograničeno i tako je to i rečeno i pokrajinskoj tajnici za informacije, dok se ne formira uredništvo na hrvatskom jeziku na RT Vojvodine. Ono je formirano u ožujku i mi smo našu RTV redakciju ugasili. Ova je produkcija koštala oko milijun dinara. Bio je plan da nam HNV da 600.000 dinara, međutim, zbog problema u priljevu sredstava oni to nisu bili u mogućnosti uraditi. Imali smo i dogovorene donacije, jednu smo u manjem iznosu dobili, a drugu je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini izlodbirao ali je ona, na žalost, došla poslije nove godine. Mi smo tako imali 400.000 dinara donacije za to. Poslije Božića smo dobili obavještenje od Pokrajinskog tajništva da nam se za prosinac smanjuju sredstva u iznosu od oko 600.000 dinara i mi smo se našli u situaciji da smo morali faktički potrošiti dio prenesenih sredstava iz 2008. godine. Dakle, imali smo povećane troškove tiskanja od 1.500.000 dinara i pokraj naših mjera štednje morali smo trošiti, osim sredstava koja su dana za 2009. godinu, i dio sredstava koja su prenesena. Hrvatska riječ je uvijek bila likvidna i sve smo obveze prema uposlenicima ispunili iako su plaće bile nešto niže zbog mjera štednje. Nikome nismo dužni niti jednog dinara, a u ovu godinu smo ušli s prenesenim sredstvima u iznosu od 1.500.000 dinara.«

Karan dodaje i kako je NIU Hrvatska riječ zajedno s HNV-om bila iznimno aktivna u procesu formiranja uredništva na hrvatskom jeziku na RTV, čiji je član postao i uposlenik koji je radio i uređivao televizijske emisije u Hrvatskoj riječi.

J. D.

I dužnosnici bi trebali čitati Hrvatsku riječ

»Volio bih kada bi svi oni koji su na neki način angažirani u hrvatskoj manjinskoj zajednici bili pretplatnici ili kupci lista, počevši od HNV-a, svih onih koji su angažirani u radu različitih odbora, zatim udruga, stranaka, čime bi dobili pravodobne informacije o dešavanjima u hrvatskoj manjinskoj zajednici, a podigli bi i prodaju lista. Na žalost, sada to nije slučaj, jer znam da ima dosta vijećnika HNV-a koji niti kupuju niti čitaju Hrvatsku riječ. Ujedno sam zahvalan RTV-u što se redovito poziva u svojim informacijama i priložima na Hrvatsku riječ i postavlja slike našeg lista, a imajući u vidu da je taj program gledan na cijelom teritoriju Vojvodine vjerujem da će i to utjecati na ljude da se zainteresiraju i počnu kupovati HR«, kaže direktor NIU Hrvatska riječ Ivan Karan.

Nesuglasice od Vardara pa do Triglava

Prema Hrvatskoj kamen spoticanja su, osim Kosova, međusobne tužbe i stanarska prava izbjeglih Srba, prema BiH ratno naslijeđe i Republika Srpska, prema Makedoniji tamošnja nepriзната pravoslavna crkva, a prema Sloveniji njihove europa i hermetičnost njihova tržišta

Današnja Srbija odmakla je u mnogo čemu od Miloševićeve autokratske države, a ipak se ni sada, kao demokratska ili »demokratska«, ne može pohvaliti dobrim odnosima sa susjedima. Posljednjih mjeseci, ili čak godinu unatrag, Srbija je, najblaže rečeno, uspjela pokvariti relativno poboljšane odnose skoro sa svim susjedima – od Vardara pa do Triglava. U svezi s tim, ne pomaže ni učestalo isticanje - diplomatskom retorikom - nužnosti zajedništva radi približavanja Europi.

Bez sumnje su na prvom mjestu zamjerke na formalnoj diplomatskoj razini zbog priznanja Kosova, koje Srbija upućuje svojim susjedima. No, to je već notorna stvar, koja ne dotiče samo države bivše Jugoslavije, već i druge zemlje širom svijeta. Što se tiče bivših »državno-bračnih« partnera u ex SFRJ, beogradski tisak sve učestalije spominje međudržavne nesuglasice i zatezanje odnosa sa susjedima i oko mnogih drugih pitanja: političkih, imovinskih, nasljednih, etničkih, (po)graničnih, pravosudnih, diplomatskih. Primjerice, Srbija vrati svog veleposlanika u Podgoricu, a ministar vanjskih poslova Crne Gore podcjenjivački zaključi kako »nije morao niti odlaziti«. Između ove dvije zemlje i dalje su aktualne optužbe u svezi (ne)izručenja odbjeglih kriminalaca te njihove navodne zaštite iza svojih granica.

PROBLEMI HRVATSKOM

Što se drugog susjeda tiče, hrvatski predsjednik ne stigne niti završiti rečenicu o iracionalnosti nekih izjava i poteza srbijanskog predsjednika, a na njegov stol stigne demarš iz Beograda, brže no što je prihvaćena netom pružena ruka prijateljstva iz Zagreba. Obje zemlje, i Hrvatska i Srbija, pretendiraju na političko liderstvo u regiji i s obiju strana se od državnog vrha mogu

čuti takvi komentari. Tako srbijanski premijer *Mirko Cvetković* kaže kako je Srbija lider u regiji, jer je sve bliža članstvu u EU i uvodi europske i civilizacijske standarde. S druge strane moglo se čuti kako bivši predsjednik Hrvatske *Stjepan Mesić* smatra da je Zagreb »lider regije, sviđalo se to nekome ili ne«. Hrvatska na tu titulu pretendira iz pozicije zemlje koja je na svega godinu-dvije od članstva u EU, dok je Srbija zasniva na veličini, poziciji i činjenici da se »u Bruxellesu, kao i Washingtonu, vjeruje da bez stabilne Srbije nema stabilnog Balkana«. U bilateralnim razgovorima visokih dužnosnika ovih dviju država, međutim, ovakav se rivalitet ne spominje. Dapače, suglasni su da jedni drugima trebaju biti podrška u pridruživanju međunarodnoj obitelji.

Dalje, pred Međunarodnim sudom pravde nalaze se dvije tužbe – Hrvatske iz 1999., koja Srbiju optužuje za genocid a u čijem je sastavljanju sudjelovao sadašnji predsjednik Hrvatske *Ivo Josipović*. Nasuprot njoj je srpska tužba u kojoj se Hrvatsku optužuje također za genocid. Posljednji okršaj između službenog Beograda i Zagreba

izazvao je srbijanski zahtjev da se u Hrvatskoj obljetnica Oluje više ne obilježava kao praznik, što su u Zagrebu s gnušanjem odbacili. Ima još: Srbija stalno ponavlja kako u Hrvatskoj nije učinjeno dovoljno da se omogući povratak izbjeglica, od kojih većina i dalje živi u Srbiji, a posebno da nije dosta učinjeno na vraćanju stanarskih prava Srbima u Hrvatskoj. Srpski predsjednik *Boris Tadić* rekao je lani kako je »povratak izbjeglica u svoje domove na tlu bivše SFRJ preduvjet pomirenja svih naroda na tim prostorima«.

NESUGLASICE S BIH

U odnosima Srbije i BiH, unatoč navodnom političkom pomirenju, mnogo je više zapreka. Izuzev dobrih i službeno formaliziranih specijalnih veza Republike Srpske s maticom – kako u ovom entitetu BiH vole zvati Srbiju – odnosi Beograda sa Sarajevom su blizu najniže razine u posljednjem desetljeću. Tek što je, nakon višemjesečnog natezanja i odbacivanja, Srbija »natjerala« BiH da izabere posve novog veleposlanika u Beogradu, naviještena je i deklaracija o Srebrenici. Ta deklaracija, imajući

u vidu činjenicu da glavnooptuženi za zločin u Srebrenici *Ratko Mladić* još nije uhićen i sudeći po ranijim izjavama lidera BiH, baš ne ulijeva povjerenje službenom Sarajevu u poštene namjere Srbije. Onda su stvari nenadano otišle u suprotnom smjeru, a razlog je bio uhićenje člana ratnog predsjedništva BiH *Ejupa Ganića* u Londonu. On je dospio iza britanskih rešetaka zahvaljujući međunarodnoj tjeralici Srbije, jer ga Beograd optužuje za težak ratni zločin u Dobrovoljačkoj ulici 1992. i još nekoliko zločina iz tog doba. Držeći da je »slučaj Ganić« u jurisdikciji BiH, a ne Srbije, bošnjačko-hrvatski dio zajedničke vlasti u Sarajevu je dodatno konsterniran i pitanje je kakve bi se sve političke strelice odašiljale iz Sarajeva da ne postoji jednotrećinski balans predstavnika vlasti RS, kao entiteta većinski naseljenog Srbima. No, predsjednik Srbije *Boris Tadić* je potkraj minulog tjedna posredno poslao poruku u Sarajevo da se »Srbija ne protivi da Ganić bude izručen sudskim organima BiH« i da se »u idealnim situacijama optuženima za ratne zločine sudi pred nacionalnim sudovima«.

Koliko će još dugo ratni zločini biti glavni kamen spoticanja između BiH i Srbije, to se skoro nitko ne usuđuje prognozirati. No, to je tek jedan kamenčić na brdu prepreka u uspostavljanju dobrosusjedskih odnosa Beograda i Sarajeva, a u njegovoj je osnovici veza Republike Srpske sa Srbijom, tj. odnos Beograda prema nacionalnom pitanju u tom bosanskom entitetu.

TENZIJE I S MAKEDONIJOM

Tenzije između Srbije i Makedonije više godina rastu zbog crkvenih

Istraživanja

Nedavna istraživanja respektabilne agencije Media Galup pokazala su kako Srbi više vole Japance i Talijane od Crnogoraca, a uvjerljivo najniži na sklali simpatija ili bliskih veza u očima Srba su Albanci, pa Hrvati.

Dakle, dok se još nedavno o Srbima i Crnogorcima govorilo kao o »dva oka u glavi«, danas su Srbima draži Japanci nego - nekadašnja crnogorska braća. Od naroda u regiji, Srbi najnižu ocjenu daju Albancima, -3,3 na skali od -5 do 5. Hrvati su dobili -2, a negativno je mišljenje i o Bošnjacima i Romima koji su dobili -1,3, dok su Mađari ocijenjeni s 1,6. Ipak, psiholog *Žarko Trebešanin*, profesor Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, smatra kako rezultati istraživanja nisu toliko zabrinjavajući kako bi to na prvi pogled moglo izgledati. On ocjenjuje da se »etnička distanca u Srbiji počela mjeriti kada je počeo proces dezintegracije do raspada Jugoslavije, ali je mnogo manja nego što je to bila prije deset godina«.

Na Brdu kod Kranja – lideri bivših jugoslavenskih republika

pitanja, točnije težnje prema autokefalnosti tamošnje pravoslavne crkve. Tek sada, dolaskom patrijarha srpskog *Irineja*, počeo se rješavati problem između SPC i nepriznate Makedonske pravoslavne crkve, zbog čega arhiepiskop ohridski *Jovan* dvije godine nije živio u Makedoniji, a vratio se tek nedavno. Međutim, njegov dolazak nastavili su pratiti i problemi, pa tako i najava da će na tradicionalnoj večeri »Srbi i prijatelji« biti bačena

bomba ako se pojavi arhiepiskop.

Makedonija je, isto kao i Crna Gora, priznala Kosovo 9. listopada 2008., na što je službeni Beograd reagirao tako što je makedonskog veleposlanika proglasio personom non grata. Još jedan problem je izazvala i činjenica da je Makedonija nedavno potpisala sporazum o razgraničenju s Kosovom, u kome Srbija nije sudjelovala, pa je ministar vanjskih poslova *Vuk Jeremić* uložio prosvjed Skoplju.

SLOVENSKE EUROPRODIKE

Srpski predsjednik bojkotirao je konferenciju o Zapadnom Balkanu na Brdu kod Kranja u Sloveniji. Boris Tadić odbio je pridružiti se kolegama iz bivših republika kako ne bi »dijelio stol« s kosovskim predsjednikom *Fatmirom Sejdiuom*, unatoč brojnim urgencijama Slovenaca kao jednih od organizatora. Dapače, iznenadni i neplanirani posjet slovenskog premijera *Boruta Pahora* Beogradu, kako bi našao model koji bi odgovarao ovdašnjem establišmentu, završen je krahom. Tadić je, naime, nakon tog sastanka bio »veoma ljut jer organizatori pokušavaju izvrnuti principe sa kojima su se složili još na početku dogovora o održavanju konferencije«.

Ipak, zahvaljujući, među ostalim, kontinentalnom tamponu koji između Slovenije i Srbije prave BiH i Hrvatska, te činjenici da je rat tijekom devedesetih godina Sloveniju samo okrznuo, Beograd i Ljubljana danas nemaju naročitih problema. Istini za volju, u Beogradu strpljivo, ali ne baš s puno naklonosti, slušaju i trpe prodičke *Jelka Kacina*. A Kacin, koristeći vlastitu poziciju

izvjestitelja Europskog parlamenta za Srbiju, svako malo po službenoj dužnosti, ali i kao poznavatelj lokalnih prilika, podijeli lekcije političarima i vlastima u Srbiji – kako se trebaju odnositi prema vlastitim reformama i EU, a kako prema Kosovu i susjedima.

Što se gospodarstva tiče, slovenske su se tvrtke – od Merkatora i Merkura do Save i Gorenja – odo-maćile u Srbiji i uglavnom im dobro ide, ali se srbijanske kompanije baš nisu uspjele etablirati u Sloveniji, mahom zahvaljujući vlastitoj inerciji, ali dobrim dijelom i zbog kontrolirane hermetičnosti slovenskog tržišta za investitore s Balkana.

S druge strane, Slovenija se, ne štedeći novac za bilborde i novinske oglase, uporno nastoji Srbima nametnuti kao poželjna turistička destinacija – od termi i ski-centara do mora. Međutim, ako se promatraju turističke naklonosti Srba, poglavito u ljetnom turizmu – Portorož, Piran i Izola imaju zanemarivo skromne šanse u usporedbi s hrvatskim primorjem. Što, opet, dovodi do rivaliteta između Slovenije i Hrvatske. Ali, to je već druga priča...

Bojana Oprijan Ilić

U NOVOM SADU ODRŽAN 6. REGIONALNI FORUM ZA TRANZICIJSKU PRAVDU

Europa podržava osnivanje REKOM-a

Ništa ne može biti postignuto bez regionalnog pristupa suočavanju s prošlošću i istraživanju ratnih zločina, čulo se na skupu

Šef izaslanstva Europske komisije u Beogradu *Vensan Deger* podržao je inicijativu za osnivanje Regionalnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima. Deger je na otvorenju 6. regionalnog foruma o tranzicijskoj pravdi u Novom Sadu 21. ožujka rekao kako pristup tematici ratnih zločina treba imati regionalni aspekt, jer su i zločini koji su se dešavali u proteklom desetljeću u ratovima na prostoru bivše SFRJ također imali regionalni karakter.

»Ništa ne može biti postignuto bez regionalnog pristupa suočavanju s prošlošću i istraživanju ratnih zločina«, istaknuo je Deger. On je poručio kako Europska komisija podržava inicijativu nevladinih organizacija iz regije koje se zalažu za formiranje REKOM-a, i dodao kako je takvo povjerenstvo, kao izvansudska institucija, veoma potrebno regiji u procesu suočavanja s prošlošću.

I potpredsjednica Vlade Vojvodine *Ana Tomanova-Makanova* također je podržala inicijativu za osnivanje REKOM-a. Ona je ocijenila kako ne postoji kolektivna, već samo individualna krivica, i zalazila se za kažnjavanje svih onih koji su činili ratne zločine. »Samo se na taj način možemo suočiti s prošlošću i izboriti sretniju budućnost za našu djecu«, navela je Tomanova-Makanova.

Redatelj *Želimir Žilnik* rekao je kako je inicijativa nevladinih

organizacija za osnivanje REKOM-a »ogroman posao, kojem se treba pokloniti«. »Bez suočavanja s činjenicama, buduće generacije će živjeti u konfuziji i nedoumici, a u takvoj situaciji svaka iskra ratnog hušakstva može zapaliti požar«, ocijenio je Žilnik.

Prema njegovim riječima, u političkim i intelektualnim elitama u državama na prostoru bivše SFRJ postoje još mnogi koji su se okoristili ratovima i koji će samim tim pokušati zaustaviti inicijativu za osnivanje REKOM-a. »Međutim, i tijekom samih ratova bilo je časni i hrabrih pojedinaca, građana, medija koji su uspijevali održati atmosferu humanosti. Zahvaljujući njima, osjećaj da komunikacija postoji među nama je opstao. Ma koliko težak bio vaš posao, siguran sam da će istina na kraju pobijediti«, poručio je Žilnik.

Sudionici foruma imali su priliku slušati javna svjedočenja žrtava ratnih zločina iz Bosne i Hercegovine, kao i iskustva iz rada sličnih

povjerenstava iz Čilea i Perua. Na forumu u hotelu »Park«, koji je u ime Koalicije za REKOM organiziralo Nezavisno društvo novinara Vojvodine, sudjelovalo je oko 300 predstavnika nevladinih organizacija i pojedinaca iz cijele regije bivše SFRJ. Koaliciju za REKOM čini više od 750 udruuga žrtava, pojedinaca i nevladinih organizacija iz regije. Inicijativa je pokrenuta 2006. godine.

Mediji su neka vrsta društvenog uveličavajućeg stakla

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

*Mislim kako je dobro što je časopis startao baš u vrijeme udara svjetske ekonomske krize, jer on kao medij svakako može pridonijeti da se stvari artikuliraju i jasnije vide * Manjinski su mediji vlasništvo zajednice, vlastite etničke manjine, ali posredno i cijele društvene zajednice, tako da je moguće zamisliti da ta zajednica svoj interes artikulira i na drugi način a ne samo preko nacionalnih vijeća*

Iz tiska je ovih dana izašao 4. broj »Nove misli«, časopisa koji se bavi suvremenom kulturom u Vojvodini. Riječ je o novom časopisu koji je pokrenut sredinom prošle godine, a za koga njegov glavni i odgovorni urednik *Mirko Sebić* kaže kako je već prvim brojevima osvojio značajan broj čitatelja, osobito mladih. Mirko Sebić je, inače, više od dva desetljeća u novinarstvu. Radio je kao novinar na Televiziji Novi Sad, zatim je bio glavni i odgovorni urednik vojvodanskog tjednika »Bulevar« i pisao za mnoge druge listove. Jedno je vrijeme bio i kolumnist Hrvatske riječi.

HR: Prošle je godine pokrenut časopis za kulturu »Nova misao«, čiji ste vi glavni i odgovorni urednik. Kakav je to časopis, kome je namijenjen, kakve tekstove objavljujete i koliko je brojeva do sada izašlo?

Prošle godine u srpnju časopis »Nova misao«, njegov prvi broj, ugledao je svjetlost dana. Dok razgovamo u rukama držim četvrti broj, dakle riječ je o dvomjesečniku, u nas veoma rijetkoj vrsti periodičnih publikacija, koji se bavi, kako u podnaslovu i stoji, suvremenom kulturom u Vojvodini. Usudujem se reći kako negdje od kraja osamdesetih godina i iščeznuća starog socijalističkog načina financiranja kulture nije bilo časopisa ovakvog tipa, odnosno publikacije koja se bavi kulturom i kulturnom produkcijom kao takvom, a ne nekakvim njenim pojedinačnim i izoliranim dijelom. Također, naš je interes usmjeren prema kulturnoj politici, odnosno onim uvjetima koji određuju da se nešto u kulturi jednog područja dogodi ili ne dogodi. To je znatno širi pojam od pukog administriranja u kulturi i dijeljenja novca, to je zapravo traganje za uvjetima koji su neophodni da se kultura ostvari u punom kapacitetu kreativnih snaga u određenom vremenskom razdoblju i na određenom prostoru. Otud i naš interes da se okrenemo izvorima te kreativne energije i autentičnim stvaraocima s ovih prostora koji nadilaze granice regije.

HR: Tko je osnivač »Nove misli« i u kom institucionalnom okviru časopis djeluje?

Ovakav pothvat ne bi bio moguć bez potpore državnih institucija. Osnivač »Nove misli« je Pokrajinsko tajništvo za kulturu. Kada je prošle godine Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu podijeljeno na dva resorna tajništva, na ono za obrazovanje i na ono za kulturu, novo vodstvo Pokrajinskog tajništva za kulturu na čelu s tajnikom *Miloradom Đurićem* prihvatilo je ideju o časopisu i shvatilo ogromnu važnost povezivanja medijskog sektora i sektora kulturne produkcije. Pristupilo se brižljivom osmišljavanju same publikacije u konceptualnom i materijalnom smislu. Situacija prošle godine, iznimno teška zbog udara svjetske ekonomske krize na državni proračun, što se naročito odražavalo u kulturi kroz rapidan manjak novca, pridonijela je da se mnoga pitanja zaoštre, ali i mnoga neugodna pitanja prvi put postave. Mislim kako je dobro što je časopis startao baš tada, jer on kao medij svakako može pridonijeti da se stvari artikuliraju i jasnije vide. Uostalom, mediji jesu neka vrsta društvenog uveličavajućeg stakla.

HR: Znači da o financiranju skrbi Pokrajinsko tajništvo za kulturu? Imate li i druge izvore?

Rad naše institucije u skladu sa zakonom financira osnivač, dakle Pokrajinsko tajništvo za kulturu. Časopis je od prvog broja krenuo u osvajanje prostora u knjižarama i sad smo došli dotle da nemamo skoro niti jednog broja u redakciji, sve je otišlo u knjižare i stalno nam ljudi traže prethodne brojeve časopisa. Dešava se da netko kupi treći broj pa se vrati kupiti i prva dva. Iz knjižara nam javljaju kako prodaja ide dobro. Mada to u našim uvjetima ne znači automatski i financijski efekt. Ali to je samo početak. U Srbiji, kao što znate, situacija s prodajom knjiga i knjižarskim mrežama nije sjajna, a možete zamisliti kako je s časopisima. Knjižare prvo morate uvjeriti da uopće uzmu časopis u prodaju, pa ih onda morate zamoliti da ga adekvatno izlože, pa onda da ga ponude kupcu koji nije navikao na takvu vrstu ponude. Ali,

kao što rekoh, tek smo na početku i zasad smo vrlo zadovoljni. Cilj nam je da se u svakom većem gradu u Vojvodini može kupiti časopis, da ga svaka galerija ili institucija kulture ima i da ga se može naći u svih četrdesetak općinskih knjižnica širom Vojvodine. Na upravo završenom novosadskom Salonu knjige imao sam susret s mladom publikom, uglavnom studentima i srednjoškolicima, obradovao me je njihov interes za časopisom jer to je publika koja je naša budućnost (znam kako zvuči kao fraza), to su naši budući suradnici. Ako toga nema postajete autistični, zatvoreni u sebe.

HR: Prije ovoga bili ste urednik časopisa »Misao« koji se bavio temama iz područja obrazovanja. Što je s tim časopisom?

Reviju »Misao« smo 2003. godine, uz pomoć Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu, obnovili i od jednog dvotjednog magazina prosvjetnih djelatnika Vojvodine – kakav je bio sedamdesetih godina kad je osnovan, pa sve do gašenja početkom devedesetih – napravili smo ozbiljan mjesečni časopis s respektabilnim brojem stručnih suradnika i tekstova koji su se bavili reformom školskog sustava i pitanjima rekonceptualizacije škole. To je trajalo pet godina i izašlo je pedeset brojeva. No, kako je u društvu jenjavala politička odlučnost za provođenjem reformi obrazovnog sustava, jenjavala je i snaga i interes da se takav projekt gura naprijed. »Misao« danas ne izlazi, ali to još uvijek ne znači da možda u nekoj bliskoj budućnosti neće obnoviti svoj rad barem u elektroničkoj formi na internetu. Postoji ogroman broj relevantnih tekstova, intervju a i članaka koji su svakako interesantni i danas i bilo bi šteta da oni ne budu dostupni ljudima u prosvjeti koji su još uvijek zainteresirani za promjene u toj domeni. Vidjet ćemo što će biti.

HR: Dugo ste u novinarstvu, više od 20 godina. Bili ste, između ostalog, i urednik tjednika »Bulevar« koji je 90-ih godina bio kritički nastrojen prema tadašnjem režimu. Kako vidite medijsku scenu u Vojvodini danas?

Uh!? Lakše bih odgovorio na pitanje kako vidim medijsku scenu u Britaniji ili u SAD-u i tako pridonio široko rasprostranjenosti navici naših »stručnjaka« da analiziraju tzv. zapadne medije i njihovu nemoralnost.

Ali šalu na stranu. U Srbiji i u Vojvodini poslije 2000. godine

došlo je do ozbiljnog pomicanja na medijskoj sceni. Još nije moguće točno definirati sve promjene, jer nije učinjen niti jedan korak da se stvari imenuju i precizno razgraniče. Iz faze tzv. »neovisnog novinarstva«, što je bilo samo drugo ime za otpor propagandi jednog zločinačkog pothvata koji su mnogi nazivali politikom devedesetih, taj je otpor često također podrazumijevao i propagandu s druge ideološke strane i manjak žurnalističke samokritičke svijesti. Ušlo se preko noći u navodni novinarski profesionalizam, tržišno poslovanje, objektivnost, istraživačko novinarstvo itd... Kako to doista izgleda može se vidjeti kad bacite letimičan pogled na kiosk ili uključite TV. Profesionalizam je ustvari tabloidno novinarstvo, komercijalno poslovanje je politička i svaka druga pornografija, objektivnost je odsustvo kritičkih tekstova i stavova o osjetljivim pitanjima, a istraživačko novinarstvo je dosluh s policijskim tajnim dosijeima. Iza svega toga stoji dirigirani interes centara moći.

Ali ono što je još gore i opasnije to je odsustvo svijesti o tome, odsustvo sposobnosti da se artikulira problem i da se djeluje. Novinarske udruge danas jure za vlastitim repom, tzv. teoretičari medija padaju u statistički delirij jalovalo »analizirajući« brojke iz brojnih »monitoringa«. Nikad nismo imali više novinarskih i medijskih studijskih grupa po fakultetima, a nikad nam novinari nisu bili manje pismeni i sposobni za ozbiljan rad.

HR: Svojevremeno ste kolumne objavljivali i u »Hrvatskoj riječi«, tjedniku hrvatske nacionalne manjine. Kakvu budućnost predviđate manjinskom informiranju općenito?

Najprije se netko treba prihvatiti ozbiljnog posla i definirati što je manjinsko informiranje. Moje viđenje korpusa manjinskih medija se ponešto razlikuje od naših licitacija tipa treba li ili ne treba država u manjinskim medijima zadržati 20 ili 30 posto vlasničkog udjela ili ih treba potpuno privatizirati, ili ih treba pokloniti nacionalnim vijećima. Manjinski su mediji treći medijski sektor, oni nisu ni komercijalni mediji koji prodaju informacije žude za profitom, dakle nisu medijski megamarketi, ali nisu niti javni servis koji obavlja funkciju opće društvene misije očuvanja vrijednosti važnih za jednu društvenu zajednicu u cjelini (nisu to doduše ni oni mediji koji danas u Srbiji

nose naziv javni servisi i troše naš novac). Oni su mediji zajednice, komunalni mediji. To što je ta zajednica etnička ne mijenja ništa, oni kao i svaki komunalni medij moraju imati interes integracije te zajednice, komunikacije njenih članova međusobno, ali i s članovima drugih društvenih skupina i s tzv. većinskim korpusom. Iz toga proizlazi kako manjinski mediji moraju imati vrijednosnu vertikalnu i kulturološki horizont kad formiraju svoju uređivačku politiku.

Kad se ovo artikulira bit će nevažno jesu li oni ovim ili onim dijelom u vlasništvu ove ili one skupine. Jer skupine kojima interes zajednice nije u fokusu neće biti zainteresirane za takve medije. Mogu li oni opstati? Dakako da mogu. Ali se ne mogu ponašati ni kao državni javni servisi niti kao komercijalni mediji. Načina za samoodrživost ima, ali trebalo bi uložiti dodatni napor i osvijestiti iskustva i drugih zemalja Europe i pogledati ne samo na medije etničkih manjina već i na druge komunalne medije. Država bi tu zajedno s nacionalnim vijećima mogla pomoći edukacijom i preciznim vođenjem procesa u tom pravcu. Dakle, nije riječ da se novinari manjinskih medija uče zanatu novinara kao da su mala djeca, već da se skupa sa svima nama uče drugačijoj medijskoj kulturi, drugačijem, da tako kažem, čitanju stvarnosti. Tu je jednostavno potreban korjeniti preobražaj. Medijski poslenik koji pripada manjinskom korpusu i odlučuje se za taj posao mora biti svjestan te misije, on svoj posao mora doživjeti kao poziv a ne kao doživotnu sinekuru ili kao kraticu do manjinskog Parnasa.

HR: Predsjednik ste Vijeća novinara »Hrvatske riječi«. Kako vam se čine ove novine danas?

Vi znate da sam ja na moju veliku čast bio uključen u rad vašeg glasila još od prvih brojeva. I doista nije fraza kad kažem da mi je to bila čast. Ja sam tu poslije godina i iskustva neovisnog novinarskog rada prepoznao mogućnost da ostvarim neke od ideja o kojima sam vam govorio u odgovoru na prethodno pitanje. Prvi brojevi obnovljene Hrvatske riječi su pratili, čini mi se, tu ideju, sjećam se da su čak u tzv. prijestolničkim medijima bili prenošeni dijelovi nekih tekstova iz Hrvatske riječi, što se vrlo rijetko događa kad su manjinska glasila u pitanju (ne samo zbog jezične barijere).

Hrvatska riječ i danas ima potencijal da se razvije u kvalitetan

manjinski tjednik koji će možda upravo svojim radom u praksi dokazati mogućnost ostvarivosti teze o manjinskim medijima kao trećem medijskom sektoru. Naravno, puno je zamki na putu i puno problema praktično treba rješavati. Uvijek postoji i opasnost da se sklizne u birokratsko shvaćanje manjinskog informiranja koje mehanički niže bilješke događaja, koje zanemaruje tu vrijednosnu vertikalnu o kojoj smo govorili i koje kulturološki horizont zamagluje pukim stereotipima i autizmom izolacije. Što se mene tiče, osobno ću se zalagati za te vrijednosti i koliko je u mojoj moći pomagati da se stvari mijenjaju u tom pravcu.

HR: Ovih se dana prilično uzburkalo među novinarima Magyar szóa, kada je objavljeno kako će Mađarsko nacionalno vijeće formirati Vijeće tih novina. Neki su u tome prepoznali pokušaj cenzure. Što o tome mislite?

Premalo imam informacija o konkretnom slučaju. Ali načelno gledano mogućnost cenzure uvijek postoji i kad upravni odbor imenuje vijeće novina, jer upravni odbor je odgovoran nacionalnom vijeću koje ga imenuje i bira tako da je teško povjerovati da će zanemariti interes tog tijela. Ali ja mislim da je problem na drugoj strani. Problem je u tome što se ponašamo kao da su manjinski mediji vlasništvo nacionalnih vijeća u smislu kao što su privatni mediji vlasništvo njihovih gazda. Sledstveno toj logici gazdi se nema što prigovarati kad postavljaju neka ograničenja, što kaže narod: »Njegov tavan, njegove ljestve...«. Po tome ni mi ne bismo trebali raspravljati što koje nacionalno vijeće ili član vijeća zadužen za informiranje radi sa »svojim« medijima.

Ali problem je u tome što to uopće nije tako, manjinski su mediji vlasništvo zajednice, vlastite etničke manjine, ali posredno i cijele društvene zajednice (sad će se tržišni fundamentalisti smrznuti jer se na mala vrata vraća društvena svojina) tako da je moguće zamisliti da ta zajednica svoj interes artikulira i na drugi način a ne samo preko nacionalnih vijeća, pogotovo ako se ta institucija otuđi od interesa zajednice i počne političanski voditi poslove vlastite etničke skupine i njen opći interes podredi interesu pojedinačnih političkih skupina.

Ne treba biti naivan, tako nešto će se događati i događa se, ali i otpor tome će se vrlo brzo desiti.

Boljom suradnjom do veće robne razmjene

Na početku gospodarska je razmjena iznosila simboličnih nekoliko desetaka tisuća američkih dolara, desetak godina poslije, 2008./09., ona je narasla na respektabilnih stotinjak milijuna dolara

ulažu svoja sredstva u vlasničku strukturu i desetak je srpskih tvrtki već u hrvatskom vlasništvu, posebice na području Osječko-baranjske županije», rekao je Kovačević. »Dok nam je u početku bilo važno što više izvesti a što manje uvesti i tako ostvariti suficit, tijekom vremena i razvijanja međusobne suradnje nama je najvažnije ostvariti više i složenije oblike suradnje i međusobne razmjene i stvoriti uvjete za zajedničko nastupanje na trećim tržištima.«

nicima interes je bio veliki. Dovedi smo pun autobus gospodarstvenika, predstavnike vrlo kvalitetnih tvrtki, a još ih je toliko ostalo u Subotici, jer nismo mogli udovoljiti svima. Drugo, još uvijek ima kolektiva koji su imali zajedničke partnere, još ima ljudi koji se poznaju iz nekih bližih i manje bližih vremena i ako pogledamo naše dvije regije i rezultate koje postižemo u razmjeni, daju nam pravo za zadovoljstvo, ali svakako mogu biti i bolji, a poželjni su pravci svakako

Desetu godinu zaredom komorski sustavi nastoje unaprijediti vanjskotrgovinsku razmjenu Republike Srbije i Republike Hrvatske, naravno gledajući to u kontekstu suradnje Regionalne gospodarske komore Subotica i Županijske gospodarske komore Osijek. Naravno da je ta suradnja mjerljiva financijskim pokazateljima, i ako znamo da je na početku, dakle prije desetak godina, ili negdje 1998.-99., ona iznosila simboličnih nekoliko desetaka tisuća američkih dolara, desetak godina poslije, 2008./09., ona je narasla na respektabilnih stotinjak milijuna dolara. Nažalost, posljednju je godinu opala za kojih 15 posto zbog utjecaja globalne financijske krize, ali općenito gledano, i ova razina još uvijek nije dostatna i ima puno razloga da bude i veće i bolja.

PRAVCI SURADNJE

To je poruka novoga susreta gospodarstvenika s obiju strana Dunava, koja je prošloga vikenda održana u Osijeku, a predsjednik Županijske komore u Osijeku *Zoran Kovačević*, nakon što je pozdravio sudionike susreta i poželio im još plodniju suradnju, istaknuo je neke od pravaca daljnje suradnje.

»Prije svih to su svakako papir i karton, ono što radimo u Belišću, zatim kemija, koja preuzima primat u međusobnoj razmjeni, hrana i piće, ali tu treba istaknuti područje Sombora i Subotice gdje su neke naše tvrtke već uzele znatne površine poljoprivrednog zemljišta te računamo na sjemenarstvo, a isto tako treba istaknuti kako imamo nekoliko regionalnih igrača koji

Gospodarstvenici u dvorani HGK u Osijeku

Složio se s tim i predsjednik Regionalne gospodarske komore Subotice i zamjenik pokrajinskog tajnika za gospodarstvo *Slobodan Vojinović*, ocjenjujući obostrane susrete dobrom praksom i hvale vrijednom tradicijom, prije svega zbog kompatibilnosti tržišta i nepostojanja jezične barijere, pa ta praksa ide u pravcu jačanja i jednih i drugih prema trećim tržištima, jer da nije tako, na tim tržištima se i ne bi mogli pojaviti.

»Posljednjih se godina sastajemo po jednom godišnje kod vas ili kod nas, i kada smo za ove susrete pravili anketu među gospodarstve-

poljoprivreda i prehrambena industrija, dakle proizvodnja hrane, a odmah uz bok stavio bih i turizam. Moramo imati dinamičniji odnos prema suvremenom konzumentu turističke ponude. Što želim reći? Dovedimo ovamo 500 Japanaca, neka borave 4-5 dana kod vas u Hrvatskoj i isto toliko kod nas u Srbiji, ne na moru, već u unutrašnjosti, i oni će biti promotori našega turizma, oni će dolaziti ponovno i dovesti svoje prijatelje iz cijeloga svijeta. Treće, iskoristimo prigodu koju nam pruža CEFTA, koju ja nazivam Europskom Unijom u malom, pa sve što tu napravimo

Suradnja na lokalnoj razini?

Láslo Karai i Erika Kudlik, članovi Gradskoga vijeća u Subotici, izrazili su zadovoljstvo suradnjom, tim prije jer Subotica i Osijek već dulji niz godina gaje prijateljske odnose na svim razinama, pa i na gospodarskoj. Spomenuli su i sudjelovanje na sajmovima, dobru suradnju poduzetničkih inkubatora i zajedničke nastupe prema IPA programima, a i sve bolju suradnju u području civilnoga sektora. Sve u svemu, vrijeme je za daljnje iskorake u zajedničkim nastupima i još uspješniju suradnju.

predstavimo onda i drugima. I da ne duljim, iskoristimo zajedno neka tržišta kojima Srbija ima povoljan pristup, mislim tu naravno na Rusiju, ali u posljednje vrijeme i na Bjelorusiju, Kazahstan i Tursku. Neka nam to budu prioriteti za prvu ruku, a u hodu ćemo dogovarati i unapređivati našu suradnju.»

ŠTO KAŽU GOSPODARSTVENICI

Nakon službenog dijela, pozdrava i predstavljanja gostiju i domaćina, prešlo se na izravne razgovore gospodarstvenika, a animalo nas je što to u području poljoprivredne proizvodnje imaju reći **Branko Konovec**, predstavnik Agroseme-Panonije iz Subotice i **Marko Josipović**, predstavnik Poljoprivrednog instituta u Osijeku. »Agroseme-Panonija je tvrtka poznata kao veliki doradni centar i zajednički nam je interes da ubuduće radimo i na proizvodima koje nudi Poljoprivredni institut iz Osijeka, tim prije što smo i ranije surađivali. Mi smo imali predstavništvo u Osijeku i rezultati koje smo postizali bili su izuzetni. Trudimo se ponovno uspostaviti kontakte, pronaći zajednički interes i uskladiti naše kapacitete s njihovim proizvodnim programom, a sjemenska roba osječkog instituta zadovoljava i zahtjeve naših poljoprivrednika«, kaže Konovec.

»Ovakvi susreti često otvaraju nove vidike i učine razvidnim ono što radimo i mi i naši susjedi, potencijalni partneri, a moram naglasiti, sa željom da ta suradnja bude na obostranu korist. Vjerujem da su, ukoliko i jedni i drugi nademo zajednički interes, preduvjeti za suradnju ispunjeni«, kaže dr. Marko Josipović.

Tatjana Antić, marketing menadžerica Mlekare Subotica prvi je puta na ovakvim susretima i zadovoljna je. »Osijek i Hrvatska nama su prihvatljiva tržišta, a imamo što ponuditi, od konzumnog mlijeka do

Branko Konovec i Marko Josipović

Ima prostora za poboljšanje suradnje

Na ove gospodarske skupove često dolaze i konzularni predstavnici, pa je u Osijek došao i generalni konzul Republike Srbije iz Vukovara Živorad Simić. Simić je pozdravio sudionike skupa i izrazio zadovoljstvo brojnošću i dostignutim stupnjem robne razmjene, te naglasio činjenicu da ove regionalne komore dobro rade svoj posao, mada ima dosta prostora za poboljšanje suradnje, posebice u zajedničkom nastupu prema EU i predpristupnim fondovima, gdje treba uzeti sve što se nudi. Naglasio je i donošenje Dunavske strategije, što je EU obećala za sljedeću godinu, a nama s obiju strana Dunava i ne treba naglašavati što će nam to sve donijeti.

Tatjana Antić i Etelka Dirner

kvalitetnih mliječnih preradevina, feta sira i mlijeka u prahu. Svjesni smo kako i vi i mi imamo puno poteškoća u proizvodnji mlijeka, ali Mlekara Subotica je među boljim tvrtkama u regiji, imamo sve međunarodne certifikate i to nam daje sigurnost da će kvaliteta opstati i u ovim teškim vremenima.« Tatjana Antić je očekivala na susretima i predstavnike velikih trgovačkih lanaca i upravo u tim kontaktima očekuje boljitak.

A boljitku se nada i **Ivan Vojnić Tunić**, izvršni tajnik Regionalne gospodarske komore u Subotici. »Posljednjih smo se godina, i Srbija i Hrvatska, pomakli barem za jedan korak prema onom cilju kojega zovemo EU. Što se Sjevernobackog okruga tiče, imamo završenu privatizaciju, dobrodošao nam je strani kapital u naše prerađivačke kapacitete i dokapitalizacija i uvjereni smo da će to pridonijeti da i primarna proizvodnja stane na svoje noge. Našem seljaku, ili kako ga sada zovemo, ruralnom gospodarstveniku, dolazi svijesti da je on nositelj proizvodnje na selu i razvika sela i poljoprivrede, ali treba sustavno djelovati da on tu ulogu ispuni, prije svega poticajima, jer oni su mnogo manji nego kod vas, ali i politikom cijena i poljoprivrednom strategijom. U Srbiji ima više od 4 milijuna hektara obradivog zemljišta, ali i oko 700 tisuća poljoprivrednih domaćinstava, a cilj strategije je okrupnjavanje, tako da ih na kraju puta bude najviše 50 do 60 tisuća«. Vojnić Tunić je još izrazio zadovoljstvo restrukturiranjem metalne industrije ulaskom njemačkog i austrijskog kapitala, te oživljavanjem proizvodnje u Severu iz Subotice s naglaskom na kvalitetne male elektromotore. Problem je, kao i svugdje, tekstilna industrija, a u posljednje vrijeme i industrija obuće, i mnoge se tvrtke okreću lon-poslovima za poznate svjetske proizvođače.

Slavko Žebić

URED ZA EUROPSKE POSLOVE UVODI STALNI TERMIN ZA KONZULTACIJE

Stručna pomoć u pripremi projekata

Zbog velikog interesiranja institucija i pojedinaca povodom konkuriranja s projektima koji se financiraju iz predpristupnih sredstava EU, Ured za europske poslove u tri iduća mjeseca uvodi stalni termin za konzultacije, kao i za obuku povodom pisanja projekata, petkom od 10 do 13 sati, u Odjelu za programe EU (Master centar Novosadskog sajma, Hajduk Veljkova 11, službeni ulaz 5, 6. kat). Pojedinačne konzultacije mogu se zakazati telefonom na broj: 021/557731. »U prethodnoj godini, institucije i pojedinci iz naše pokrajine predali su preko 250 projekata za financiranje iz europskih sredstava. U ovoj godini, naravno, očekujemo ih i više. Upravo zato, osim KEP tura u okviru kojih

obilazimo općine širom zemlje, odlučili smo uvesti i stalni termin, kako bi zainteresirani na vrijeme i uz stručnu pomoć pripremili dokumentaciju za natječaj. U pojedinim slučajevima, neki izuzetni projekti nisu dobili financiranje upravo zbog kratkog roka za tehničku pripremu projekata. Zato, ne čekajte posljednji moment, krenite već sada u pripremu. Da podsjetimo, u ovoj godini nas očekuje otvaranje poziva prekogranične suradnje s Mađarskom, Rumunjskom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom, otvaranje brojnih bilateralnih razvojnih fondova, kao i drugih inicijativa zemalja EU«, kaže direktor Ureda za europske poslove **Predrag Novikov**.

Kanonizacija – izazov i potreba

Ovaj bi proces, s jedne strane, ukazao na unutarnje vrijednosti književnog stvaralaštva vojvođanskih Hrvata i, s druge strane, na one vrijednosti kroz koje je ova književnost u ravnoteži s univerzalnim vrijednostima

Nedavno održani znanstveni kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata bio je posvećen temi o regionalnom pristupu književnosti. Ovaj znanstveni kolokvij bio je poticaj otvaranju složenog pitanja o potrebi sačinjavanja cjelovitog književno-povijesnog pregleda o hrvatskoj književnosti u Vojvodini. Ne čini se teškim ukazati na moguće modele istraživanja i dokumentiranja nacionalne književnosti hrvatske manjinske zajednice u Srbiji, ali ostvarenje tog projekta neće biti lako, jer postoje brojni problemi, počevši od činjenice da ne postoji knjižnica u kojoj bi se na jednom mjestu nalazila potrebna građa za sačinjavanje panoramskog pregleda književnosti hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini, pa do činjenice da ne postoji katedra za kroatistiku u Srbiji.

Otvaranje ovoga pitanja već je zainteresiralo dio kulturne javnosti vojvođanskih Hrvata zbog njegove izuzetne važnosti, jer bi kanonizacija književnosti Hrvata u Vojvodini imala višestruki značaj. Takav budući cjeloviti panoramski pregled otkrio bi relevantnu sliku trajne vrijednosti kulture i književnosti vojvođanskih Hrvata. Također, s jedne strane, ukazao bi na unutarnje vrijednosti književnog stvaralaštva vojvođanskih Hrvata i, s druge strane, na one vrijednosti kroz koje je ova književnost u ravnoteži s univerzalnim vrijednostima. Dakle, takav cjeloviti panoramski pregled izrazio bi specifičnost hrvatske književnosti u Vojvodini u kontekstu hrvatske književnosti, kao dijela sveukupne matične književnosti, te u kontekstu srpske književnosti, ali i u širem kontekstu univerzalne književnosti. Valorizacija i kanonizacija književne baštine i aktualne književne produkcije Hrvata u Vojvodini omogućila bi komparativne analize s književnostima i činiteljima duhovnosti i kulture u regionalnoj cjelini zajedničkog kulturnog fonda.

ZAHTJEVAN PROCES

Književnik, kritičar i povjesničar književnosti, član Mađarske akademije umjetnosti *József J. Fekete* prije svega skreće pozornost na činjenicu da je kanonizacija književnosti nacionalnih manjina u istočnoj Europi proces koji još traje.

»U zapadnoj Europi, a i kod nas općenito, mišljenje je da hrvatska književnost jedva ima sto godina, a zapravo vrlo je blizu njena tisućgodšnjica«, kaže Fekete. »Čitajući ovu rečenicu, koju je zapisao kritičar i esejist *Ernő Kázmér*

u renomiranom budimpeštanskom časopisu 'Nyugat' ('Zapad') 1932. godine, sramno je priznati da u trećem mileniju mi Vojvodani možda manje znamo o hrvatskoj književnosti nego ranije. Naravno, Hrvati i Mađari su tijekom tisućgodišnjeg suživota imali bogatu razmjenu kulturnih dobara koja se prvenstveno odvijala putem književnih djela, jer pisana je riječ bila most najprije kroz misale, sakramentarije, benediktionale, a zatim i u drugim, sekulariziranim formama literature. Ali obratimo pažnju na godinu objavljivanja Kazmerove studije o prošlosti, sadašnjici i budućnosti hrvatske književnosti: 1932. Hrvati i Mađari u Vojvodini su više od desetljeća administrativno odvojeni od svojih matica, nekadašnji njihovi kulturni, gospodarski, politički centri se čine udaljeni svjetlosnim godinama, oni se bez ikakve nacionalne infrastrukture moraju ponovno izboriti za svoja

József J. Fekete

prava, a taj mukotrpan put praktički je više herojski nego pragmatičan, s obzirom da prava bez institucija za njihovo ostvarenje ne mogu uroditi plodom. Nije ni čudo da povjesničar književnosti iz Transilvanije *Balázs Béla Vég* još i 2005. godine ukazuje na to da kanonizacija književnosti manjinskih nacionalnih zajednica u istočnoj Europi još nije konačna činjenica, nego proces koji i dan-danas traje, zapravo ove književnosti su i nakon 80 godina zaokupirane stvaranjem institucija, formiranjem čitateljske publike i permanentnim niveliranjem vrijednosti.«

Fekete navodi i bez čega se sve ne može pristupiti istraživanju i vrjednovanju književnog blaga nacionalnih manjina.

»Što se tiče književnog stvaralaštva Mađara u Vojvodini, zahvaljujući sveučilišnim profesorima, izdavačkim kućama i entuzijastima danas postoji povijest književnosti Mađara u Vojvodini, tiskana i obnavljana u više izdanja, leksikon te literature za razdoblje 1918.-2000.,

»Mali« i »veliki jezici«

I ma li danas književnost pisana na tzv. malim jezicima šansu za veću vidljivost na globalnoj književnoj sceni u kontekstu postmoderne epohe?

»Postmoderna ili post-postmoderna 'propovijeda' da nema velikih i malih umjetničkih tema, nema dobrih i loših žanrova, nema granica invenciji i nema 'velikih' i 'malih' jezika-literatura. Ono što se računa jest kvaliteta. U zapadnoj civilizaciji potencira se američko-engleska književnost, pomognuta masovnim i agresivnim reklamama, a skrajnuti od prve linije literarne industrije, postoje uža krugovi u kojima ima mjesta za sve literature, bez obzira na veličinu naroda ili jezika na kojima se ta literatura stvara. Internet je važan prozor u ovu 'alternativnu' globalnu scenu, ali izlazak na tu scenu ne bi trebalo prepustiti samo dovrtljivosti pojedinih pisaca. Pomoć države bila bi dobrodošla ali, kao i uvijek, nje nema«, kaže Ilija Bakić.

postoje antologije stvaralaca između dvaju svjetskih ratova, te repertorije najvažnijih periodika, objavljenih knjiga, monografije časopisa, a permanentna su i visoko stručna istraživanja na polju komparatistike. To je možda jedan od mogućih modela istraživanja i dokumentiranja nacionalne književnosti u manjinskim zajednicama. Bez kulturne i obrazovne infrastrukture, bez visoko obrazovanih znanstvenika, bez institucija, ustanova, zavoda, izdavača, bez sigurne materijalne potpore, projektnog financiranja, stipendija, bez stalne prekogranične suradnje, bez foruma, časopisa, antologija, monografija, literalnih portala, bez zdravog informiranja i na kraju, ili prije svega, osobnog entuzijazma – ne može se formirati svijest o vrijednosti

književnog blaga nacionalne manjine, ne može se to blago dokumentirati, prezentirati, vrijednovati, kao niti istražiti uzajamne kulturne sprege raznih naroda koji suverenošću svoje jezične, povijesne, kulturne baštine, vjerske i političke opredijeljenosti zajedno čine opći karakter regionalne cjeline.«

SISTEMATIZIRANJE RASUTIH INFORMACIJA

Književnik, kritičar i esejist *Ilija Bakić* kaže kako su potrebne brojne informacije na književnom polju, bez kojih nije moguće upoznati baštinu i dešavanja u korpusima manjinskih

Ilija Bakić

književnosti, a ističe nužnost postojanja pregleda manjinskih književnosti.

»Poznati su mi opusi nekolicine pisaca, ali generalno, nikada nije dovoljno pouzdanih informacija«, kaže Bakić. »Dakle, uvijek postoji potreba za informacijama, od onih taksativnih – tko je što i kada objavio – preko

analitičkih – kritike i eseji o djelima – do sintetičkih – sagledavanja cjelokupne produkcije Hrvata u Vojvodini kroz duže razdoblje, s ukazivanjem na pravce, interesiranja, stilske sličnosti i razlike. Bez ovakvih informacija zainteresirani čitatelji samostalno nikada neće uspjeti sagledati dešavanja u ovoj, odnosno u svakoj literarnoj radionici manjinskih književnosti u Vojvodini i Srbiji. Pregled književnosti Hrvata u Vojvodini, kao i pregledi književnosti ostalih manjinskih književnosti, nesumnjivo je potreban, takoreći nužan. Temeljna i precizna historija književnosti svakog naroda uvijek je važna iz više razloga: da bi se rasute informacije o piscima i njihovim knjigama, o časopisima, manifestacijama i pokretima sakupile i sistematizirale, odnosno da se na osnovi takvog pregleda, kao temelja, razvije kritičko-teorijska aktivnost.«

Bakić smatra kako bi pregled književnosti Hrvata u Vojvodini bio dvostruko važan.

»Nesumnjivo je bitno da suvremenici znaju tko im je prethodio, dakle, tko je iz njihovog naroda u Vojvodini pisao, koja su mu bila interesiranja, koji dometi, kako je bio pozicioniran na književnoj sceni. Bez ovakvog sagledavanja ne postoji relevantan doživljaj književnosti vlastitog naroda, ne postoje saznanja o njenom razvoju, promjenama, iskustvima i dometima – a bez takvih saznanja nije moguće odrediti sebe u prostoru i vremenu. Iz pozicije cjelokupne srpske književne scene, poželjno je i potrebno pratiti sva literarna dešavanja na ovdašnjim prostorima kako bi se imao potpuni uvid i sagledale sve kvalitete koje nose literature manjina. Pregled književnosti Hrvata u Vojvodini popunio bi praznine u poznavanju suvremene literarne scene i upoznao zainteresirane s djelima koja su stvarana i u proteklom vremenu. U situaciji kada je ozbiljna literatura s ovih prostora potisnuta masovnom produkcijom trivijalne literature, uvezene i ovdašnje pisane po ugledu na nju, koja se bjesomučno reklamira po bestseller principima, nužno je na svaki način

potencirati vrijednosti, bez obzira na kojim literarnim scenama nastaju.

KULTUROLOŠKE RAZLIKE DODATNA SU KVALITETA

Bakić uočava i činjenicu da su na stranicama srbijanskih književnih časopisa radovi autora koji pripadaju nacionalnim manjinama veoma rijetki, te nedostatak institucionalnog poticanja suradnje između književnika koji pišu na manjinskim jezicima i književnika koji pišu na većinskom jeziku.

»Književni časopisi jesu najdinamičnija literarna pojava, barem u kulturama koje su ozbiljne i dugotrajne. U časopisima se najprije sagledavaju literarna kretanja, njihov razvoj i promjene, dolazak novih generacija. Književni časopisi su kategorija kojoj u ovoj državi neprestano prijete izumiranje, što je samo jedan od segmenata nepostojanja pozitivne državne kulturne politike. Izdavanje časopisa ovisi o državnim subvencijama koje su neredovite i neravnomjerno raspoređene u čemu se može vidjeti kako inzistiranje na centralizaciji-metropolizaciji, tako i političko protežiranje. Zbog svega toga časopisi ne 'odrađuju' ono što trebaju raditi – ne obavještavaju čitatelje o aktualnim dešavanjima na svim književnim scenama, od onih žanrovskih, generacijskih, pa do manjinskih. Otuda su na stranicama časopisa radovi autora koji pripadaju nacionalnim manjinama veoma rijetki, gotovo zadesni. Načelno, postojanje književnosti Hrvata u Vojvodini, kao i literature drugih manjina na ovim prostorima, potvrda je potpunosti društvenog života te zajednice u državi. Na cjelokupnoj ovdašnjoj književnoj sceni, važnost ove književnosti odgovara kvaliteti djela koja se stvaraju. Literatura manjinskih naroda zanimljiva je i zbog kulturoloških razlika koje nosi, a koje šire horizonte saznanja i spoznaja, to je dodatna kvaliteta koja povećava njenu atraktivnost. Interakcije 'manjinske' i 'većinske' književnosti moguće su i poželjne i one postoje uglavnom na razini pojedinačnih kontakata i suradnje pisaca, i svakako bi bilo poželjno institucionalno poticanje suradnje, jer bi donijela novu kvalitetu za cjelokupnu ovdašnju literaturu«, kaže Bakić i zaključuje:

»Ono što je bitno, u stanju kakvo je sada, jest da djelo bude dostupno što većem broju čitatelja i kritičara, dakle, zatvaranje u uske krugove može samo štetiti. Srećom po ovdašnju literaturu, davno su prošla vremena kada su samo knjige objavljene u velikim izdavačkim kućama smatrane vrijednim. Sada je izdavač nebitan, fokus interesa je na sadržaju knjige – pod uvjetom da čitatelj može doći do neke određene knjige. No, desetljeća bijede uništila su infrastrukturu knjižara u manjim mjestima, knjižare u velikim gradovima zagušene su bezbrojnim hitovima i bestsellerima, pa je jako lako uopće i ne znati da se neko djelo pojavilo.«

Zvonko Sarić

Književna ostvarenja Hrvata u Vojvodini nisu Franck kava

»Problem 'malih jezika' ne bi trebao biti problem i književnosti 'malih jezika'«, kaže Jozsef J. Fekete. »Naime, književna ostvarenja na 'malim jezicima' nisu ograničena na prostor, vrijeme i populaciju poznavatelja tih jezika. Surova je stvarnost i nikakva utjeha nije da su, primjerice, bajke drevnih starosjedilaca Japana, plemena Ainu, sačuvane na japanskom jeziku i danas su pristupačne i čitateljima na engleskom, ali i na srpskom i na mađarskom jeziku. Nacionalna književnost je jedino živa na jeziku nacije, tu nema spora, ali tu se umiješala jedna od najutjecajnijih sila riječi i govora: prijevod. Postkolonijalna teorija književnosti jasno govori o potrebi prevodenja, ali na isto to ukazuje i praksa Europske Unije koja ne bi mogla funkcionirati bez prevoditelja. U odnosu centra i periferije marginalni identitet treba zamijeniti samospoznaja vlastitih kvaliteta i vrijednosti i treba s ponosom prihvatiti da je marginalnost prirodno stanje: književna ostvarenja Hrvata u Vojvodini nisu Franck kava, nisu niti zamjena, niti surogat nečega. Samo jednostavno niti jedna nacionalna zajednica u manjinskom položaju nema dovoljno instrumenta, niti fundament za samopotvrđivanje ni u lokalnu, kamoli u središtu, ili, kako bi danas rekli: u globalu.«

Razmjenom do boljih rezultata

Projekt koji je u tijeku omogućio je i omogućava razmjenu učenika dviju škola, te kulturnu i gospodarsku razmjenu, a ujedno je šansa i za profesore i nastavnike da predaju kao gostujući predavači

O samnaestero učenika i tri profesora srednje Ekonomske škole »Bosa Milićević« početkom ožujka bili su u sedmodnevnom posjetu partnerskoj školi u Karlsruheu u njemačkoj pokrajini Baden-Württemberg. Posjet je početak realizacije projekta »Partnerstvo na djelu« u okviru kojega je predviđena razmjena i suradnja između 30 ekonomskih srednjih škola iz Srbije i Njemačke, a »Bosa Milićević« je prva vojvođanska škola koja je već uspostavila partnerstvo sa srodnom školom u Njemačkoj. Osim što je programom »Partnerstvo na djelu« predviđena sedmodnevna razmjena učenika, profesori i nastavnici također imaju prigodu u partnerskoj školi predavati kao gostujući predavači.

»Suradnja partnerskih škola predviđa kulturnu i gospodarsku razmjenu koja je također zanimljiva budući da je gradonačelnik Karlsruhea obećao kako će grad osigurati mjesta za tri učenika koji bi kod njih mogli obaviti stručnu jednomjesečnu praksu. U sklopu ove razmjene mi bismo također trebali primiti njemačke učenike na stručnu praksu kod nas i pozivam naša lokalna poduzeća da razmisle o toj mogućnosti«, kaže direktor srednje Ekonomske škole »Bosa Milićević« Igor Bem.

ODUŠEVljeni OBRAZOVNIM SUSTAVOM I GOSTOPRIMSTVOM

Među učenicima koji su boravili u Karlsruheu bili su *Miklós Gligor* i *Livia Muratović*. Oboje ističu kako im se osobito svidio njemački školski sustav po kojemu učenici srednjih strukovnih škola dva dana tjedno imaju nastavu u školi, a tri dana provode na praksi u poduzeću.

»Sretni smo što smo prva generacija koja je dobila priliku otići u Karlsruhe i vidjeti kako naši vršnjaci žive i uče. S početka smo imali bojazan i tremu kako će nas primiti, hoćemo li uspjeti uspostaviti komunikaciju s njima, međutim, već kod prvog upoznavanja odmah smo pronašli zajednički jezik i sprijateljili se. Njihova je škola mnogo veća od naše, a mislim da je veoma koristan taj način školovanja po

kojemu učenici rade u poduzeću, jer osim teorije odmah imaju prigodu vidjeti i kako to djeluje u praksi. Osobito me se dojmilo njihovo gostoprimstvo koje je bilo iznad svih naših očekivanja i potruditi ćemo se 18. travnja, kad oni dolaze kod nas, to uzvratiti na najbolji način i biti najbolji domaćini«, kaže Miklós Gligor.

Njegova kolegica Livia Muratović također opisuje gostoprimstvo svojih njemačkih vršnjaka: »Trudili su se ugoditi nam u svemu, svaku našu želju su ispunili, odveli nas gdje god smo htjeli, doista su bili nevjerojatni. Mislim da smo im se i mi dopali i bili su zadovoljni nama, a već kod prvog susreta i upoznavanja imala

»Odavno sam imala želju da naši učenici odu u njemačke škole, upoznaju i dožive djelić onoga što im mi kao profesori prenosimo o njemačkom školskom sustavu, koji je različit od našeg. Osobito je značajan bio posjet poduzećima, i meni je drago što su njemačka poduzeća otvorila svoja vrata i dala punu podršku ovoj suradnji«, kaže Ljiljana Filipović.

NA PIONIRSKOM POSLU

Projekt »Partnerstvo na djelu«, koji financira Veleposlanstvo SR Njemačke putem Njemačke organizacije za tehničku suradnju (GTZ) i američkog USAID-a, započet je

ne ograničiti samo na ekonomske škole, nego ga proširiti i na sve ostale. Što to nama donosi? Buduće generacije već mogu računati kako će sigurno imati mogućnost odlaziti u partnersku školu u Njemačku na najmanje tjedan dana prakse i to je ono što već sada naša škola nudi budućim osnovcima – stručnu praksu u Njemačkoj, pokraj partnerskih škola koje već imamo u Hrvatskoj i Mađarskoj. Dokle će to stići ne znamo, ali postoji jak pozitivan naboj s obje strana da se to osnaži i održi. Zato nam je sada svaka pomoć dobrodošla, jer trebamo primiti 22 učenika iz Njemačke koji u životu nisu bili ni blizu Srbije i treba im predstaviti ono što

Partnerstvo na djelu – učenici iz Subotice u Karlsruheu

sam osjećaj da se znamo godina. Komunicirali smo na engleskom i njemačkom, pa čak i na srpskom. Jako smo lijepo primljeni i u njihovim poduzećima gdje su nas dočekali s raznim prezentacijama. Dosta smo vremena provodili skupa i jedva čekam da se ponovno vidimo.«

Profesorica njemačkog jezika *Ljiljana Filipović* objašnjava kako ovogodišnji projekt nosi naziv »Interkulturalne kompetencije«, te je u tom smislu osmišljen program s kolegama iz Karlsruhea koji je obuhvatao upoznavanje kulturnih vrijednosti, tradicije, obilazak i upoznavanje povijesti grada, te posjete Stuttgartu i Strasbourgu.

prošle godine posjetom izaslanstva grada Karlsruhea kada je već nakon prvih pregovora 13 ekonomskih škola iz Srbije uspostavilo prve kontakte. U drugom ciklusu otvoren je natječaj za sve ekonomske škole, a od 36 prijavljenih bit će odabrano 20 novih koje će u drugom krugu uspostavljati partnersku suradnju s njemačkim školama. S tim u svezi za 29. ožujka najavljen je posjet direktora njemačkih škola, kada će započeti razgovori i pripreme za sljedeće posjete.

»Tako ovaj projekt dobiva na zamahu, mi smo pioniri u tom poslu i sada naša iskustva prenosimo kako ostali ne bi prolazili kroz sve teškoće. Cilj projekta je projekt

mi jesmo, našu školu, naš sustav, gospodarstvo, itd. Očekuje nas svakako težak zadatak, ali mislim da smo mu dorasli, jer nismo početnici u partnerstvima, a osobito s ovako dobrim učenicima kakve imamo siguran sam da ćemo uspjeti«, kaže Igor Bem, koji je istodobno i koordinator stučnog odbora za partnerstva za Srbiju u okviru Asocijacije direktora ekonomskih škola.

On je najavio i prvu konferenciju srpsko-njemačkih direktora ekonomskih škola od 7. do 10. listopada ove godine, čiji će domaćin biti subotička Ekonomska škola »Bosa Milićević«.

S. Mamužić

Vlast optimistična, oporba sumnjičava

Subotica će, prema odluci, ove godine raspolagati ukupnim sredstvima od 4,489 milijardi dinara, što je 94,37 posto u odnosu na prošlu godinu * Grad se zadužuje kod banaka za 250 milijuna dinara radi kupnje vojarni na Paličkom putu

Skupština Grada je na sjednici prošloga četvrtka, 18. ožujka, u skoro desetosatnom radu usvojila svih 26 predloženih točaka dnevnog reda, među kojima: odluku o gradskom proračunu, četiri odluke kojima se reguliraju uređivanje, izdavanje, financiranje, te mjerila za plaćanje naknade za korištenje građevinskog zemljišta, odluku o novom ustrojstvu Gradske uprave, potom o osnivanju Gradskog javnog pravobraniteljstva, o kreditnom zaduživanju grada radi kupovine vojne imovine, usvojeno je šest planova detaljne regulacije, prihvaćen prijedlog sudskog poravnania s Holteh gradnjom, te su otpisana dugovanja Zadruzi Čantavir i poduzeću Alfa Chocolate.

Subotica će ove godine raspolagati ukupnim sredstvima od 4,489 milijardi dinara, od toga su ustupljena i izvorna primanja oko 3,1 milijarde, transferna sredstva iz proračuna Republike i Pokrajine 441 milijun dinara, primanja od neizravnih korisnika 804 milijuna, te nepotrošen novac iz ranijih godina od 139 milijuna dinara.

SMANJENJE PRILJEVA NOVCA

Šefica Službe za financije *Dubravka Rodić* rekla je kako planiran obujam ukupnih tekućih prihoda i primanja proračuna u 2010. godini u odnosu na prethodnu iznosi 94,37 posto, te da je od korisnika proračuna traženo da svoje zahtjeve za financiranje definiraju racionalno, s obzirom da se već i u 2009. godini osjetno smanjio priljev u proračun. Oporba je predloženi proračun ocijenila previše optimističnim i nerealnim te se, kako je rekao šef Kluba vijećnika Saveza vojvodanskih Mađara *Jenő Maglai*, iz njega ne vidi što je strategija grada i koji će projekti odnijeti najviše sredstava u ovoj godini. On je rekao kako je lokalna samouprava prošle godine ostvarila 2,783 milijarde, odnosno skoro četvrtinu sredstava manje od planiranih iz poreza na dohodak i dobit, 120 milijuna manje iz pore-

za na imovinu, a od prodaje dobara i usluga umjesto planiranih 360 milijuna ostvareno je 215 milijuna dinara.

»Kad se sve to zbroji prihodi su podbacili s najmanje 500 milijuna dinara u odnosu na ono što je rebalansom planirano, a ako tomu dodamo da smo rebalansom smanjili još nekih 300 milijuna, onda su bile točne prognoze u prvobitnom nacrtu proračuna da će deficit biti oko 900 milijuna dinara. U ovoj godini se može očekivati da ćemo sigurno imati manji priljev nego u 2009. Po mojim saznanjima prva dva mjeseca su već pokazala kako je realni pad od oko

poveća za 30 posto, kao i da se novi cjenik primjenjuje retroaktivno od 1. siječnja ove godine.

Vijećnici SVM-a su iznijeli kako će jedinična cijena od 2990 dinara po četvornom metru pomnožena s kvocijentima gradskih zona i komunalne opremljenosti iskazati iznose trostruko veće od važećih, te da će to biti preveliki namet za investitore, koji su i ovako nezainteresirani za ulaganja u Subotici. Gradonačelnik *Saša Vučinić* je, uvažavajući ove primjedbe, dan poslije sjednice Skupštine uputio zahtjev Direkciji za izgradnju grada da preispita jedinični iznos naknade od 2990 dinara po

bili jedinstveni u stavu da je za grad dobro da konačno ima svoju imovinu, odnosno prostor koji će moći ponuditi investitorima, vijećnici oporbe smatrali su kako je nekorektno od države, odnosno Ministarstva obrane da prodaje nešto što nije njezino i da zadužuje vlastite građane.

Vijećnik Srpske napredne stranke *Radmilo Todosijević* rekao je kako bi on donio drugačiju odluku – Grad Subotica ne treba kupiti ove lokacije, treba ih uzurpirati i preuzeti, a Grad da tuži državu zašto taj prostor deset godina zvrji prazan i nanosi štetu proizvođači štakore, mišve i korov. On je rekao kako Vojska nema svoju imovinu, već to može biti društvena imovina u ostavštini ili državna imovina, ali da ni zemljište na kojemu su sagrađene vojarne niti jedna država, od Austro-Ugarske do danas, nije platila. »Zbog toga predlažem da se ne zadužimo kod poslovnih banaka, nego kod proračuna Republike Srbije i da tu stavku ne vratimo, jer ni država nama nije platila smanjenu potrošnju koju smo imali zato što tih deset godina to ne radi«, rekao je Todosijević.

Vijećnik Demokratske zajednice vojvodanskih Mađara *Csaba Sepsei* rekao je kako je kao član Odbora za proračun glasovao za odluku, ali je ipak u dvojbi: »Krajnje je vrijeme da grad dođe u posjed ovih objekata, ali pročitao sam u tisku kako je Subotica prvi grad koji će kupiti vojnu imovinu, dok je Senti ona vraćena. Bojim se da ne ispadne sada da ćemo mi kupiti, a svi ostali će dobiti na dar. Trebalo bi izvidjeti mogućnost da se kredit prebaci na proračun Republike Srbije.«

Vijećnik SVM-a *Jenő Maglai* rekao je kako je država, da je bila malo sposobnija, visprenija i više vodila računa o svojoj imovini, mogla naći mehanizme i imovinu već davno prenijeti u nadležnost ili vlasništvo lokalne samouprave. On je ipak ocijenio kako je kupnja »dobar pazar za grad«.

S. Mamužić

tri posto. Umjesto da na temelju toga budemo realni, mi planiramo proračun za oko 500-600 milijuna više i raspoređujemo taj novac na kojekakve virtualne klasifikacije, pa ćemo poslije tijekom godine to nekako glačati i raspoređivati na temelju simpatija«, rekao je Maglai.

U okviru četiriju točaka kojima se regulira područje građevinskog zemljišta najviše polemike za skupštinskom govornicom izazvao je prijedlog da jedinični iznos naknade za uređivanje građevinskog zemljišta bude 2990 dinara po četvornom metru, te da se naknada za korištenje građevinskog zemljišta za gospodarstvo i pravne osobe smanji za deset posto, a za građane

četvornom metru, te zatražio da se razmotri mogućnost za povećanje olakšica za investitore u odnosu na namjenu objekta, urbanističke zone i površinu objekta, što će se odnositi i na vlasnike objekata koji se nalaze u procesu legalizacije.

ČIJA JE VOJNA IMOVINA?

Rasprava za skupštinskom govornicom nastala je i u svezi s odlukom o zaduživanju Grada za financiranje kapitalnih investicijskih rashoda kojom je odobreno da Grad podigne kredit u visini od 250 milijuna dinara radi kupnje vojne imovine, vojarne »Narodni heroj Petar Drapšin« i poligona »Radanovac«. Premda su vijećnici

Razvijanje turističke djelatnosti

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Iako turistička djelatnost u subotičkom poduzeću za prijevoz putnika »Subotica-trans« postoji već pet godina, njezino razvijanje, uslijed tadašnjih okolnosti, nije bilo moguće u proteklom razdoblju. Sada su se stekli uvjeti za znatno veći i bolji angažman u sferi njezinog aktivnijeg promicanja. U ponudi »Subotica-transa« nalaze se aranžmani za ljetovanje u Grčkoj, ali i ponude za organizirana putovanja svih profila u udobnim, komfornim autobusima kojima raspolaže ovo poduzeće. Jačanje razvoja turističke djelatnosti u ovom subotičkom poduzeću povod je za razgovor s *Nevenom Višnjićem*, voditeljem turist biroa.

»Od nedavno je započeta realizacija razvijanja programa veza-

nih uz turizam i turističku djelatnost u 'Subotica-transu', vođena idejom nadgradnje u višegodišnjoj reputaciji pouzdanog poduzeća za prijevoz putnika. Fleksibilnost vozila, koja se mogu koristiti i za druge različite namjene, pa tako i za turizam, dovela je do praktičnog načina njihovog budućeg korištenja i na polju razvijanja turističke djelatnosti. U tom smislu odlučili smo pojačati aktivnosti i ponuditi kompletnu uslugu od prijevoza do osiguravanja smještaja i svega što prati organizaciju godišnjih odmora, ekskurzijskih i drugih prigodnih putovanja u zemlji i inozemstvu«, pojasnio je *Neven Višnjić* osnovne razloge konkretnijeg angažmana »Subotica-transa« u turističkoj djelatnosti.

ORGANIZACIJA PUTOVANJA

»Tijekom proteklih godina u realizaciji putovanja smo sudjelovali kao subagenti ili partneri nekih drugih agencija, ali sada želimo biti izravni organizatori cjelokupnih putnih aranžmana koje nudimo korisnicima naših usluga. Djelujemo postupno, korak po korak, a prvo smo se odlučili za ponudu Grčke, kao destinacije koja je već godinama iznimno popularna u nas, osobito za lokacije na poluotoku Halkidiki (Hanioti, Pefkohori i Polihrono). U pripremi imamo ponudu za sve vrste odmora, bilo da je u pitanju mirniji obiteljski odmor (tro i četverokrevetni apartmani – Polihrono) ili aktivniji odmor za mlade osobe (dvo i trokrevetne sobe – Pefkohori). U ovom trenutku naša glavna, primarna ciljna grupa su stanovnici Subotice i okolice, ali

putem naših partnerskih odnosa s agencijama iz Novoga Sada i Beograda, nastojat ćemo zainteresirati i potencijalne korisnike usluga s širih prostora cijele države.

HRVATSKA

Dugi niz godina »Subotica-trans« ima redovitu autobusnu liniju na relaciji Subotica – Zagreb, preko Novoga Sada, a od prošle godine tijekom ljetne sezone prometuje i na liniji Subotica – Makarska, preko Omiša.

»Nastojat ćemo vremenom razvijati i proširenje naše ponude i u Hrvatskoj, a konkretno trenutno smo u kontaktu s jednom splitskom turističkom agencijom o mogućnostima osiguranja smještaja za korisnike naših putovanja u smjeru Dalmacije.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Blagdanska radost izražena rukotvorinama

Sedamnaestu godinu zaredom, dvije hrvatske udruge kulture, odnosno slamarska sekcija HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, priredili su Uskršnju izložbu, koja je otvorena u ponedjeljak u predvorju Gradske kuće.

Nakon pozdravnih riječi voditelja dviju spomenutih sekcija *Joze fine Skenderović* i *Josipa Horvata*,

izložbu je otvorio predsjednik HKC »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić*. On je istaknuo kako nas izloženi radovi sa svojim motivima pokušavaju podsjetiti na duhovnu dimenziju predstojećeg kršćanskog blagdana. »Umjetnici su vizualni čuvari i prenositelji te tradicije koja traje već 2000 godina. Želim vam da osjetite radost nastanka ovih djela, isto toliko koliko su se tomu radovali naši umjetnici«, rekao je Ivan Stipić.

Dekorirana jaja, kao simbol Uskrsa (života koji se iz njih rađa), dominiraju izložbom, no među njima je sve teže pronaći ona klasično bojena, već su autori, čini se, prešli na neke druge tehnike njihova ukrašavanja. Sve je više tzv. »bušenih« jaja, a jedan od autora koji radi u ovoj tehnici je i *Stipan Raletić*, koji iza sebe ima i nekoliko samostalnih izložaba svojih zanimljivih rukotvorina. Radi se, precizno

rečeno, o tehnici bušenja i rezbarenja ljuske jajeta. »Ideju sam vidio u jednim stranim novinama prije 11 godina te krenuo i sam izradivati slične stvari. Za svoj sam rad dobio odlične kritike«, objašnjava Raletić.

Terezija Baraković u posljednje četiri godine radi tzv. heklana jaja. »Jaja 'oblačim' u mrežice od vune i konca. Bavljenje umjetničkim zanatima nam je obiteljska tradicija«, kaže ona.

Josipa Križanović iz HKC »Bunjevačko kolo« svake godine priprema neku novu, kako ju naziva, kolekciju ukrašenih jaja. »Ove sam godine radila s glinom. Osnova je gušćije jaje, koje sam obojila, a motivi su također od gline, mahom floralni«, kaže ova autorica koja je izložila i dio prošlogodišnje kolekcije u kojoj je jaja dekorirala elementima tehnike »rišelje« šlinga.

Članica slamarske sekcije HKPD »Matija Gubec« *Anica Horvacki*, bavi se slamarstvom od 1995. godine, a osim kod slika i minijatura, tu tehniku koristi i pri izradi uskršnjih jaja. »Jaja uvijek u svilu, a zatim lijepim motive od slame. Glavni motiv su salaši«, objašnjava ona.

U okviru otvorenja izložbe nastupio je tamburaški ansambl »Klasovi«, a stihove je kazivala recitatorica Hrvatske čitaonice *Marijana Skenderović*.

Uskršnja izložba slamarki i likovnjaka je prodajnog karaktera, a izloženi radovi mogu se pogledati do utorka, 30. ožujka, svakodnevno od 10 do 20 sati.

D. B. P.

SUTRA ĆE U 20,30 SVJETLA ŠIROM SVIJETA BITI ISKLJUČENA

Sat za naš planet

»Sat za naš planet 2010.« (Earth Hour 2010) naziv je jedne od najvećih svjetskih inicijativa za ublažavanje klimatskih promjena, koja se održava sutra, 27. ožujka. Toga dana u 20 sati i 30 minuta ljudi će širom svijeta isključiti svjetla na jedan sat kako bi pokazali da radeći zajedno možemo napraviti pomak u borbi protiv klimatskih promjena.

Akcija »Sat za naš planet« počela je 2007. godine u Sidneyu kada je više od dva milijuna kućanstava i poduzeća isključilo svjetla na jedan sat, a samo dvije godine kasnije ovaj se događaj pretvorio u svjetski pokret s milijunima sudionika u 92 zemlje. Svjetske znamenitosti, kao što su Golden Gate u San Francisku, Koloseum u Rimu i Coca Cola bilbord na Times Squaru, bili su u mraku kao poruka o neophodnosti poduzimanja konkretnih akcija za ublažavanje klimatskih promjena. »Sat za naš planet 2010« globalni je poziv na akciju svakom pojedincu, kompaniji i svakoj zajednici da preuzme odgovornost i uključi se u rad

za očuvanje zajedničke budućnosti. Sudjelovanje u ovoj akciji do sada je potvrdilo više od 4200 gradova u 100 zemalja.

JKP »SUBOTIČKA TRŽNICA« POZIVA SUGRAĐANE

Pošaljite kuharske recepte

Javno komunalno poduzeće »Subotičke tržnice« ove godine obilježava desetljeće postojanja, te će tim povodom u rujnu izdati kuharicu s receptima koje očekuju da dobiju od Subotičana. Recepti trebaju biti domaći, kako kaže direktor poduzeća Béla Bodrogi, karakteristični za multinacionalni i multukulturni grad kakav je Subotica. Tri autora originalnih i autentičnih recepata »Subotičke tržnice« bit će nagrađeni sezonskom košarom povrtnih proizvoda za mjesečne potrebe četveročlanog kućanstva. Recepti se mogu slati na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku na adresu Đure Đakovića 23/1 ili elektroničkom poštom na adresu direkcija@supijace.co.rs do 1. lipnja.

Hrvatska u Drugom svjetskom ratu

Kraljevina Jugoslavija se još za vrijeme vlade *Milana Stojadinovića* (1935.-1939.) gospodarskom i vanjskom politikom počela povezivati s Njemačkom, koja je tražila saveznike u ovom dijelu Europe. Pristupanje Trojnom paktu Kraljevina Jugoslavije je potpisala 25. ožujka 1941. godine. Ovo potpisivanje izazvalo je demonstracije u Beogradu, gdje je vojska uz podršku Velike Britanije izvela državni udar 27. ožujka.

Bosne i Hercegovine i Srijema, ali se morala odreći dijela Dalmacije koji se nalazio pod talijanskom upravom sve do kapitulacije Italije 1943. godine, te Baranje i Medimurja koje su okupirali Mađari. Ante Pavelić, koji je svu vlast koncentrirao u svojim rukama, zabranio je djelovanje svih političkih stranaka i umanjio mnoga građanska prava.

Po političkom uređenju NDH je predstavljala diktatorsku državu. Na teritoriju NDH ubrzo su

nekoliko logora, tvornica i poljoprivrednih ekonomija smještenih pokraj istoimenog sela. Jasenovac je predstavljao mjesto najvećeg ustaškog zločina za vrijeme NDH, mjesto gdje je osim vojnih protivnika (četnika i partizana) likvidiran i veliki broj nedužnih civila – muškaraca, žena i djece. Najveći broj žrtava činili su Srbi, Židovi, Romi te Hrvati koji su pripadali partizanskom pokretu.

O broju žrtava u Jasenovcu postoje različite pretpostavke koje variraju od 50.000, pa sve do 1,2 milijuna. Najuvjerljivije podatke do sada iznijelo je Spomen područje Jasenovac s Memorijalnim muzejom koje je uspjelo do studenog 2008. prikupiti imena i prezimena 75.159 žrtava. *Vladimir Žerjavić*, ekonomist, demograf te suradnik UN-a, navodi broj od približno 83.000, dok United States Holocaust Memorial Museum u Washingtonu navodi broj od približno 100.000 žrtava. Komunistički izvori navode kako je broj ubijenih u Jasenovcu između 500.000 i 600.000, a pojedini srpski izvori navode broj od približno 1,2 milijuna.

Zagreb. Povlačenje velikog broja ustaša i domobrana praćenih s obiteljima i stanovništvom koje se bojalo partizanske osvete završilo se na slovensko-austrijskoj granici između Dravograda i Bleiburga 15. svibnja, kada su se predali Britancima. Hrvatska vojska (ustaše i domobrani) koja se predala Britancima te položila oružje ubrzo je predana partizanskoj vojsci. Bez suda i ne praveći razliku između ustaša koji su počinili zločine i onih koji su prisilno unovačeni u ustaše te domobrana koji su bili redovita vojska u NDH (vojni obveznici koji su potpadali pod obvezu redovitog novačenja) partizani su započeli masakr nenaoružanih vojnika. Veliki broj vojnika, kao i civili koji su nasumice odabrani, ubijeni su u Sloveniji, u mjestima Kočevski Rog i Tezno, gdje je ubijeno više desetaka tisuća vojnika i civila. Veliki broj vojnika odveden je na »križni put« od Slovenije, kroz Hrvatsku, prema Srbiji i Makedoniji, gdje je većina ubijena i pokopana u masovne grobnice, dok je manji dio smješten u logore i zatvore. Stroga zabrana istraživanja ovih zločina za

Spomen područje Jasenovac

Nova vlada, koju je sastavio kralj *Petar II.*, poništila je odluku o pristupanju Jugoslavije Trojnom paktu, što je dovelo do napada Njemačke na Jugoslaviju. Pod nazivom »Direktiva 25«, 6. travnja počinje rat koji je završen brzo, već 17. travnja bezuvjetnom kapitulacijom Jugoslavije i njenom podjelom.

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

U Zagrebu je 10. travnja *Slavko Kvaternik* sa skupinom ustaša proglasio stvaranje Nezavisne Države Hrvatske na čelu s poglavnikom *Antom Pavelićem*, koji se do tada nalazio u emigraciji, te se nekoliko dana nakon proglašenja vratio u Hrvatsku i preuzeo vlast. Ustaški pokret, nastao 1929. godine kao odgovor na ubojstvo hrvatskih političara u beogradskoj skupštini i uvođenje kraljeve diktature, uvidio je mogućnost za stvaranje samostalne Hrvatske raspadom Jugoslavije.

Nezavisna Država Hrvatska obuhvaćala je prostor Hrvatske,

se počeli osnivati logori u koje su internirani svi oni koji su se protivili ustaškom režimu, bez obzira na nacionalnu pripadnost, kao i nedužni civili koji se nisu uklapali u rasnu i nacionalnu politiku NDH. Premda je ustaški pokret od svog osnutka za cilj imao stvaranje samostalne Hrvatske u svojim povijesnim granicama, njegova politika i diktatura ubrzo je dovela do otpora prema njemu.

Osim ustaša teror nad neistomišljenicima i pripadnicima dugih naroda provodile su četničke postrojbe, koje su operirale na području Dalmatinske zagore, Like i Bosne i Hercegovine. Četnički napadi pod zapovjedništvom *Momčila Đujića* i *Draže Mihajlovića* na hrvatska sela i ubijanje hrvatskog stanovništva doveli su do sukoba s ustašama, kao i do njihove odmazde nad srpskim stanovništvom.

JASENOVAC

Najveći sabirni logor na području NDH bio je Jasenovac. Logor Jasenovac sačinjavao je kompleks od

Spomenik ubijenim Hrvatima u Bleiburgu

Bez obzira na broj žrtava Jasenovac predstavlja mjesto masovnog ubojstva nedužnih civila, čija je jedina »krivnja« bila što se nisu uklapali u nacionalni, vjerski i politički program NDH.

BLEIBURG

Krajem Nezavisne Države Hrvatske smatra se 8. svibnja, dan kada su partizanske postrojbe osvojile

vrijeme komunizma razlog je što se tek nakon 1990. godine pristupilo temeljitij istrazi ovih zločina. Dosadašnji prikupljeni podaci na osnovi broja grobnica (koje još nisu sve otkrivene) i popisa imena govore o broju od preko 50.000 ubijenih Hrvata. Ovi zločini najstrašniji su čin partizanskog pokreta nad Hrvatima i najveća tragedija hrvatskog naroda.

POTPISIVANJEM SPORAZUMA SLUŽBENO USPOSTAVLJENA PREKOGRANIČNA SURADNJA IZMEĐU TAVANKUTA I KAĆMARA

Dodatni poticaj obostranom razvoju

Suradnja Tavankuta i Kaćmara
– od ekologije do infrastukture

Prekogranična suradnja koja se provodi u cilju ujednačenja gospodarskog i socijalnog razvoja pograničnih područja postupno je zaživjela i u planovima i projektima mještana Tavankuta. Naime, u protekloj je godini izrađen projekt prekogranične suradnje s Republikom Hrvatskom, koji se odnosi na područje očuvanja kulturne baštine, a namjera je Tavankučana i sa susjedima iz Republike Mađarske zajednički nastupiti prema strukturnim i predpristupnim fondovima EU.

Stoga je na inicijativu predstavnika seoske uprave Kaćmar u subotu, 21. ožujka, potpisivanjem Sporazuma o prekograničnoj suradnji, u Tavankutu i službeno potvrđena obostrana želja za rješavanjem zajedničkih izazova na ekonomskom i kulturnom području.

Sporazum su, uz nazočnost predstavnika subotičke Gradske uprave, potpisali predsjednik Skupštine Mjesne zajednice Tavankut *Ivan Kolar* i načelnika sela Kaćmar *Endre Pál*.

BROJNA PODRUČJA ZAJEDNIČKOG INTERESA

Tom su prigodom naglašena brojna područja u kojima postoji zajednički interes glede produbljivanja dobrih odnosa, te su predloženi konkretni zaključci u tom pogledu.

»Cilj nam je surađivati na projektima koji obuhvaćaju područja od ekologije pa do infrastrukture, kao što su, primjerice, izgradnja vodovodne mreže, cesta, uređenje odlagališta smeća, potom suradnja u sferi obrazovanja, kulture, a kako je Tavankut poznat po proizvodnji voća i povrća, proširenje kapaciteta za njihovu preradu također je jedna od projektnih ideja koja bi se mogla realizirati s Kaćmarom«, istaknuo je Ivan Kolar.

Razlog daljnjeg razvijanja obostrano korisnih dobrosusjedskih odnosa dvaju sela, a poglavito podizanje suradnje na višu razinu, jesu zajednički ciljevi duž cijele granične crte koja službeno razdvaja, a neslužbeno spaja ljude koji često koriste zajednički lokal-

ni govor, a dijele i niz zajedničkih životnih poteškoća, koje na ovaj način imaju priliku zajednički rješavati.

»U Kaćmaru trenutačno živi 2300 stanovnika, a osim mađarske većine, 10 posto mještana čine Hrvati, dok je Nijemaca oko 5 posto, te je zastupljena šarolika kultura i tradicija. Glede hrvatske zajednice značajno je reći kako je uspostavljena jedinica Hrvatske manjinske samouprave, potom djeluje kulturna udruga 'Neven', a djeca hrvatske nacionalne pripadnosti također imaju mogućnost izučavanja svog materinjeg jezika u osnovnoj školi. Smatram da bi tako, među ostalim, prekogranična suradnja s Tavankutom mogla biti uspješna i po pitanju obrazovanja i kulture«,

Namjera je Tavankučana i sa susjedima iz Republike Mađarske zajednički nastupiti prema strukturnim i predpristupnim fondovima EU

Ivan Kolar i Endre Pál potpisuju sporazum

mišljenja je načelnik Katymára Endre Pál.

SURADNJA VATROGASNIH DRUŠTAVA

Prijateljski odnosi dvaju sela započeli su prije 12 godina, a prve korake načinila su vatrogasna društva koja, osim druženja, danas ostvaruju uspješnu suradnju u smislu stručne edukacije i razmjene iskustava na polju vatrogastva. Redovita godišnja skupština Dobrovoljnog vatrogasnog društva Tavankut održana je nakon potpisivanja Sporazuma o prekograničnoj suradnji, a osim vatrogasaca iz Mađarske, skupštini su već uobičajeno prisustvovali i predstavnici DVD-a iz Ivanjice, Kupusine, Bačkog Monoštora, Subotice, Palića, Bajmoka, Čantavira i Žednika.

Međusobni posjeti na sjednicama skupština pobratimljenih DVD-a prilika su za upoznavanje s postignućima u proteklom razdoblju, ali i produbljivanje međuljudskih odnosa s obiju strana granice, smatra dopredsjednik tavankutskog DVD-a *Petar Stantić*, ističući kako druženje i rad s DVD-om iz Kaćmara predstavlja prije svega dragocjeno iskustvo i razmjenu korisnih ideja između dviju vatrogasnih organizacija.

»Posjećujemo se nekoliko puta godišnje kada priređujemo različita vatrogasna i sportska natjecanja, predavanja, a vatrogasci iz Kaćmara redoviti su gosti i naših seoskih manifestacija poput Dužijance, dok 1. svibnja svake godine mi idemo k njima u posjet. Prošle smo godine potpisali i Povelju o suradnji naših društava, što je omogućilo odlazak tavankutskog vatrogasnog pomlatka na kampiranje u Republiku Mađarsku«, navodi Petar Stantić, te dodaje kako će proširenje suradnje na razini dviju seoskih uprava zasigurno pridonijeti još boljoj postojećoj suradnji vatrogasaca, te potpomoći ostvarenju projektne zamisli o izgradnji vatrogasnog kampa, u čijoj realizaciji planiraju sudjelovati vatrogasna društva iz Kaćmara, Bčaljmaša, Bajmoka i Tavankuta.

Marija Matković

Pjesnik planetarne sposobnosti izražavanja

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« priredila je nezaboravnu književnu večer posvećenu ovom velikom hrvatskom pjesniku. Znatan dio života, podsjetili su sudionici večeri, Ujević je proveo u Beogradu, između dvaju svjetskih ratova, pišući svoje najkvalitetnije i najljepše pjesme, i provodeći noći po beogradskim kavanama, družeći se s velikanima hrvatske i srpske književnosti. O pjesništvu, filozofiji, ličnosti i načinu života govorili su ili recitirali stihove Tina Ujevića glumac *Aljoša Vučković*, kazališni kritičar i vrsni poznavatelj njegove poezije *Jovan Ćirilov*, psihijatar dr. *Petar Bokun*, gošća iz Splita *Neda Milić-Bumbak*, dramski umjetnik *Saša Alač*... Nakon recitiranja nekoliko pjesama *Aljoša Vučković* je naveo kako je Ujević bio »neprekidan stanovnik čitave Zemlje, pro-

rok, glas prokletog tla, filozof – najveći pjesnik svog stoljeća na ovim prostorima«. Ime Augustus znači – izvanredni, neponovljiv, a upravo se tako zvao Ujević, rekao je *Petar Bokun* i dodao kako je pjesnik radije htio biti skromnijeg imena – Tin. Bokun je podsjetio da je Ujević bio veliki panslavist i Jugoslaven koji je zapravo imao »planetarnu sposobnost izražavanja« i »pobratimstva ljudi u svemiru«. On je ispričao kako je veliki pjesnik uvijek bio u sukobu s aktualnim režimima i nije bio ničiji. »Mi smo u krizi identiteta i zato nam trebaju velikasi da se s njima poistovijetimo«, istaknuo je Bokun.

Govoreći o Ujevićevoj umjetnosti pisanja *Jovan Ćirilov* je naglasio kako je on bio pjesnik koji je komplicirane osjećaje i složenu ljudsku psihologiju izražavao jednostavnim riječima i univerzalnim jezikom.

Aljoša Vučković je recitirao pjesme Tina Ujevića

»Zreo od iskustva, prezreo od mudrosti, Tin Ujević posvetio se ženi – pjesmi«, podsjetila je *Nada Milić-Bumbak* govoreći o »privatnoj povijesti« pjesnika koji je cjelog života ostao neženja i boem. Književna večer započela je pri-

kazivanjem dokumentarnog filma o Tinu »Odlazak«, u produkciji HRT-a, a kraj se odigrao baš onako kako bi, vjerojatno, i Ujević volio: uz vino i gitare, sjajne pjesme i glazbu splitske klappe »More«.

B. Oprijan Ilić

DRAMSKI ODJEL KPZH »ŠOKADIJA« ULAZI U NOVU SEZONU

Politika na daskama

Članovi dramskog odjela Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« ponovno su na okupu. Voditelj *Ivan Andrašić* podijelio je glumcima tekstove svoje nove drame »Knez nije zno plivat« i poželio im uspješnu sezonu. Održana je i prva čitateljska proba. Pokraj *Viktora*

Fehera, *Maje* i *Sanje Andrašić*, *Agate Rižanj* i *Roberta Lukića* u ekipi su i povratnice *Ana Miličić* i *Ljiljana Tadijan*.

Autor drame *Ivan Andrašić* preuzeo je i redateljsku palicu. »U ovoj drami satirične naravi iskoračio sam, po prvi put, u vode politike. Za mene je to bio veliki izazov, a kako vidim, za glumce će biti još veći. Radnju nosi svega šest likova, tako da će za glumačku ekipu ovo biti najzahtjevnija predstava do sada. Svakako, tu su i tamburaši, koji su neizbježni dekor svih mojih drama«, kaže *Andrašić*

K. P.

Knez nije zno plivat

Radnja nove drame *Ivana Andrašića* »Knez nije zno plivat«, smještena je u vrijeme neposredno pred početak Drugog svjetskog rata. Vezana je za podunavsko, šokačko selo koje je zahvatila kriza, kako ekonomska, tako i kriza morala. Višestranačje uzima maha, emisari dolaze u selo i vrbuju ljude za svoje stranke. Bać Iva, dugogodišnji seoski knez, čovjek staroga kova, iskren i pošten, slabo se snalazi u ovoj političkoj rašomonijadi, svima bespogovorno vjerujući. Mlade političke snage, pristaše socijalnoga blagostanja i jednakosti za sve, imaju svoje predstavnike i u bać Ivinoj obitelji. U cijeloj ovoj storiji apolitični likovi su bać Ivina mater *Eva* i seoska birtašica *Mara*. *Eva*, pomalo nagluha, u stalnom je sukobu sa svima, a verbalne duele najviše vodi sa snahom *Darom*. Iako su pod istim krovom provele tridesetak godina, *Eva* još nika-ko nije prihvatila *Daru*, jer je došla iz drugoga sela, iz obitelji druge vjere. Seoski bircuz ambijent je velikoga dijela zbivanja, a birtašica *Mara* je pravi seoski ispovjednik. Replike su pisane neknjiževnim narječjem hrvatskoga jezika, izvornom šokačkom ikavicom stare akcentuacije.

Redatelj i glumci uvježbavaju tekst

Povijesni dan

Na blagdan Svetog Josipa, u petak 19. ožujka, na zgradi Somborske županije pokraj zastave Republike Srbije, zastave Grada Sombora i vojvodanske zastave po prvi je put istaknuta i zastava hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Jednoglasnu odluku o njenom isticanju donijeli su gradski čelnici Sombora, na sastanku održanom dan prije i time dokazali kako je Sombor jedan od gradova koji prednjači u ostvarivanju demokratskih standarda.

Zastavu je u 7 sati ujutro postavio predsjednik somborske podružnice DSHV-a i gradski vijećnik *Mata Matarić*, a mi smo zabilježili ovaj povijesni trenutak. Tom je prigodom Mata Matarić za Hrvatsku riječ izjavio: »Danas je za Hrvate u Somboru povijesni dan jer smo na zgradu Županije, odnosno zgradu lokalne samouprave Grada Sombora postavili zastavu hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Time smo dokazali našu odlučnost i hrabrost da primjenjujemo zakon o nacionalnim zajednicama, a isto tako smo dokazali da je Sombor demokratski grad. Čelnici grada su objeručke prihvatili tu ideju, za što smo im zahvalni. Zastava će biti istaknuta do navečer, jer je danas Dan hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji.«

Zakonom je određeno da zastava bude istaknuta još tri puta godišnje, dakle sveukupno četiri puta, na dane određene kao praznik hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, dok u prostorijama hrvatskih udruga i stranka zastava može biti istaknuta stalno.

Z. G.

Mata Matarić postavlja zastavu

U RODNOJ KUĆI BANA JELAČIĆA OTVOREN TALIJANSKI KULTURNI CENTAR

»Lijepa zemlja« u Petrovaradinu

Beogradska 10 u Petrovaradinu, adresa rodne kuće bana Jelačića, 19. ožujka postala je i adresa Talijanskog kulturnog centra, prvog u Vojvodini. Njegovim otvorenjem Petrovaradin je dobio novu ustanovu ne samo kulturnog, nego i šireg značaja. Samoj svečanosti otvorenja prethodio je film o Petrovaradinu i poziv da se očuva barokni duh podgrađa, da se ukine promet kroz taj dio i očuva njegov povijesni izgled. Direktor Talijanskog kulturnog centra *Paolo Markuči de Marino* u pozdravnoj je riječi izrazio veliko zadovoljstvo ovim događajem, ističući kako je dobra suradnja naših dviju zemalja temelj za ovakva događanja. Pohvalio je i potporu predsjednika Mjesne zajednice Petrovaradin *Petra Mudrog* i direktorice Talijanskog kulturnog centra u Beogradu *dottorisse Maria Mazza*.

Centar je ponio naziv »Il Belpaeze«, što u prijevodu znači lijepa zemlja, a sastoji se od multifunkcionalne dvorane, knjižnice s oko 800 naslova i restorana s vinskim podrumom. Svojim posjetiteljima nudit će jezične radionice, talijanske filmove i nezaobilazne gastronomske delicije.

Svečanosti otvorenja nazočili su, među ostalima: generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, konzulica savjetnica *Vesna Njikoš-Pečkaj*, predsjednik HKPD-a »Jelačić« *Josip Pokas* i mnogi drugi.

A. Jukić-Mandić

RENOVIRANE PROSTORIJE HKPD-A »JELAČIĆ«

Generalna konzulica Republike Hrvatske *Ljerka Alajbeg* obišla je renovirane prostorije HKPD-a »Jelačić« koje su smještene nedaleko od novoootvorenog centra. Izrazila je zadovoljstvo izgledom prostorija, te je istaknula snagu i volju članova da prostor dobije sadašnji izgled. Jedan dio prostorija od 1. travnja predstavljat će galerijski prostor u kome će se nalaziti i suvenirnica.

ODRŽANA SJEDNICA VIJEĆA ZA MEĐUNACIONALNE ODNOS GRADA NOVOG SADA

Usvojen poslovnik i plan rada

USkupštini grada Novog Sada 19. ožujka održana je sjednica Vijeća za međunacionalne odnose grada Novog Sada. Vijeće, u skladu s odlukom o djelokrugu, sastavu i načinu rada, razmatra pitanja ostvarivanja nacionalne ravnopravnosti, zaštite i promicanja prava nacionalnih manjina u sferi obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i pisama i kulture u gradu, i poduzima aktivnosti na poticanju međuetničke i međuvjerske tolerancije, promiče međusobno razumijevanje i dobre odnose među zajednicama koje žive u gradu.

U radu Vijeća sudjeluje deset članova – predstavnici većinskog naroda i predstavnici hrvatske, mađarske, slovačke i rusinske nacionalne zajednice. Vijeće je usvojilo poslovnik o radu, kao i plan rada za tekuću godinu kojim se članovima omogućuje inicijativa glede formiranja grupa djece u predškolskim ustanovama radi ostvarivanja odgojno-obrazovnog rada na materinjem jeziku, kao i u pogledu predlaganja znamenitih ličnosti nacionalnih zajednica za nazive ulica i davanje preporuka da se nazivi ulica ispisuju i na jezicima nacionalnih zajednica tamo gdje su ispunjeni uvjeti za to.

A. Jukić-Mandić

»ŠTO SU JELI NAŠI STARI« 6. PUT

Grana opet propupala

Zahvaljujući maštovitosti naših starih mi i danas imamo bogatu i raznovrsnu kuhinju, a sjećajući se starih dobrih recepata možemo iznova uživati u tim starim jelima

Ne prođe dugo a Šokačka nas grana uvijek ponovno ugodno iznenadi. Prošle je srijede upriličena 6. po redu manifestacija pod nazivom »Što su jeli naši stari tijekom korizme«, i mada nije bilo tamburaša, sjetili smo se pjesme đakovačkih Lola »Blago tebi zelena šumice/ti se mladiš svake godinice«.

I doista, Šokačka je grana dobro na propupala i ovoga proljeća, a tamo gdje je mnoštvo cvijeta za očekivati je i slasnih plodova.

UBIRANJE PLODOVA

Plodove već šestu godinu beremo, o čemu svjedoči i ovo naše tematsko druženje, rekla nam je *Vera Erl*, predsjednica Šokačke grane,

i što bi rekao planetarno poznati Lala, *Dorđe Balašević*, baš se nekad dobro jelo. U seljaka gotovo nikada nije bilo puno novca, gotovine, keša, ali naš seljak nikada nije oskudijevao glede jela. Ne zato što je hrane imao u izobilju, jer mi sada pričamo o krizi, a seljak je uvijek znao za krizu, ta seljaku su znali pomesti i tavan i ambar, ali naše su Šokice znale čuda napraviti i od ono malo što ostane.

Naravno da ni izbor nije bio ravan današnjem, ali su maštovite Šokice doista činile čuda i šokački je stol obilovao posnim i drugim jelima i čeljad nikada nije bila gladna. Zahvaljujući toj njihovoj maštovitosti mi i danas imamo bogatu i raznovrsnu kuhinju, a sjećajući se starih dobrih recepata i danas možemo iznova uživati u tim starim jelima, koja će obradovati naše nepce i sva druga čula.

STARA DOBRA JELA

Stolovi su doista obilovali starim dobrim jelima, prema receptima naših baka i prabaka, obogaćenim vegetom i nekim novim okusima suvremene kuhinje, jednako slasna kao i prije stotinu i više godina. Kakav švedski stol, ta i Šveđani bi se posramili pred teretom bogate šokačke sinije pretrpane poparom, cicvarom, posnim graham, papulom, rizancima s makom i orasima, tašcima, šuknudlama, čikovima, valjušcima, trganjcima i poderaanim gaćama. A tek riba? Pijani šaran, babuška na žaru, suha štika s rizancima, fiš, fiš-paprikaš prste da poližeš. Umalo da zaboravimo sireve. Sitni švapski sir, podlivani, ovčji i kozji sir, sir dimljeni i sir s raznim začинима, koproj, češnjakom, ljutom paprikom, pa vino samo klizi. Kruha sto vrsta, od crnoga i bijeloga brašna, od kukuruznoga, s raznim sjemenkama, od bundeva, suncokreta do sezama, pa lepinje friške, pa one s čvarcima. Pa kolača dvjesto vrsta - od slanah, nadjevenih sirom ili slaninom, pogačica s čvarcima do slatkih s jabukama, turkinjama, višnjama i gužvare s makom i orasima, s rogačom i cimetom, kuglofi sa šarenim nadjevom, ljepota jedna.

DOŠLI GOSTI

A Šokačka grana ne bi bila svoja a da ne zove i goste. Gosti su došli iz

Plodove već šestu godinu beremo: Vera Erl

Draž, doveo ih onaj Vlatko što je do jučer vodio šokačke emisije na Radio Osijeku i donio k'o dukat žute graševine, suhe kaže. »Makar što – evo mi i danas još jezik mokar. *Nada Đurin* dovela i druge iz Draža i donijeli su neka stara jela. Tako sam se plašio da 'trbu' ne pokvarim, ali umirili su nas. Kažu – jela su friška, pravljeni su po starim receptima, a probati se mora sve po redu: suparnik s krompa, suhe ribe i rizanaca, gra i mamaljuga, krompa pod korom pečeni u rerni, nasoljita luka, kuvani jaja i friške lepinje. Pa ti odoli.« Došli gosti i iz Osijeka, Društvo Rusina i Ukrajinaca, a *Lela Đitko* kaže da su donijeli stara tradicijska jela veljuš i kapušnjike. Veljuš vam

je nešto vrlo slično današnjoj pici, tanko tijesto i nadjev od svježeg sira i jaja pa zapečeno, a kapušnjiki su od tijesta punjeni dinstanim kupusom, tanko razvaljani i prženi na ulju. I lijepo i ukusno.

I dramka sekcija, Druge što se zovu i predstavljaju Šokačku granu diljem Hrvatske i puno šire, spremile su tušta jela, sve od kukuruznoga brašna. Pokrali mangupi žito i brašno i »Đakovčanke« - pa što su drugo mogle, melji kukuruz i peci proju. Pohvalile su se i punim špajzom, sve delicija do delicije, dumsta i pekmeza na pretek, ali i rakije. Ta što bi Šokac bez rakije?

Slavko Žebić

STIPAN DULIĆ, PREDSEDNIK UDRUGE »LAJČO BUDANOVIĆ« IZ MALE BOSNE

Bez novca je teško

Hrvatska udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne osim što kronično nema novca, nema niti svoje prostorije. Po riječima predsjednika *Stipana Dulića*, novac potreban za nabavu opreme i za redovitu djelatnost neće dobiti, jer su na natječaj koji je raspisalo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine »jedan papir poslali pogrešno«.

»Dana 18. ožujka navršilo se osam godina kako postoji naša udruga, a još uvijek nemamo svoje prostorije«, kaže Stipan Dulić. »Nošnju i dokumentaciju držimo u privatnoj kući, a tamo održavamo i radne sastanke. Članovi društva su vrlo ograničenih financijskih mogućnosti, teško se sastavlja kraj s krajem, simbolične mjesečne članarine od 100 dinara teško je prikupiti. Imamo potencijala, ali se danas bez novca ništa ne može. Da je drugačije, bilo bi više odjela, a samim tim bi se i broj članova povećao.«

Što je ostvareno u prošloj godini?

Održan je godišnji koncert na kojem su sudjelovali i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i HKUD »Ljutovo« iz Ljutova. Bili smo u gostima HKUD-u »Rodoč« iz Mostara, a u organizaciji vlč. *Željka Augustinova* gostovali smo na otoku Prvić nadomak Šibenika, gdje smo imali dva nastupa. Sudjelovali smo u proslavi seoske Dužijance i gostovali

Pomlađena uprava udruge

Prošla je godina bila puna događaja, a prema planu, ova bi mogla biti još i bogatija, čulo se na skupu

Obilježeno je i 107 godina postojanja i rada društva

Redovita godišnja i izborna skupština Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume održana je 20. ožujka u prostorijama društva. Ove je godine ujedno obilježeno i 107 godina postojanja i rada društva. Budući da je ovo izborna godina, izabrana su nova tijela društva i to nadzorno i disciplinsko povjerenstvo od po

tri člana i znatno je pomlađen Upravni odbor. Za nove članove Upravnog odbora izabrani su: *Zlatko Kolarić, Vladimir Jurca - Braca, Milenko Kulušić, Miroslav Galar, Nikola Jurca, Robert Lanc, Josip Ris, Ivan Horvatić, Pavle Škrobot, Vladimir Rakoš, Branislav Bošković, Zdenko Lanc, Ljubiša Hajduković, Darko Matešić i Branislav Lanc.*

Pozdravni govor održao je predsjednik Zlatko Kolarić, a nakon toga podnesena su i usvojena izvješća o radu i financijama u 2009. i plan rada za 2010. godinu. Izvještaje su podnijeli tajnik Nikola Jurca i blagajnik Miroslav Galar.

PROTEKLA GODINA

Cijela protekla godina ostala je u znaku organizacije 7. susreta društva »Matija Gubec« krajem rujna, kada je Ruma ugostila članove osam društava s više od 350 sudionika u programu. Organizacija ovih susreta bila je izuzetna, a glavni pokrovitelj susreta bila je Općina Ruma i njen predsjednik *Goran Vuković*. Tom su prigodom nazočni bili i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak*, prvi tajnik Veleposlanstva *Filip Damjanović*, te srijemski biskup mons. *Đuro Gašparević*. Cjelokupnu organizaciju manifestacije pomogli su i Druga mjesna zajednica, Osnovna škola »Ivo Lola Ribar« i osobito rumski župnik *Željko Tovilo*, koji je priredio i svečanu misu.

Osim ovog, nesumnjivo najvažnijeg događaja, treba napomenuti i sudjelovanje tamburaškog orkestra »Javor« i vokalne solistice *Katarine Atanacković* u lipnju na Međunarodnom festivalu tamburaš-

ke glazbe u Deronjama, na kojem je pjesma *Josipa Jurca* »Sviraj tamburo« proglašena najboljom skladbom na festivalu. Društvo je sudjelovalo na »Fijakerijadi« u Ravnom Selu, održan je godišnji koncert na kojem su gosti bili i članovi GTO »Branko Radičević« iz Rume i folklorni sastav HKD-a »Lisinski« iz Našica s kojima je ostvarena odlična suradnja. Mali tamburaški sastav je više puta svirao u župnoj crkvi povodom blagdana kao i na Susretima mladih Srijemske biskupije u Maradiku početkom lipnja. Prošle je godine nogometna ekipa društva sudjelovala na turnirima u Rumi, Zemunu i Novom Slankamenu. Orkestar je gostovao u emisijama RT Vojvodine »Dodati život godinama« i »Petkazanje«, i u njenom novogodišnjem programu, sudjelovao na rumskom Kulturnom letu, Festivalu tamburaških orkestra Srbije u Rumi, dok je u prostorijama društva po običaju organiziran veliki broj igranki, ali i predavanja iz područja poljoprivrede, književnih večeri i dr.

PLANOWI ZA OVU GODINU

Za ovu je godinu planirano, osim uobičajenih aktivnosti, organiziranje gostovanja u Srijemskoj Mitrovici, Šidu, Petrovaradinu, sudjelovanje na 8. susretima društava »Matija Gubec« u Sotinu, na Dužijanci u Subotici, Danima slavonskih šuma u Našicama, festivalima Tamburica fest u Deronjama, »Sava Vukosavljev« u Zmajevu, »Bisernica Janike Balaža« u Novom Sadu itd. Društvo, sudeći po planovima, očekuje još jedna bogata godina.

Među gostima na ovogodišnjoj skupštini nazočni su, uz ostale, bili i: župnik Rimokatoličke crkve Uzvišenja Svetog Križa u Rumi *Željko Tovilo*, načelnik Odjela društvenih djelatnosti Općine Ruma *Svetislav Damjančuk*, predsjednik Prve mjesne zajednice u Rumi *Borislav Topolić*, predstavnik mađarskog KUD-a »Hunjadi Janoš« *Stjepan Vereš* i *Mihajl Balog* i drugi.

N. J.

na »Mikininim danima« u Bačkom Bregu. Po sedmi smo put organizirali folklornu manifestaciju »Mladost pleše«, a za blagdan Svetog Nikole imali smo kulturno-umjetnički program u našoj Maloj Bosni. Nastupili smo i na humanitarnom koncertu »Sveg se strefi u godinu dana« u Semeljcima u Republici Hrvatskoj. Osim toga, naša je udruga imala niz drugih aktivnosti, šili smo nošnje i održavali sastanke.

Što planirate u ovoj godini?

Jučer je održano predstavljanje devetog sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Aktivno ćemo sudjelovati u proslavi blagdana Dova kao i za Presveto Trojstvo, 30. svibnja, kad su proštenje i krizmanje u Maloj Bosni. Niti ove godine nećemo propustiti ni seosku niti gradsku Dužijancu. Nadam se da ćemo opet uspješno organizirati manifestaciju »Mladost pleše« i kulturno-umjetnički program za »Mikulaš«. Gostovat ćemo u raznim mjestima, a i ugošćavati udruge u našem mjestu. Organizirat ćemo folklorne nastupe, tribine, razna predstavljanja, dramske predstave. Raznim aktivnostima djelovat ćemo na očuvanju našeg identita i kulture našeg naroda.

M. K.

HODOČASNIČKI KRIŽNI PUT MLADIH SUBOTICE I OKOLICE

Pjesma, molitva i nasmijana lica

Fotografije: Petar Gaković i Antonija Sudarević

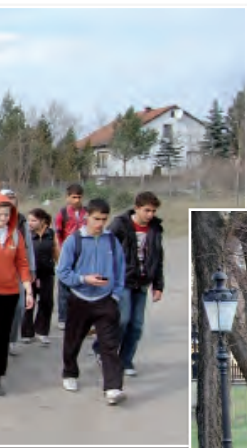
Već tradicionalno, Hodočasnički križni put za mlade Subotice i okolice održan je, po 8. put, u subotu, 20. ožujka. Ni ovogodišnja duga zima te često nestabilno vrijeme nije spriječilo mlade katolike da se odluče poći na ovu cijenjenu pobožnost čašćenja muke Kristove. Ipak, Gospodin je pogledao na dobre nakane mladih srdaca i dao im lijepo vrijeme, te je ova pobožnost okupila oko 150 mladih iz Subotice i okolice, te iz Sonte i drugih mjesta.

Put je započeo sv. misom u crkvi Isusa Radnika na Palićkom putu (kod SUP-a), te su se postaje križnoga puta molile kod križeva krajputaša na putu prema Makovoj sedmici i Horgošu. Mladi su na ovome hodočašću posjetili i župu

sv. Križa (kod Dudove šume) da bi putanja od 21 km bila završena u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Svakako je vrijedno spomenuti organizatora vlč. *Franju Ivankovića*, koji je predvodio put. Uz njega su nezaobilazni bili vlč. *Dominik Ralbovsky* i mons. *Marko Forgić*, koji su mladima bili na raspolaganju za sv. ispovijed.

Pjesma, molitva, krunica i nasmijana lica ostavila su trag u ovom gradu i okolici. Vjerujemo da Gospodin neće uskratiti molitve ovih mladih srdaca, koji su odlučno krenuli za Kristom, svjedočeći njegovu ljubav kroz i izvan krugova crkve, do samog centra grada Subotice.

Petar Gaković

KRONOLOGIJA OD 23. OŽUJKA DO 2. TRAVNJA

23. OŽUJKA 1963.

Rođena je *Jasminka Dulić*, sociologinja. Nakon diplome stečene na Odjelu za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, magistrirala je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu na temu »Religioznost, socijalna alienacija i vrijednosne orijentacije – Analiza odnosa na uzorku učenika srednjih škola u Subotici«. Najprije predaje u subotičkim srednjim školama, zatim je koordinatorica obrazovnih i istraživačkih projekata pri Centru za ženske studije, potom je u NIU »Hrvatska riječ« vršila dužnost ravnateljice, a sada je odgovorna urednica istoimenog tjednika.

24. OŽUJKA 1999.

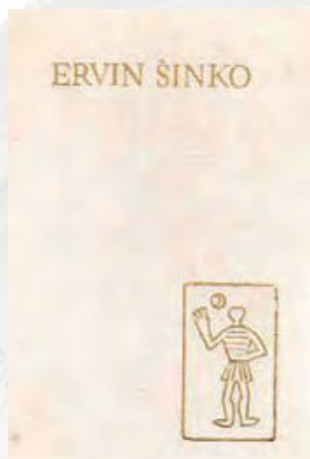
U večernjim satima, nešto prije 20 sati, počeli su udari zrakoplovnih snaga NATO pakta na ciljeve u SR Jugoslaviji. Predsjednik Savezne vlade *Momir Bulatović* proglasio je ratno stanje. Na izvanrednoj sjednici Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica ustrojen je Krizni stožer. Prve sirene oglasile su se u Subotici u 20:25. Gradske ulice i trгови začas su opustjeli, prozori zamračeni, svjetla pogašena.

26. OŽUJKA 1744.

Izaslanstvo katoličke općine Subotičkog vojnog šanca: *Stipan Vojnić, Ilija Bukvić* i *Grgo Križanović* u Beču je sklopilo ugovor s Kraljevskom komorom o razvojačenju šanca, koji je tada u sklopu Potiske vojne krajine. Poslužio je kao temelj za buduću Povelju kojom je Subotica stekla status slobodne, povlaštene kraljevsko-komorske varoši Szent-Mária (Sveta Marija), prije zvane Szabadka, odnosno Subotica.

26. OŽUJKA 1967.

U Zagrebu je umro *Ervin Sinkó*, književnik, publicist, sveučilišni profesor, akademik. Srednju školu uči u Subotici, sudionik je revolucije u Pešti 1918./19., emigrant u Austriji, Švicarskoj i SSSR-u. Godine 1939. vraća se u

Jugoslaviju, sudionik je NOB-a. Objavio je više vrijednih djela u gotovo svim književnim vrstama. Rođen je 5. listopada 1898.

27. OŽUJKA 1928.

U Subotici, gdje mu je otac bio predavač na Pravnom fakultetu, rođen je i u njoj proveo dobar dio djetinjstva književnik i mislilac *Radomir Konstantinović*. U literaturi južnoslavenskih naroda novoga vremena ostvario je osobit tip romana. Njegova studija »Filozofija palanke« vivisekcija je malograđanstva i tradicionalizma.

27. OŽUJKA 1998.

U HKC-u »Bunjevačko kolo« svoju je praižvedbu doživjela monodrama »Ilija Troskot i njegova dica« subotičkog književnika *Josipa Klarskog* (1927.-1997.). Djelo je scenski uprizorio dramski odjel u režijskoj postavi *Josipa Bajića*.

28. OŽUJKA 1957.

Narodni odbor Subotičkog sreza uputio je brzojav sućuti Narodnoj skupštini Francuske u povodu smrti njenog počasnog predsjednika *Eduarda Heriotta*, političara i državnika, zbog njegovih zasluga prilikom pregovora na Mirovnoj konferenciji u Parizu, nakon završetka Prvog svjetskog rata. *Herriot* je 26. svibnja 1933. godine proglašen počasnim građaninom Subotice.

28. OŽUJKA 1977.

Ludaško jezero dobilo je status močvare od međunarodnog značaja, kao lokacija na kojoj se gnijezde i borave rijetke vrste ptica, te kao ornitološke postaje većeg broja ptica selica.

29. OŽUJKA 1965.

Ovih dana, nakon svog 70. rođendana, u Veneciji, gdje se nalazio na proputovanju, iznenada je preminuo svjetski poznati ame-

rički violinist hrvatskog podrijetla *Zlatko Baloković*, počasni građanin Subotice.

30. OŽUJKA 1820.

U Subotici je rođen *Ambrozije Boza Šarčević*, bliski suradnik i sljedbenik biskupa *Ivana Antunovića*, pročelnika preporodnog pokreta bunjevačkih i šokačkih Hrvata. Završio je studij filozofije i prava, radio je kao stenograf u Zemaljskom saboru Ugarske. Govorio je i pisao na više jezika, a među ostalim bio je novinar, pisac, leksikograf, autor dva rječnika, prevoditelj, profesor, sudac, županijski odvjetnik, gradski arhivar. Šarčević spada među najmarkantnije intelektualne figure, ne samo svoga vremena. Umro je 29. studenoga 1899.

30. OŽUJKA 1919.

Ivan Vojnić Tunić preuzeo je upravu nad dotadašnjom Višom državnom gimnazijom i preoblikovao je u Bunjevačku gimnaziju. Budući da je imala malo đaka, osobno

promiče ideju o srednjoškolskoj nastavi među ovdašnjim južnoslavenskim življem. Uz Vojnića, gimnazijsku nastavu vode: *Blaško Mesaroš*, paroh *Marko Protić*, *Toša Iskruljev* i drugi.

31. OŽUJKA 1785.

Zbirni podaci općeg popisa življa kazuju kako je slobodni kraljevski grad Maria Theresiopolis (Subotica) imao oko 20.000 stanovnika, a prema vjeroispovijesti najviše je bilo katolika – 17.229.

31. OŽUJKA 1931.

Subotica je prema popisu obavljenom prethodne godine imala 100.071 stanovnika, ili 48.714 muškaraca i 51.357 žena. Živjeli su u 24.714 kućanstava, ili u 18.777 kuća i 321 većem stambenom zdanju, te na 9004 ratarska ili i stočarska gospodarstva (od kojih se na 4052 odgajala stoka).

1. TRAVNJA 1503.

Krstaški konvent (Sabor) priopćio je kralju *Ladislavu II.* da je *Imre Török*, sa ženom i djecom, uveden u posjed Zabatha (Subotice), Madaraša, Tavankuta i Verušića u Čongradskoj županiji. Do tada su ta mjesta bila u posjedu *Jánosa Corvina*.

1. TRAVNJA 1925.

Pokrenut je časopis »Književni sever«. Uređivao ga je spisatelj *Milivoje V. Knežević*, profesor subotičke gimnazije. Za deset godina, koliko je izlazio u Subotici, podigao je više vrsnih pisaca, kulturnih djelatnika i intelektualaca, i među bunjevačkim Hrvatima.

2. TRAVNJA 1840.

Rođen je *Teodor Boško Vujić*, poduzetnik i mecena, suradnik Bunjevačkih i šokačkih novina, Nevena, Subotičkih novina, Zastave i dr. Kao nakladnik tiskao je više bunjevačkih (hrvatskih) i srpskih listova. Tragično je okončao život 29. studenoga 1899.

Sutra se nastavlja Festival amaterskog teatra

LJUTOVO – U subotu navečer, 20. ožujka, u Ljutovu je otvoren XIV. festival amaterskog teatra, u organizaciji lokalnog HKUD-a »Ljutovo«.

»Tradicija održavanja festivala ne smije se prekinuti«, naglasio je otvarajući festival član Izvršnog odbora HNV-a **Željko Pakledinac**. »Samo na taj način možemo očuvati kulturu i kulturnu baštinu. Hvale je vrijedno ovo što rade glumci amateri u Ljutovu i to bi trebao biti poticaj i za druge kulturne udruge koje su brojčano manje, ali ne i manje značajne, da po svojim sredinama predstave lokalnu kulturu. Raduje me činjenica da je veliki broj mještana pokazao zanimanje i došao pratiti predstavu i festival. To je dokaz da i u malim sredinama kultura i kulturni život mogu biti opstojni. Malim kulturnim udrugama u malim mjestima mora se pružiti mogućnost nastavka njihova rada, jer oni to i zaslužuju.«

Prve večeri festivala domaćini su odigrali predstavu »Martinove mengule« autora **Geze Kopunovića**, u režiji **Nandora Klinockog**.

Festival se nastavlja sutra (subota, 27. ožujka) kada će u dvorani Doma kulture u Ljutovu od 18 i 30 nastupiti glumci Hrvatske čitaonice iz Subotice s predstavom »E, moj doktore«, koju je po vlastitom tekstu režirao **Marjan Kiš**. Od 20 sati HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora izvest će komad **Vanče Kljakovića** »Oporuka« u režiji **Marije Šeremešić**.

Festival je natjecateljskog karaktera, pa će nakon predstava biti dodijeljena priznanja za najbolju predstavu, ulogu i scenografiju, nakon čega slijedi svečano zatvaranje XIV. festivala amaterskog teatra.

Predstavljanje »Zaboravljenog rječnika« Ilije Žarkovića

SUBOTICA – Predstavljanje prve knjige u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata »Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja« **Ilije Žarkovića** bit će održano u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici u utorak, 30. ožujka, u 19 sati.

Predstavljanje rječnika mjesnog govora srijemskih Hrvata bit će u znaku 190. obljetnice rođenja **Ambrozija (Boze) Šarčevića**, istaknutog sudionika kulturnog preporoda hrvatskog bunjevačkog puka u Podunavlju u 19. stoljeću i autora više rječnika govora bunjevačkih Hrvata, te učenika narodnog prosvjetitelja **Ivana Antunovića**.

O Ambroziju Šarčeviću i povijesti rječnika u bunjevačkih Hrvata govorit će dr. sc. **Slaven Bačić**, urednik »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«.

»Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja«, knjigu, prošle godine preminulog **Ilije Žarkovića**, predstaviti će prof. dr. sc. **Ljiljana Kolenić** s osječkog Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera.

Predstavljanje zajednički organiziraju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatsko akademsko društvo.

Ivana Šojat Kuči na književnom festivalu u Subotici

SUBOTICA – U organizaciji fondacije »Fokus« od 29. do 31. ožujka u amfiteatru Otvorenog sveučilišta bit će održan Književni festival pod nazivom »Pisci u fokusu«, na kojem će sudjelovati dvadesetak pisaca iz Ukrajine, Mađarske, Hrvatske, Makedonije i Srbije. U okviru festivala, u srijedu 31. ožujka, u 17 sati nastupit će hrvatska književnica **Ivana Šojat Kuči**. Moderator razgovora bit će subotički književnik i kritičar **Đorđe Kuburić**.

Ivana Šojat Kuči je rođena 1971. godine u Osijeku. Diplomirala je francuski jezik. Objavila je romane »Unterstadt« i »Šamšiel«, zbirke priča »Kao pas« i »Mjesečari«, eseje »I past će sve maske«, te zbirke poezije »Hiperbole«, »Uznesenja«, »Utvare« i »Sofija plaštevima mete samoću«. Prevodi s francuskog i engleskog jezika. Živi i radi u Osijeku.

U okviru svakodnevnog pratećeg programa bit će održano predstavljanje knjiga i časopisa, otvorenje izložbe, te koncertni nastup. Za vrijeme trajanja festivala knjižara »Školska knjiga« davat će popust na djela autora koji će biti gosti festivala. Knjige će se moći kupiti u Galeriji Otvorenog sveučilišta sa popustom od 10 posto.

Proljetni broj »Matic«

ZAGREB – Sredinom ožujka iz tiska je izašao treći broj Maticе u 2010. godini, koja po običaju donosi obilje zanimljivih priloga iz života Hrvata diljem svijeta.

Na naslovnici je otisnuta slika vrhunskog slikara **Vlahe Bukovca** »Gundulić zamišlja Osmana«, koja upućuje na članak o tom jedinstvenom hrvatskom umjetniku čija su djela bila izložena u Muzeju Klovčevići dvori. Proljetna »Matica« donosi i prilog o uspostavi Sisačke biskupije te o otvorenju Muzeja krapinskih neandertalaca. Glede tema koje se tiču ovdašnjih Hrvata, možete pročitati razgovor s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća **Brankom Horvatom**, prikaz knjige »Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice« **Maria Bare** i **Tomislava Žigmanova**, te reportažu s ovogodišnjeg »Velikog prela« u Subotici.

»Dragi čitatelji 'Maticе' diljem svijeta, u našem i vašem interesu je da naš mjesečnik zabilježi svaki važan događaj iz vaših sredina. Stoga vas i ovaj puta pozivamo da s nama surađujete. Pišite nam vijesti i šaljite fotografije, kreirajte s nama sadržaj Maticе pišući nam o tome što biste željeli čitati. Učinimo Maticu uistinu mostom hrvatskog zajedništva«, poručuju iz lista.

Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja Skupštine grada sukladno članku 5. Odluke o ustanovljenju zvanja Počasni građanin, priznanja Pro urbe i priznanja »Dr. Ferenc Bodrogrvári« (»Službeni list grada Subotice«, broj 39/2001, 23/2007, »Službeni list grada Subotice«, broj 6/2009 i 12/2009) objavljuje

JAVNI POZIV ZA PRIKUPLJANJE INICIJATIVA ZA DODJELU PRIZNANJA »DR. FERENC BODROGRVÁRI« NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE

Priznanje »Dr. Ferenc Bodrogrvári« se dodjeljuje istaknutim kulturnim stvaraocima (ne starijim od 40 godina) u području književnosti, likovne i glazbene umjetnosti, koji su svojim djelima i činjenjem pridonijeli razvitku kulturnoga života grada ili dali doprinos na polju kulture u zemlji i inozemstvu, uzimajući u obzir zapažena ostvarenja u prethodnoj kalendarskoj godini.

Pismeni prijedlozi s obrazloženjem mogu se poslati poštom ili osobno predati u Gradskom uslužnom centru na adresi: Skupština Grada Subotice, Trg slobode 1, s naznakom za Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja - priznanje »Dr. Ferenc Bodrogrvári«, do 18. travnja 2010. godine.

Cjelovita i objektivna slika

Htjenje da se nešto učini može biti toliko moćna snaga da postupno nadoknadi nedostatke i rezultira respektabilnom institucijom. Jer, s ovim devetim sveskom, Leksikon podunavskih Hrvata vjerujem postaje njihovom nacionalnom institucijom, ili čvrstom jezgrom institucije koja Leksikon objavljuje, rekao je dr. Slaven Ravlić

Najnoviji, deveti svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, koji izlazi od 2004. u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, predstavljen je prošlog petka, 19. ožujka, u Velikoj dvorani Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu.

O tom kapitalnom kulturnom pothvatu podunavskih Hrvata govorili su njegovi protagonisti, glavni urednik dr. Slaven Bačić i izvršni urednik Tomislav Žigmanov, a u ime Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža dr. Mladen Klemenčić i dr. Slaven Ravlić.

O CJelokUPNOM PROJEKTU

Dr. Mladen Klemenčić je govorio o cjelokupnom projektu Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, kao intelektualnom djelu trajne vrijednosti: »Konceptija Leksikona spaja tipična obilježja nacionalnih leksikona s nekim specifičnostima koje proizlaze iz prirode predmeta i nauma njegovih autora. Uključen je sadržaj 'pokriiven' naslovom, ali i teme koje su komplementarne ili isprepletene s tim. Tako Leksikon obuhvaća i događaje, institucije i osobe koje nisu

Dr. Mladen Klemenčić, dr. Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov i dr. Slaven Ravlić

primarno vezane za podunavske Hrvate, ali su imale znatan utjecaj na njih. Takav pristup je omogućio sagledavanje nekih specifičnih nacionalnih problematika u široj perspektivi iz koje se one mogu bolje razumjeti. U uvjetima oskudnih institucionalnih, organizacijskih, suradničkih i materijalnih resursa, pokretači leksikona odlučili su da on izlazi u manjim svescima«, rekao je dr. Klemenčić i podsjetio

kako je 1. svezak, koji je obuhvatio slovo A s ukupno 78 članaka, koje je napisalo 23 autora, imao samo 59 stranica, ali su u njemu uspostavljena osnovna rješenja i struktura koja su se u sljedećim svescima sve dosljednije primjenjivala, kao što su: hijerarhijska struktura obrade pojmovničkih natuknica s velikim makropedjskim pregledima općih i temeljnih jedinica, te standardnim i manjim leksikonskim člancima; relativno precizno zadana struktura članaka; autorski značaj članaka naznačen inicijalom imena i prezimenom autora, navođenje osnovne literature, uz neke članke i izvora, a kod biografskih članaka i djela; minimalna zastupljenost ilustracija, uglavnom fotografija i karata.

NAPREDAK U RADU

»U sljedećih 7 svezaka – od kojih prva tri manja obrađuju slovo B, a najveći 6. svezak sa 104 stranice slovo D – očit je napredak i u povećanju broja suradnika i u leksikografskoj kvaliteti«, završio je svoje izlaganje dr. Klemenčić, dok je dr. Slaven Ravlić težište svog predstavljanja stavio na najnoviji svezak Leksikona. »Ovaj 9.

svezak čini vrhunac dosadašnjeg rada, a možda i nešto više od toga. Prije svega on je daleko veći i ambiciozniji. Obuhvaća slovo H, 179 članaka na 230 stranica. Znatno je porastao broj suradnika (54), a promijenila se i njihova profesionalna i teritorijalna struktura; uz Suboticu glavni suradnički centar je postao Zagreb, a suradnici dolaze, osim iz Subotice i Vojvodine, i iz drugih gradova Hrvatske i Mađarske. Iako su članci autorski, znatno je ujednačeniji njihov leksikografski stil i struktura, pa su neke razlike više povezane s osobitošću natuknica nego li s autorskom slobodom«, ocijenio je najnoviji svezak dr. Ravlić te spomenuo kako je središnji članak, a sigurno i jedan od najvećih u cijelom leksikonu, članak »Hrvati, koji zauzima 34 stranice knjige. Njegova je ocjena da je Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca pionirski rad, kako zbog važnosti problematike, tako još više zbog onoga što je i kako postignuto – mala grupa kulturnih entuzijasta bez znatnijeg leksikografskog iskustva i institucionalne potpore realizira veliki kulturni pothvat. »Kao leksikografski profesionalac koji uživa privilegij rada u velikoj instituciji

Deveti svezak Leksikona predstavljen je prošlog petka u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža u Zagrebu

s izvršnim profesionalcima doista sam zadivljen. Svjestan sam da su institucije važne, zapravo presudne, ali pokazuje se da ljudska volja, htijenje da se nešto učini, može biti toliko moćna snaga da postupno nadoknadi nedostatke i rezultira respektabilnom institucijom. Jer, s ovim devetim sveskom Leksikon podunavskih Hrvata, vjerujem, postaje njihovom nacionalnom institucijom, ili čvrstom jezgrom institucije koja Leksikon objavljuje, što još više obvezuje njegove urednike i suradnike. Neke neujednačenosti ponajprije su rezultat poštovanja autorskih razlika, a ne koncepcij-

ske nedosljednosti i nekonzistentnosti projekta. Na kraju krajeva, kad bi i toga bilo, mala je to cijena za ono što je vojvodanska i hrvatska kultura ovim leksikonom dobila», zaključio je dr. Ravlić.

POSLEDICE U ZRCALU

Glavni urednik Leksikona dr. Slaven Bačić kratko se »prošetao« poviješću svih dosadašnjih izdanja, dok je izvršni urednik Tomislav Žigmanov ustvrdio kako se važnost Leksikona za znanstveni život vojvodanskih Hrvata zrcali kroz posljedice, bilo izravne bilo

neizravne, koje on proizvodi. »Njegovom se realizacijom umanjuje jedan broj nedostataka – od onih da se počela drukčije profilirati društvena struktura Hrvata u Vojvodini, i to u dijelu koji se odnosi na znanost, preko osnaživanja autorecepcije i autoreprezentacije, do povećanja interesa za hrvatsku zajednicu iz Vojvodine, kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj. Njegova je važnost i u činjenici da postupno dobivamo cjelovitu i objektivnu sliku o nama, koja će na koncu biti, u odnosu na postojeću, ne samo proširena nego i produbljena. Nadalje, radom na leksikonu čvršće i postojanije se

oformljuju znanstvene aktivnosti unutar naše zajednice, a tako bivamo stalniji subjekti i objekti u znanstvenom životu, kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj. I na koncu, ali ne i na posljednjem mjestu: putem rada na Leksikonu pridonosimo razvoju i samorazumijevanju unutar zajednice sa svim pratećim benefitima, te činimo pomake i na planu izgradnje (samo)poštovanja«, rekao je Žigmanov, uz zaključak kako je to iz perspektive Hrvatske možda premalo, no za vojvodanske Hrvate, s obzirom na uvjete rada i mjesto djelovanja, i previše.

Zlatko Žužić

DRUŠTVO KNJIŽEVNIKA VOJVODINE USTANOVILO NOVU NAGRADU

ДРУШТВО КЊИЖЕВНИКА ВОЈВОДИНЕ
DRUŠTVO KNJIŽEVNIKA VOJVODINE
VAJDASÁGI ÍRÓK EGYESÜLETE
SPOŁOK SPISOWATEŁÓW VOJVODINY
ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN VOIVODINA
ДРУЖТВО ПИСАТЕЉОХ ВОЙВОДИНИ
ASSOCIATION DES ÉCRIVAINS DE VOIVODINE

»Ilija Okrugić Srijemac« za najbolju knjigu na hrvatskom jeziku

Upravni odbor Društva književnika Vojvodine (DKV) donio je odluku o ustanovljenju nagrade za najbolju knjigu na hrvatskom jeziku, a koja nosi ime *Ilije Okrugića Srijemca*. Nagrada će se dodjeljivati svake četvrte godine, a moći će je dobiti isključivo autori koji su članovi DKV-a.

Nagrada je ustanovljena na prijedlog člana Upravnog odbora DKV-a, hrvatskog književnika *Petka Vojnića Purčara*. Također na njegov prijedlog u Povjerenstvo za dodjelu nagrade imenovani su: *Zvonko Sarić* (predsjednik), *Milovan Miković* i *Petko Vojnić Purčar*.

Ustanovljivanje nagrade »Ilija Okrugić Srijemac«, po riječima dopredsjednika DKV-a *Jovana Zivlaka*, nastavak je prakse afirmiranja književnog stvaralaštva na jezicima nacionalnih manjina u pokrajini. Naime, od 2003. godine Društvo književnika Vojvodine periodično od dvije do četiri godi-

ne dodjeljuje sljedeće nagrade: »Istvan Koncz« za najbolju knjigu na mađarskom jeziku, »Vasile Vasko Popa« za najbolju knjigu na rumunjskom jeziku, »Paljo Bohuš« za najbolju knjigu na slovačkom, te nagradu »Miroslav Striber« za najbolju knjigu na rusinskom jeziku.

»Sve ove nagrade su pandan jedinoj nagradi koja je prije postojala, a to je nagrada za najbolju knjigu godine Društva književnika Vojvodine, za knjigu na srpskom jeziku. Na ovaj način nastojimo uspostaviti simetriju i pravdu, budući da se u Vojvodini stvara na više jezika. Stoga smo inicirali da sve zajednice nacionalnih literaturu dobiju svoju nagradu. Te nagrade se dodjeljuju prema obujmu produkcije. Društvo želi stvoriti uvjete da se afirmira produkcija na svim jezicima, a da se autori koji pišu na tim jezicima osjećaju ravnopravni«, kaže Jovan Zivlak.

On dodaje kako bi nagrada za

najbolju knjigu na hrvatskom jeziku trebala biti prvi puta dodijeljena ove godine. »Nagrada podrazumijeva i novčani iznos od oko 400 eura. Nismo pravili takvu statistiku, ali od ukupno oko 470 člano-

va Društva, ima oko dvadesetak književnika koji pišu na hrvatskom jeziku«, napominje Zivlak.

Predsjednik povjerenstva za dodjelu nagrade, subotički književnik *Zvonko Sarić*, smatra kako se ustanovljenjem nagrade »Ilija Okrugić Srijemac« valorizira stvaralaštvo jedne manjinske zajednice u kontekstu jedne šire cjeline, te stvaraju uvjeti za postizanje veće vidljivosti hrvatske književne produkcije u Vojvodini.

Društvo književnika Vojvodine je asocijacija vojvodanskih pisaca koji stvaraju na svim službenim jezicima AP Vojvodine. Formirano je prvo kao sekcija Udruženja književnika Srbije 1966. godine, a kao samostalna organizacija 1976. godine. Društvo izdaje književni časopis »Zlatna greda«, organizira književne tribine, a prije nekoliko godina pokrenulo je i Međunarodni književni festival u Novom Sadu.

D. B. P.

Ilija Okrugić Srijemac (1827.-1897.) bio je književnik, glazbenik, hrvatski preporoditelj i svećenik. Napisao je drame: »Sačurica i šubara«, »Hunjkava komedija«, »Šokica« i druge, zatim radove u stihu i poduže epske spjevo-ve: »Srijemska vila«, »Glasinke srčanice«, »Varanidijada«, »Slavospjev Ivanu Kapistranu«. Poneke njegove popijevke toliko su srasle s narodom, da se već odavno smatraju narodnim tvorevinama: »Za jedan česak radosti«, »Milkina kuća na kraju«, »Srijem, lijepo je živjet u njem«. Bio je suradnik u »Zori dalmatinskoj« Ante Kuzmanića i »Danici« *Ljudevita Gaja*, kao i u drugim hrvatskim tiskovinama. Njegov književni rad, prožet idealima ilirizma i panslavizma, cijenili su Hrvati, Srbi i drugi narodi u Austro-Ugarskoj Monarhiji.

PRIM. DR. MARKO SENTE, PREDSEDNIK UPRAVNOG ODBORA NOVOFORMIRANE HRVATSKE GLAZBENE UDRUGE »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

Osamostaljivanje festivala je njegovo dozrijevanje

Zbog značajnog povećanja obujma posla još prije tri godine ukazala se potreba, radi lakšeg poslovanja, da Festival bunjevački pisama ima svoj vlastiti žiro račun, a to je značilo da mora biti registriran kao samostalna udruga, što je i učinjeno

Festival bunjevački pisama, jedna od uspješnijih manifestacija u hrvatskoj zajednici, od nedavno više ne djeluje pod okriljem Hrvatskog kulturnog centra Bunjevačko kolo iz Subotice. Sada je to registrirana udruga s vlastitim statutom, upravnim odborom i žiro-računom, pod nazivom Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«. O zbivanjima unutar festivala za HR govori predsjednik organizacijskog odbora nekadašnjeg festivala, ujedno i predsjednik Upravnog odbora nove udruge prim. dr. Marko Sente.

Zbog čega se Festival bunjevački pisama izdvojio od Bunjevačkog kola?

Svim vašim čitateljima, koji vole, prate i podržavaju festival poznato je da ideja za nastajanje Festivala bunjevački pisama nije rođena, niti je potekla iz Hrvatskog kulturnog centra Bunjevačko kolo, već je rezultat angažiranja skupine ljudi da se pokuša velikom broju školovanih glazbenika – tamburaša pružiti šansa i mogućnost da se kao oprobani i uspješni interpretatori »tude« glazbe iskažu i kao

autori vlastitih, novih skladbi, aranžmana, tekstova, a onima koji imaju dara, talenta i volje i kao interpretatorima nove bunjevačke pjesme, i na taj način obogate glazbenu baštinu našeg naroda ovog zemljopisnog područja. Kada je koncepcija bila osmišljena blagonaklonošću i vizionarstvom tadašnjeg predsjednika Upravnog odbora HKC-a Bunjevačko kolo *Bele Ivkovića*, ponuđena nam je mogućnost da svoju aktivnost odvijamo pod okriljem HKC-a i da se, dok se ne vide putovi kojima će se

festival razvijati, koristimo logistikom HKC-a, znači žiro račun, prostor itd. U samom početku ovakva potpora je bila vrlo korisna i dobrodošla. No, kako je festival uspio »stati na noge«, tako se i djelatnost organizacijskog odbora proširila te smo u petoj godini organizirali dvije nove manifestacije: Smotru dječjih pjevača i zborova i dvije svete mise, jednu na početku školske godine (Zaziv Duha Svetoga) i drugu na kraju (Zahvalna sveta misa) za djecu koja pohađaju katolički vjeronauk. Obje su manifestacije dobro prihvaćene i odaziv je, kao što i sami znate, veoma dobar.

Iz ovoga se vidi kako Festival bunjevački pisama nije manifestacija Hrvatskog kulturnog centra, nego je udruga koja je poslovala pod okriljem HKC-a, što je bilo sasvim prirodno i normalno, jer je festival uvijek isticao i čuvao ideju vodilju da se radi o manifestaciji hrvatske nacionalne zajednice i da služi promociji njene kulturne baštine. Ovo što se sad dešava nije izdvajanje Festivala bunjevački pisama iz HKC-a, nego je njegovo

dozrijevanje, odnosno institucionalizacija radi lakšeg poslovanja. S ponosom moram istaknuti kako Upravni odbor radi i na značajnom proširenju djelatnosti koje su predviđene statutom novoformirane udruge.

Kakve su prirode bili razlozi zbog kojih ste se odlučili za osamostaljenje?

Zbog značajnog povećanja obujma posla još prije tri godine ukazala se potreba, radi lakšeg poslovanja, da Festival bunjevački pisama ima svoj vlastiti žiro račun. Kako bismo mogli otvoriti vlastiti žiro račun Festival bunjevački pisama je morao biti registriran kao samostalna udruga, što je i učinjeno, tako da je festival prerastao u udrugu koja se zove Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama« (HGU FBP). Naravno, ovim osamostaljivanjem očekuje se u idućem razdoblju da će se stvoriti i šire mogućnosti za rad ove udruge, jer kao što vam je poznato, prostor u HKC-u je ipak insuficijentan da bi zadovoljio sve potrebe koje trenutno u našoj zajednici postoje. **Jeste li nastavili neki oblik suradnje s HKC-om Bunjevačko kolo?**

Festival je tijekom svog postojanja surađivao s mnogim udrugama kulture, kao na primjer s KUD-ovima iz Tavankuta, Đurdina, Male Bosne, Žednika i drugih okolnih mjesta, zatim s osnovnim i srednjim školama, njihovim ravnateljima, nastavnicima, učiteljima, vjeroučiteljima, župnicima. HGU FBP će svakako nastaviti surađivati i dalje i s HKC-om, ali i sa svim drugim zainteresiranim ljudima i organizacijama.

Gdje je sada sjedište festivala?

Sjedište HGU FBP je trenutno u Ulici Jo Lajoša 4 u Subotici, ali smo u pregovorima da nam se u skorijoj budućnosti dodijele na korištenje neke prostorije od strane Grada Subotice. Nadamo se da će se naći neko povoljno rješenje i za ovu našu potrebu.

Moram ovdje istaknuti kako mi zahvaljujemo svima koji su nam nesebično pomagali u ostvarivanju naših ciljeva, svim članovima Upravnog odbora HKC-a Bunjevačko kolo i drugim djelatnicima ovog centra. Nadam se da će nas i dalje podržavati i pomagati gdje za to budu imali mogućnosti. **Kakva je, po vašem mišljenju, sudbina HKC-a Bunjevačko kolo?**

O tome kakva je sudbina HKC-a Bunjevačko kolo ja se ne mogu izjasniti, jer nisam u tijeku događanja. Ja nisam član Upravnog odbora HKC-a i nemam dovoljno informacija da bih o bilo čemu u svezi HKC-a mogao bilo što relevantno zaključivati. Nemam uvida u plan rada Upravnog odbora HKC-a pa ne znam u kom će se pravcu nastaviti i razvijati djelatnost HKC-a.

Ono što bih volio i što bi meni osobno godilo jest da HKC bude mjesto gdje će se okupljati sve udruge koje se bave kulturnim djelatnostima, gdje će se koordinirati njihove aktivnosti da ne dolazi do preklapanja termina i tema. Volio bih kada bi se pod krovom HKC-a mogle smjestiti sve hrvatske udruge, ali tako da HKC ne postavi sebe kao »nekog iznad« ostalih, jer on za sada nema ni materijalnih niti kadrovskih resursa za tako nešto, nego kao centar okupljanja i dogovaranja, kao mjesto gdje bi većina hrvatskih udruuga bila prostorno zajedno. No, za tako nešto bili bi potrebni opsežni građevinski radovi. Znači HKC u rangu s ostalim hrvatskim institucijama, a krovna institucija HNV, gdje bi se uobličavala strategija očuvanja, razvoja i unapređenja hrvatske kulturne baštine, gdje bi se određivali i dogovarali prioriteti i nositelji zadataka.

Zahvaljujem Hrvatskoj riječi na dosadašnjoj podršci, pomoći, razumijevanju i suradnji. Nadam se da ćemo i dalje uspješno surađivati na promociji naših aktivnosti.

J. Dulić

Ivan Slamnig

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Suvremeni hrvatski pjesnik, esejist, prozni i radio-dramski pisac *Ivan Slamnig* rođen je u Metkoviću 1930. godine. U rodnome je gradu završio osnovnu školu. Gimnaziju je započeo u Dobrovniku, a završio u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1955., a na istom je fakultetu radio kao profesor na Odsjeku za komparativnu književnost. Kao lektor, asistent, ili viši znanstveni suradnik gostovao je u Firenci, Bloomingtonu (SAD), Chicagu, Amsterdamu i Upsali. Prevodio je s engleskoga, ruskoga, talijanskoga i švedskoga jezika. Bio je poliglota koji je uspio upiti sve jezične elemente trodijalektoga hrvatskoga jezika i tako izgraditi osebujan poetski jezik koji je kao stvoren za poeziju ludizma, ironičnog poigravanja glasovnim mogućnostima i doskočicama.

Slamnigova je poezija značajna po duhovitoj igri riječi, uporabi žargona i intoniranosti ironijom, a proza po temama o ratnom iskustvu dječastva. Filozofija njegova pjesništva iščitava se u nakani da pokaže kako je poezija više stvar zakonitosti jezika nego kategorija mišljenja, kako ona ne prihvaća

filozofeme tipa »kategorijalno« ili »slikovno«. Već u najranijoj Slamnigovoj fazi ističu se pjesme čvrsto građenog stiha koje svoje temelje zasnivaju u fundusima hrvatske versifikacije. Pjesma »Iz prijevoda nenapisane kineske lirike« uvodi metodu apokrifnosti poetskoga kazivanja koja će se u hrvatskom pjesništvu masovno rabiti dva desetljeća nakon toga. U najranijim stihovima Slamnig započinje i svoj humorno-paradoksn poetski diskurs, koji će kasnije biti razvijen do specifičnog znaka i obilježja u poslijeratnome hrvatskom pjesništvu.

U književnom životu javlja se pedesetih godina, u doba nastupa krugovaške generacije. Njegovo ime najprije se vezuje uz poeziju, a u njoj se dobro vidi spoj s tradicijom. Tradicija je često i tema njegovih pjesama, dok mu je doživljaj svijeta posve uronjen u naše vrijeme. Mogli bismo reći da je temeljna snaga njegova opusa izniknula upravo iz proturječja. Kao vrijeme stanovitog masovnog otklona od poetike socijalističkoga realizma u Jugoslaviji presudna je upravo ta prva polovica pedesetih, a Slamnig je jedan od onih koji će se široko predstaviti kao kreator novih

poetičkih obzora, puštajući samo da se razvije ono što je započeo u ranoj mladosti. Oslobođenjem od staljinističke dogme otvorila su se vrata onome što je on zagovarao u svojoj književnoj objavi. Pjesma »Peterski ljudi sa zamišljenim licima kosaca«, objavljena 1952. godine, mogla bi se tumačiti i kao neka vrsta njegove arspoetike: ona ukratko demonstrira dvije njegove poetičke osobine: klasičnu pjesničku naraciju i njeno dokidanje kao put do metapoetičkih sadržaja. Pjesmom »Evangelisti«, poetska je igra obogaćena novim izražajnim elementima jer Slamnig u jezičnu masu uvodi kolokvijalni govor, sleng. Ovaj postupak nije u funkciji »moderniziranja« pjesničkoga iskaza, već je u službi svojevrstne remistikacije same pjesničke geneze. Jedna od njegovih najpoznatijih pjesama, koja je ušla i u »Zlatnu knjigu hrvatskog pjesni-

tva« Matice hrvatske, jest »Ubili su ga ciglama«. U njoj nije vidljiv objekt naracije što nas stavlja pred bezbrojne asocijativne mogućnosti. Koga su ubili? Čovjeka ili psa, ubili su guštera čiji se rep pretvara u samo jezično tkivo koje se rastače i tako sugerira samu smrt, a smrt bića postaje smrt jezika.

Ivan je Slamnig preminuo u Zagrebu u srpnju 2001. godine. Tri mjeseca prije smrti jednoglasnom je odlukom žirija proglašen laureatom Vjesnikove književne nagrade »Ivan Goran Kovačić« za svoju, kako će se kasnije ispostaviti, posljednju zbirku pjesama »Ranjeni tenk« u izdanju Matice hrvatske.

Slamnig je za života objavio zbirke pjesama: »Aleja poslije svečanosti«, 1956.; »Odrone«, 1956.; »Naronska siesta«, 1963.; »Izabrane pjesme«, 1965.; »Analecta«, 1971.; »Pjesme«, 1973.; »Dronta«, 1981.; »Sead Scholae«, 1987.; »Relativno naopako«, 1987., 1998.; »Izabrane pjesme«, 1990.; »Barbara i tutti quanti: izbor iz djela«, 1999.; »Ranjeni tenk«, 2000.; novele: »Neprijatelj«, 1959.; »Povratnik s mjeseca«, 1964.; »Izabrana kratka proza«, 1992.; roman: »Bolja polovica hrabrosti«, 1972.; te eseje i studije: »Disciplina mašte«, 1965.; »Svjetska književnost zapadnog kruga«, 1973.; »Hrvatska versifikacija«, 1981.; »Sedam pristupa pjesmi«, 1986.; »Stih i prijevod«, 1997. godine.

JEZIČNI SAVJETNIK

Potvrda ili uvjerenje?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Često nam trebaju razne *potvrde* (o nekažnjavanju, boravištu, prebivalištu, školovanju), a još češće ih oni koji bi trebali znati što traže, i koji bi trebali voditi računa o hrvatskome jeziku, takve potvrde nazivaju *uvjerenjima*. *Uvjerenje* je hrvatskome jeziku mišljenje, stav, stajalište, gledište, shvaćanje... Mogućnosti ima mnogo, ovisno o prigodi treba izabrati pravi sinonim.

Slično se događa i s riječju *odluka* koju često nazivaju *rješenjem*. A *rješenje* može biti rezultat u matematici, odnosno odgovor

na neku zagonetku ili problematsko pitanje. Ali ne može biti – i nikad nije bilo – *isprava*, *okružnica*, *nalog*. To je značenje novijega datuma i nije naše, nego je u hrvatski jezik došlo iz srpskoga. Zato griješi jezikoslovac Mile Mamić kada prihvaća *status quo* pa piše da je *odluka* »akt državnoga poglavara o nekom općem pitanju«, a *rješenje* je »u vezi s namještenjem, imenovanjem ili razrješenjem veleposlanika i slično«. Pokojni je profesor *Stjepko Težak* bio vrlo jasan – sve je to *odluka*.

SVJETSKI DAN MLADIH I BDJENJE MLADIH

Što mi je činiti da baštinim život vječni?

»Dragi prijatelji, ove se godine navršava dvadeset i peta obljetnica ustanovljenja Svjetskog dana mladih, kojeg je pokrenuo papa Ivan Pavao II., časne uspomene kao godišnji susret mladih vjernika iz čitavoga svijeta. Bila je to dalekovidna inicijativa koja je urodila obilnim plodovima, omogućivši novim naraštajima vjernika da se jedni s drugima susreću, da slušaju Božju riječ, da otkrivaju ljepotu Crkve i žive snažna iskustva vjere, koja su mnoge naveli na odluku da se potpuno predaju Kristu.« Riječi su ovo Svetog Oca povodom Svjetskog dana mladih, koji se diljem svijeta održava na Cvjetnicu, 28. ožujka. Naime, već dvadeset i pet godina se održava ovaj susret i uoči tog velikog dana posvećenog mladima bit će održano bdjenje mladih, koje se održava tradicionalno već dugi niz godina. Bdjenje će biti održano večer uoči samog susreta, 27. ožujka u 19 sati u sjemeništu »Paulinum«. Dragi mladi, očekujemo vas da zajedno bdijemo i meditiramo na temu Papine poruke, koja nosi geslo: »Učitelju dobri, što mi je činiti da baštinim život vječni« (Mk 10,17).

P. Gaković

SUBOTIČKA KALVARIJA

Zahvala za dobra djela

Subotička Kalvarija za naš grad i okolicu predstavlja jedno od svetih mjesta na kojem se okuplja veliki broj vjernika. Posebno u Velikom tjednu: na Cvjetnicu, Veliki petak, Uskrs rano ujutro. U te dane zajednički razmatramo križni put na kojem sudjeluje lijepi broj vjernika.

Vjernici već primjećuju kako se trudimo svake godine nešto uljepšati i od korozije sačuvati našu Kalvariju. Tako je za ovu godinu donacijom koju gradska samouprava daje crkvama Kalvarija dobila 600.000 dinara i time smo zamijenili sve prozore i vrata na kalvarijskoj kapelici. Srdačno zahvaljujemo.

Prošle smo godine dobili struju u kapelicu, uz obećanje da će nam osvijetliti cijelu Kalvariju, čemu se nadamo! Također smo prošle godine promijenili krov na kapelici donacijom iz pokrajine. Hvala im.

Sve je to razlog da ustrajemo na daljnjem uređivanju naše lijepe Kalvarije, što i planiramo uz vašu pomoć, dragi vjernici. Ove godine planiramo obnoviti postaje, tako da molimo sponzore za pojedinu postaju! Ako bi tko želio biti sponzorom jedne od postaja, neka se javi na našu adresu, pa ćemo se dogovoriti. Očekujemo vas sa zahvalnošću. U nadi da ćemo naći razumijevanje kod naših vjernika koji vole Kalvariju, pozdravljam vas uz čestitku: Sretan Uskrs!

Bela Stantić, župnik

KRŠĆANSKA KORIZMENA TRIBINA U SOMBORU

Svatko je dio Božjega plana

Predavač pretposljednog korizmenog susreta u Somboru, održanog u ponedjeljak, 22. ožujka, bio je o. *Jakov Mamić*, koji je govorio o temi »Bog poziva i danas: Mnogo je zvanih, malo izabranih«.

Otac Jakov je za polazište uzeo poziv na postanak, gdje je istaknuo kako je na početku svega bio poziv i da ništa ne postoji, a da nije pozvano. »Nitko od živućih nije slučajna, svatko je dio Božjega plana, a poziv na postanak obilježava svetost postanka svega živućega. U toj dimenziji treba se mijenjati naš odnos prema svemu što je živo«, rekao je o. Jakov.

Nakon poziva na postanak slijedi poziv na nastajanje. Tu otac Jakov govori o životu izvoru, Bogu, koji vječno teče, on izvire i u svom izviranju stvara. Pitanje koje je uslijedilo je: kakav je naš odnos s tim izvorom? Otac Jakov je postavljeno pitanje razjasnio slikom vode i kapi, dok je za pozive slikovito rekao kako su to kapi koje u određenom vremenu i na određenom prostoru padaju iz oblaka. U nastavku je govorio o pozivu na brak, gdje roditelji bivaju sustvoritelji i zato je poziv na brak sveti. Otac Jakov se dotaknuo i poziva ljudima na posvećenje života, što u stvari znači djelovati iz ljubavi, prazniti svoje biće od bilo kakvog interesa, imati mjerilo ljubavi i biti slikom ljubavi.

Predavač zaključuje kako Bog poziva, izvor teče i nikada neće prestati teći, a vrijeme koje nam je dano trebamo iskoristiti osluškujući vapaje svoga bića kako bismo mogli prepoznati svoj poziv, jer ovo danas je naše vrijeme.

Z. Gorjanac

PROŠLE NEDJELJE ODRŽANA TRIBINA MLADIH

Ljubav je cijena sreće

Čovjek se uistinu zna zapitati – kako biti sretan? Ovo zanimljivo pitanje privuklo je mlade, te se na tribini održanoj 21. ožujka pojavio znatan broj znatiželjnih. Na pitanje im je pokušao odgovoriti svojim uvijek dobrim predavanjem dr. *Andrija Kopilović*. Nije to bio lak posao, mladi su imali mnogo potpitanja, ali su na kraju skupa uspjeli na neki način doći do cilja.

Što je dakle cijena sreće? Ljubav. A cilj ljubavi je zajedništvo. Ljudsko i božansko. »Kršćanstvo je šansa da odgovorimo potrebi svijeta, a to je da budemo radosni ljudi, sretni ljudi, zato što smo ljudi za druge, a biti za drugoga znači biti u isto vrijeme Isus, koji uvijek zna sve pretrpjeti i žrtvovati se, ostvariti ljubav, ali uvijek u tri dimenzije koje čine zajedništvo na sliku Boga koji je trojedin, a to znači Otac, Sin i Duh sveti«, kazao je mons. Kopilović.

A. S.

U susret događajima

28. ožujka – Cvjetnica.

Pobožnost križnoga puta na subotičkoj Kalvariji u 15 sati – predvode obitelji.

Blagoslov obnovljenog križa krajputaša, koji se nalazi na 8 km od Svetozara Miletića prema Aleksi Šantiću, bit će obavljen u 15 sati. Križ je podigla obitelj Kanjo početkom XX. stoljeća, a obnovile su ga sestre *Etelka* i *Ana Kanjo*.

1. travnja – Veliki četvrtak.

2. travnja – Veliki petak – u 10 sati križni put na subotičkoj Kalvariji.

3. travnja – Velika subota – blagoslov jela i obred Uskrsnuća Gospodinova.

4. travnja – Uskrs – Vazam.

BOŽJA PRAVEDNOST I BOŽJE MILOSRĐE

Pismo u prašini

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Duboko smo u korizmi. Korizma nas vodi u susret Isusovu Uskrsu. Čudan je taj put i čudesan. Zašto? Ako nas ostavi indiferentnima, nema ni uskrsnuća ni Uskrsa. Ako nas zahvati – što je poželjno – tada moramo činiti na sebi radikalne promjene. Prošle dvije nedjelje suočile su nas s vrlo jakim izazovom: Božja pravednost i Božje milosrđe. Našli smo se suočeni s rasipnim sinom i sa ženom bludnicom. Kako prosuditi?

Božja pravednost je neizmijerna vlastitost Božja. Po toj pravednosti niti jedan čovjek nema mogućnosti spasenja, jer nas grijeh dijametralno odvaja od Boga. Kako je Bog svako stvorenje pozvao u život da bi ga usrećio, na prvi pogled se čini ta istina neprihvatljivom. Nalazimo se u »dolini suza« i pitamo se – gdje je tu usrećenje? Doista, ako nas grijeh rastavlja, onda je pitanje – kako doći do mira savjesti i konačno, kako doći do susreta u vječnosti?

PRVI DOGAĐAJ

Najljepša perikopa Lukina evanđelja o rasipnom sinu prikazuje nam sreću tog razvratnog mladića. Vrlo brzo je uvidio da mu sreću nije pružilo ni jedan užitak koji mu pribavlja novac, čast i moć. Napustili su ga. Ostao je gol, i bos, i gladan. Ali tada »dođe sebi«, a to je: nije zaboravio da ima oca. Taj sretni spomen doveo ga je u zagrljaj očev. S jedne strane sin se vraća preko praga očeve kuće i postaje baštinik, jer je ocu stalo do života a ne smrti svojega sina. Povratkom se oslobodio grijeha i vratio u očev dom. Tog istog časa je stariji brat »pravednik« – koji je uvijek bio u pravu – napustio očevu kuću. Učinio je puno veći grijeh: prezreo je oca i odrekao se, a prezreo je i brata i odrekao se. Ne mogu ne vidjeti u ovoj Isusovoj perikopi i našu crkvenu, pa i narodnu stvarnost. Pomalo poniženo, ali iskreno, mi kao narod moramo priznati da nas je naša poslovnična nesloga ovog puta skupo koštala. Jedan veliki narod, a tako usitnjen da bismo uspjeli ostvariti ni pedeset posto potrebnih potpisa na birački popis. Nije nas ponizio nitko drugi nego mi sami sebe. Razdijeljeni i nesložni smo kao onaj stariji brat iz perikope prekoračili prag, ali ne ulazeći nego izlazeći iz očeve kuće. Kao da smo se odrekli i oca i brata. Snažno boli ta činjenica. Dok se jedni spašavaju, drugi propadaju, a pravdaju se kako nisu za to krivi. Tko je kriv što stariji sin nije primijetio da je u očevoj kući imao svega? Ali zavist, ljubomora i nagon uspoređivanja udaljio ga

je od realnosti, zanosa i napose od ljubavi. Imao je sve, samo ne ljubav. Tako se odrekao milosrđa, pa mu se osvetila pravda.

DRUGI DOGAĐAJ

Drugi događaj iz Ivanova evanđelja stavlja pred nas ženu koja je zatečena u preljubi. Za tri grijeha: brakolomstvo, ubojstvo i idolopoklonstvo Stari zavjet je predviđao smrtnu kaznu. Ova žena – brakolomka – našla se pred sudom pravde. Njena sreća je što se našla i pred sudom milosrđa. Tužitelji imaju pravo. Zakon je na njihovoj strani. Ali tim zakonom postaju ubojice. I to su prihvatili – »ta vršili su zapovjedi Zakona«. S druge strane stoji Isus koji vrši ne samo Zakon nego i Duh zakona – volju Božju. On je presudio: »Kamenujte je, ali neka prvi kamen baci onaj između vas koji nema grijeha«. Tada se sagnuo i počeo pisati prstom po prašini. Pisao je njihova imena i njihove grijeha. Kako je tko prepoznao svoje ime i svoj grijeh, spustio je kamen i udaljio se. Na koncu su ostali oči u oči i istinita pravda, i istiniti grijeh, i Bog je našao rješenje: Božja pravednost je zadovoljena milosrđem: »Idi i ne griješi više...«. Ponovno se vraćam našoj Crkvi i našoj narodnoj zajednici. U Crkvi manje, ali u zajednici više je prozivanja i upiranja prstom u tuđe grijeha i pogreške. Kad bi svaka izjava protiv drugoga u našoj javnosti bila podvrgnuta kritici izjavitelja, kad bi Isus zapisao njegovo ime i njegov grijeh, zasigurno ne bi smio baciti kamen na svoga bližnjega. No, kako živimo u vremenu kada je čovjek »najjeftinija roba«, njegova riječ najmanje odgovorna, u našoj javnosti se širi zadah negativnoga do te mjere da se može prognozirati o urušavanju vrednota koje će nas koštati života. Biološki umiremo, sociološki se rastućemo, nacionalno se ne slažemo, a u kulturi se dogodilo kao kod proroka Izaije koji kaže: »umnožio si potomstvo, a ne i radost«. Sve to čini čovjek čovjeku bez straha da povijest ne u prašinu, nego u vječnost Isusovim prstom upisuje ne samo ime, nego i svačiji grijeh.

Prijedlog za nedjeljni ručak

TOPLO PREDJELO - KREM JUHA OD GRAŠKA

Potrebno za 4 osobe: 450 g svježeg graška, 100 g mrkve, 20 g maslaca, 450 ml vode, 1 žlica gustina, 2 žlice vegete, papar, naribani muškatni oraščić.

Za posluživanje: 100 ml vrhnja za šlag

Priprema: Grašak i narezanu mrkvu stavite u posudu, te na maslacu pirjajte nekoliko minuta, dodajte vodu i kuhajte dok grašak ne bude smežuran – kuhan.

Kuhani grašak i mrkvu, zajedno s vodom, usitnite u električnoj sjeckalici, blenderu. Sadržaj vratite u posudu, dodajte još vode, vegetu, papar, muškatni oraščić i Gussnel razmučen u malo vode. Juhu nastavite kuhati još 1-2 minute.

Posluživanje: Slatko vrhnje istucite, ali ne do kraja, i poslužite s juhom od graška.

Savjet: Dio graška ostavite nepasiran i dodajte juhi kao ukras.

GLAVNO JELO - OSLIĆ S UMAKOM OD GLJIVA

Potrebno za 4 osobe: 4 fileta oslića, 150 g vrganja, 150 g bukovače, ulje, 100 g luka, 2 češnja češnjaka, 400 g rajčica, 8 maslina, 1 žlica kapara, 1 žlica narezanog bosiljka, papar, vegeta, limun.

Priprema: Gljive očistite, operite pod mlazom vode i narežite na tanke listiće. Na zagrijanom ulju popecite nasjeckani luk, češnjak, dodajte gljive, malo ih pirjajte, pa usitnjenu rajčicu, masline,

kapare, bosiljak, papar i vegetu. Pirjajte dok tekućina ne ispari.

Za to vrijeme ribu ostavite da odstoji u soku od limuna, te je uvaljajte u kukuruzno brašno i pržite. Pečenu ribu poslužite s umakom od gljiva i sve pospite usitnjenim peršinovim listom.

DESERT - JEDNOSTAVNI KUGLOF

Potrebno: 3 jaja, 80 g šećera, 2 vanilin šećera, 50 ml ulja, 100 g pečenih mljevenih lješnjaka, 1 žlica naribane narančine korice, 50 ml narančina soka, 150 g oštrog brašna, 150 g glatkog brašna, 1 prašak za pecivo, 250 ml vrhnja za šlag, 10-15 g maslaca, 1 žlica krušnih mrvica.

Priprema: Jaja, šećer i vanilin šećer pjenasto izmiješajte. Dodajte ulje, mljevene lješnjake, koricu i sok naranče.

Oštro i glatko brašno pomiješajte s praškom za pecivo. U mješavinu jaja i šećera naizmjenice umiješajte mješavinu brašna i vrhnje za šlag. Kalup za kuglof premažite maslacem i pospite krušnim mrvicama. Pripremljenu smjesu izlijte u kalup i ostavite 15-ak minuta na toplom mjestu, a zatim ga pecite u pećnici zagrijanoj na 180 stupnjeva 35-40 minuta.

Pečeni kuglof malo ohladite, istresite iz kalupa i poslužite.

Savjet: U smjesu prije pečenja možete umiješati 2-3 žlice dobro ocijeđenih višanja iz kompotu *light* Podravka. Prije početka pripreme kalup za kuglof namažite maslacem, pospite krušnim mrvicama i ostavite 30 minuta u hladnjaku.

... i još po nešto...

Blagdanska trpeza

Vrijeme najvećeg kršćanskog blagdana sve nam je bliže. Uskrs ne čini bogata trpeza, no, domaćice za blagdane uvijek žele da se blagdanski stol razlikuje od onog uobičajenog, svakidašnjeg. Zato se često postavlja pitanje – što pripremiti, što kuhati za blagdane, a da na meniju ne bude uvijek isto. Blagdani su vrijeme tradicijskih jela i običaja, koje možemo uvijek malo osvježiti novim i zanimljivim dodacima ili desertima.

Uskrsni je meni, uz šunku, kobasicu, hren i domaći kruh, nezamisliv bez jaja, bilo kuhanih ili punjenih. Donosimo vam dva zanimljiva recepta punjenih jaja, s kojima na brz i lagan način možete iznenaditi svoje ukućane, kao i kako janjetinu učiniti sočnijom i mekšom, a za kraj i jednu laganu tortu. Dobar tek!

JAJA PUNJENA HRENOM

Potrebno za 4 osobe: 4 jaja, 2 žlice hrena, 60 g svježeg kraljevog sira, sol, papar, 2 žlice narezanog vlasca.

Priprema: Jaja

kuhajte u blago posoljenoj vodi 10 minuta, te ih ogulite, prerežite po dužini i izvadite žumanjke. Žumanjke, sir, hren, sol i papar sjedinite i miješajte sve dok ne

dobijete homogenu smjesu. Na kraju umiješajte 1 žlicu vlasca. Polovice jaja napunite smjesom i pospite preostalim vlascom.

Potrebno: 2 jaja, 50 g šunke, 50 g kiselih krastavaca, 1 žličica senfa, 1 žličica majoneze, 1 žlica kiselog vrhnja, malo soli, malo papra.

Priprema: Tvrdo skuhati jaja pa ih narezati

po dužini na pola te izvaditi žumanjke. Sitno narezati šunku i krastavce, dodati žumanjke i ostale sastojke. Napraviti jednoličnu smjesu i puniti polovice bjelanjaka. Po želji posuti s malo svježeg peršina za dekoraciju.

Potrebno za 8 osoba: 1 janjeći but (oko 2 kg), 100 ml ulja, 50 ml limunova soka, 2 žlice vegete, 3 čena češnjaka, 1 žlica origana, ružmarin i papar.

Priprema: Janjeći but očistite i operite. Ukoliko želite praviti roladu, meso odvojite od kostiju i potucite ga batom za meso. Ako želite peći but u cjelini, ostavite ga s kostima. U

posebnoj posudi pomiješajte vegetu, limunov sok, ružmarin, papar u prahu, origano i potisnuti (ili sitno narezani) češnjak. Dobivenom marinadom natrljajte pripremljenu janjetinu. Ukoliko je pravite kao roladu, savijte meso i pričvrstite ga čačkalicama. U zagrijanoj pećnici, na 200 stupnjeva pecite janjetinu oko 2 sata, a tijekom pečenja meso zalijevajte umakom od pečenja i polijevajte toplom vodom. Janjetinu, kako vam se ne bi raspadala, režite prohladenu.

Potrebno: 1 l mlijeka, 5 pudinga od vanilije, 1 margarin, 300 g šećera u prahu, 200 g čokolade za kuhanje, 2 velika pakovanja petit beurre keksa, 2-3 velike vrećice kroasana 7 days, 300 g eurokrema, 2-3 šlaga ili 0,5 l slatkog vrhnja.

Priprema: U litri mlijeka skuhati 5 pudinga.

od vanilije s 20 žlica šečera. Posebno umutiti 1 margarin sa šećerom u prahu, te dodati pret-hodno prohladenom pudingu. Od mase odvoji-ti 1/3 i dodati 200 g otopljene čokolade. Redati keks potopljen u hladno mlijeko na pladanj (6 x 5 kom) i premazati nadjevom od čokolade. Na ovaj nadjev redati kroasane od čokolade umočene u hladno mlijeko. Preko kroasana premazati rastopljeni eurokrem, te preko njega mazati žuti nadjev. Tortu premazati šlagom ili slatkim vrhnjem.

Po drugi put iz tiska je izašao časopis Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima, koji nosi ime Zajednice »Hosana«. Kako je i planirano ovo je uskrсни broj koji, pokraj prigodnih uskršnjih misli i čestitki, donosi ispovijesti štićenika, kao i svjedočanstva roditelja bivših ovisnika. U ovome, drugom broju možete pročitati i saznati što su sve članovi Zajednice »Hosana« radili u proteklom razdoblju, zatim o raznim humanitarnim koncertima i akcijama koje su organizirane za pomoć ovoj zajednici.

Časopis možete nabaviti u samoj zajednici, poručiti ga putem maila, te pogledati na sajtu www.hosana.rs.

Osnivač i izdavač ovoga tromjesečnika je Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima »Hosana«, dok je urednik lista vlč. dr. *Marinko Stantić*.

Važno je napomenuti kako je Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima »Hosana« dobrotvorna ustanova i nema stalnih izvora prihoda. Svi koji žele svoju pomoć pružiti Zajednici »Hosana« to mogu učiniti putem računa zajednice – NLB banka na broj: 310-174239-35 (dinarski tekući račun), 00-708-0200340.2 (devizni tekući račun), IBAN: RS35310007080200340264. Obavezno navesti, usmjeriti sredstva na: »donacija Zajednici HOSANA. PIB: 105153452, matični broj: 08870358, adresa: Zajednica »Hosana« Beogradski put 436, 24224 Stari Žednik, Vojvodina, Srbija.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16

Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

Ukrašavanje pisanica

Dragi mali i veliki čitatelji, sve vas lijepo pozdravljam. U ovome prebлагdanskome broju Hrvatske riječi, na stranicama koje su namijenjene vama, u Hrckovom kutku, donosimo nekoliko zanimljivih stvari. Ujedno vas pozivamo da se uključite i pišete i crtate, te nam radove šaljete za Hrckov natječaj. (Dolje možete pogledati o čemu je riječ).

Uskrs samo što nije, ukoliko još niste počeli ukrašavati jaja, vrijeme je da se primite posla. Donosimo vam jedan lagan i zanimljiv način ukrašavanja pisanica, što možete i sami uraditi, te na taj način malo pomoći mami, a možete se dogovoriti s prijateljima te i skupa raditi.

Potrebno vam je: ispuhano jaje, četkica, bijela tempera, salveta, prozirno ljepilo (može i najobičnije ljepilo za papir), bezbojni lak, ukrasne trakice i za poneka jaja drveni štapići (mogu biti i obični štapići za roštilj, koje možete kupiti u trgovinama), silikon ili oho ljepilo.

Izrada: jaja trebate prvo ispuhati (mama vam ih može ispuhati kad pravi kolače ili kuha) i ostaviti da se osuše, zatim silikonom ili oho ljepilom zalijepite štapić za jaje. Ostavite da se prosuši, te jaje premažite bijelom temperom.

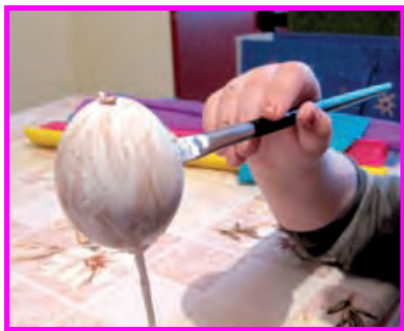
Ukrasnu, a može i jednobojnu salvetu izrežite na manje komadiće ili na razne motive i s četkicom i prozirnim ljepilom nanosite je na jaje. Salvetu premažite ljepilom i ostavite da se suši.

Kada je jaje suho, prelakirajte ga bezbojnim lakom, a možete kupiti i bezbojni sprej te našpricati time jaje – brže je, jednostavnije, a i brzo se suši.

Kada je sve suho, preostaje vam samo vezivanje i lijepljenje ukrasnih trakica.

Vaše jaje je gotovo, samo mu trebate pronaći novog vlasnika i darovati ga.

Željka

Maja Imrić, II. h,
OŠ »Matko Vuković«

Cecilija Sudarević, II. h,
OŠ »Matko Vuković«

Katarina Šarčević, IV. c,
OŠ »Ivan Milutinović«

Dorja Kujundžić, II. h,
OŠ »Matko Vuković«

HRCKO raspisuje

NATJEČAJ

»VIDIM – OSJEĆAM – POMAŽEM SIROMAŠNIMA«

Na temu siromaštva u našoj sredini izabrat ćemo 10 najboljih literarnih i likovnih radova i nagraditi ih vrijednim nagradama.

Što su nagrade? Neka to bude mala tajna, no nećete se razočarati, dajemo vam riječ!

Svoje radove na Hrckov natječaj mogu poslati mališani iz vrtića, učenici osnovnih škola kao i članovi dječjih likovnih sekcija pri mjesnim udrugama kulture. Likovni rad možete napraviti i kao školski odjel. Imena pobjednika bit će objavljena u svibanjskome broju Hrcka.

Godina 2010. proglašena je Europskom godinom borbe protiv siromaštva.

Sigurno ste vidjeli, a neki i osjetili siromaštvo. Možemo li pomoći svome prijatelju? Kako? Jesam li već pomogao/la? Ovo su pitanja na koja možete, na svoj način, odgovoriti u pisanom ili likovnom radu.

Radove pošaljite na našu adresu do 30. travnja 2010.

NIU »Hrvatska riječ«

Za Hrckov natječaj

»VIDIM – OSJEĆAM – POMAŽEM SIROMAŠNIMA«

U SONTI SVEČANO OBILJEŽEN DAN ŠKOLE

Sjećanja na Gorana i radovanje proljeću

U petak, 19. ožujka, pred punom velikom dvoranom Doma kulture u Sonti učenici i uposlenici mjesne OŠ »Ivan Goran Kovačić« obilježili su Dan škole. Prigodnim programom učenika svih uzrasta proslavljen je dan rođenja velikana hrvatske poezije čije ime škola nosi, a svakako i dolazak proljeća.

Program je otvorio zbor pod ravnanjem profesorice glazbe *Katarine Gal*, a potom je uzvanike, te učenike i uposlenike pozdravio ravnatelj škole prof. *Zvonko Tadijan*. U obraćanju nazočnima ravnatelj je dao kratak pregled uvjeta rada u školi, a izrazio je osobito zadovoljstvo uspjehom učenika na općinskim smotrama znanja. Kako je napomenuo, nikad do sada veći broj učenika OŠ »Ivan Goran Kovačić« nije se plasirao na zonske smotre. U jednosatnom programu koji je uslijedio, učenici od prvog do osmog razreda pokazali su svoje umijeće na pozornici. Lepršavost plesa, čarolija stihova i uvjerljivost glume mamlili su buran pljesak iz gledališta. Od igrokaza, najuvjerljiviji je bio »Izbiračica«, a svojim valcerom sve su oduševili kostimirani mališani. Predstavili

su se i glumci na engleskom jeziku, referat o školi prezentiran je na njemačkom, jednu koreografiju izveli su i polaznici katoličkoga vjeronauka, a kako konac djelo krasi, priredbu su zatvorili članovi školskog tamburaškog orkestra.

»Ponosan sam na uspjehe koje su ove godine postigli učenici naše škole«, kaže ravnatelj *Zvonko Tadijan*. »Na općinskim smotrama pokazali su zavidno znanje iz svih predmeta, o čemu svjedoči plasman većeg broja učenika na zonske smotre, nego ikada do sada. U travnju ćemo početi i s upisom nove generacije prvša, po svim pokazateljima biti će ih nešto više nego u tekućoj školskoj godini. U individualnim razgovorima s roditeljima djece hrvatske nacionalnosti bit će ponuđen i upis u odjel s cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku. Sigurno je da će o mogućnostima i perspektivama obrazovanja na materinjem jeziku biti detaljno informirani, sve ostalo je stvar njihove svijesti i opredijeljenosti.«

Ivan Andrašić

Pjevački zbor

Valcer

Igrokaz na engleskom

6. ožujka 2010.

Povijesni dio škole

Prva škola u Sonti sagrađena je 1779. godine, a u svojini Rimokatoličke crkve bila je sve do 1920. godine, kada je podržavljena. Nastava se u šest razreda odvijala na trima jezicima: srpskom, mađarskom i njemačkom. Pri osnovnoj školi radila je i trogodišnja Šegrtska škola, sve do gašenja 1957. godine. Te godine škola dobiva ime »Ivan Goran Kovačić«, a na dan rođenja pjesnika čije ime nosi, 21. ožujka, slavi se Dan škole.

Do izgradnje nove školske zgrade, 1961. godine, nastava se izvodila u trima starim adaptiranim zgradama. Koncem šezdesetih školu je pohađalo oko 1100 učenika, a od tada, taj broj je u stalnom padu. Škola je dograđena i svoj današnji kapacitet dobila je 1982. godine. Danas škola broji 370 učenika, raspoređenih u 16 odjela od I. do VIII. razreda, 39 uposlenika, sa suvremenim kabinetima za prirodne znanosti, informatičkim kabinetom, radionicama, knjižnicom i kuhinjom, a od 2005. godine u njezinom je sklopu i sportska dvorana od oko 1500 četvornih metara.

Za kraj tamburaši

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

U prvim godinama po završetku Prvog svjetskog rata tadašnja Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca počela se razvijati i na polju visokoškolske naobrazbe i zbog opterećenosti beogradskog sveučilišta državne su vlasti odlučile osnivati nove fakultete u drugim gradovima. Sukladno ovoj odluci, razmatrana je mogućnost osnivanja Pravnog fakulteta u Novom Sadu ili Subotici, što je u startu dovelo do »bitke« između dvaju najvećih vojvođanskih gradova. Povjerenstvo u sastavu: ministar prosvjete Pavle Marinković, rektor beogradskog sveučilišta Slobodan Jovanović i šef odjela Ministarstva prosvjete Milan Petrović, posjetilo je Suboticu 4. prosinca 1919. godine u namjeri sagledavanja i utvrđivanja činjeničnog stanja. S njihovim pismenim zaključkom bio je upoznat i tadašnji regent Aleksandar, te je u konačnici donesena odluka da se Subotici dodijeli pravo osnivanja Pravnog fakulteta pod ingerencijom beogradskog sveučilišta. Naravno, ovakva odluka je razjarila gradske vlasti Novoga Sada i oni su počeli s kampanjom protiv nje, temeljeći je na činjenici da je taj grad (srpska Atena) poznat po bogatoj kulturnoj tradiciji i da on ponajprije zavrđuje dobivanje ovakve visokoškolske ustanove. Uz definitivno obrazloženje državnih vlasti kako je osnivanje Pravnog fakulteta u Subotici potrebno zbog velikog značaja grada u tadašnjoj državi i potrebe očuvanja nacionalnih interesa, te prevencije u sprečavanju neprijateljske propagande u ovom pograničnom dijelu, veliki utjecaj za konačnu potvrdu ove državne odluke imao je tadašnji veliki župan Stipan Matijević, zahvaljujući čijem utjecaju je i dobivena 1920. godine suglasnost za osnivanje. Pravni fakultet u Subotici je službeno započeo s radom 1. ožujka 1920. godine.

1920.-1941.

Na Pravnom fakultetu u Subotici, prema odluci mjerodavnih tijela Beogradskog sveučilišta pod čijom je ingerencijom djelovao, izučavani su sljedeći predmeti: enciklopedija prava, rimsko pravo, narodna ekonomija s ekonomskom politikom, crkveno pravo, znanost o financijama, kazneno pravo s kaznenim sud-

Pravni fakultet u Subotici

skim postupkom, građansko pravo s građanskim sudskim postupkom, trgovačko pravo s mjeničnim pravom i stečajnim pravom, opće pravo i ustavno pravo, administrativno pravo, međunarodno javno pravo i povijest Srba u Ugarskoj. Prema odluci o osnivanju pravo studija su imale sve osobe koje su mogle pokazati svjedodžbu o položenom ispitu zrelosti (matura), te koje bi potom bile upisane u glavnu knjigu (imatrikulacija) i dobile dački list. Upisi semestara su bili od 15. do 17. rujna za zimski, odnosno od 15. do 17. veljače za ljetni semestar.

Tijekom 21 godine postojanja Pravnog fakulteta u Subotici, koji je prestao s radom 1. travnja 1941. godine nakon mađarske okupacije, zvanje diplomiranog pravника steklo je ukupno 1449 akademskih građana (1362 muškaraca i 88 žena). Zahvaljujući iznimno kvalitetnom kadru redovitih, izvanrednih i gostujućih profesora, subotički studenti pravne znanosti dobili su kvalitetnu naobrazbu i u daljnjem svom životu, velikim dijelom zahvaljujući toj naobrazbi, mnogi su od njih učinili velike stvari u povijesti svoga grada.

POKUŠAJ UKIDANJA

Još sredinom dvadesetih godina 20. stoljeća, nakon samo nekoliko godina od početka rada, počinju pokušaji ukidanja Pravnog fakulteta u Subotici temeljeni u nedostatku novca i skrivenoj želji oduzimanja ove važne institucije. Hrvatski političar Stjepan Radić u svom vatrenom govoru u Mariboru 13. prosinca 1925. godine spominje problem u svezi s nakanom Beograda da ukine Pravni fakultet u Subotici, a tim je povodom i gostovao u Subotici 16. siječnja 1926. godine, kada je i organizirana izvanredna sjednica profesorskog vijeća Pravnog fakulteta u Subotici. Kulminacija napada došla je 1931. godine kada je i opasnost od ukidanja bila najozbiljnija, ali su u namjeri obrane izdani memorandum i rezolucija subotičkog Pravnog fakulteta, i fakultet je nastavio raditi sve do posljednjeg radnog dana, 1. travnja 1941. godine. Ulaskom okupatorskih snaga zgrada Pravnog fakulteta (današnja Kemijska škola) u Subotici bila je poharana i opljačkana, a vrijedna znanstvena knjižnica rekvirirana i preseljena u Pečuh.

Petrovaradin

26. ožujka 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Proljeće

Stiglo je konačno. Toliko očekivano i iščekivano proljeće. I odmah je toplo, temperatura je skočila za više od desetak stupnjeva. Svima je barem lakše. Ionako temperatura svakako skače od svakojakih i svakodnevnih šokova. Nema veze, važno je da sunce opet sija...

FOTO KUTAK

Njegov teritorij!

KVIZ

Marko Marulić

Koje je godine i gdje rođen Marko Marulić?
Na kojim je jezicima pisao?
Kako je pisao na hrvatskom jeziku?
Koje je njegovo najpoznatije djelo?
Koji je riječ po prvi put Marko Marulić uporabio, a da je ona nakon toga postala službenom?
Tko je napisao biografiju Marka Marulića?

18. kolovoza 1450. godine u Splitu.
Latinskom (80 posto), hrvatskom i talijanskom.
Koristio je splitsku čakavicu, s umjerenim staroslavizmima i štokaviz-
mlima.
Judita, napisana 1501, 1521.
Psihologija.
Frano Božićević Natalis.

VICEVI

Žena odluči iznenaditi svoju obitelj i u prodavaonici kućnih ljubimaca kupi papigu po vrlo povoljnoj cijeni. Na odlasku prodavač je upozori kako je ta papiga prije živjela u jednoj drugoj obitelji i tko zna što je tamo vidjela i čula. Ženi to nije zasmetalo i sva ozarena predstavi papigu svome suprugu.

- Ovo je naš novi kućni ljubimac.
Papiga odvažena lijepim gostoprimstvom počne govoriti:
- Nova kuća, nova madam, zdravo Pero...

Sudac pita optuženog za krađu:

- Jeste li oženjeni?
- Nisam, niti ću ikada biti!
- Tako pametan čovjek, a krade – prokomentira sudac.

- Doktore, imam amneziju – požali se pacijent.
- Što imate?
- Što imam?

NOGOMET

Briljantna Bačka

SUBOTICA – Šest pogodaka u mreži gostujuće momčadi Borca iz Starčeva (6-0) obilježilo je briljantan nastup nogometaša Bačke u 21. kolu Vojvodanske lige. Zahvaljujući angažiranoj igri već na samom startu susreta crveno-bijeli su imali prednost od dva pogotka (*Lučić, Perović*), a potom su u drugom dijelu igre pokraj svog imena golove upisali i

Nikutović, Trešnjić 2 i Milić za konačnu, visoku pobjedu koja je donijela i pomak na prvenstvenoj tablici. Bačka zauzima drugo mjesto sa 42 osvojena boda, 3 manje od vodeće momčadi Slobode, a u sljedećem kolu gostuje momčadi Radnika (Stari Tamiš).

Spartak ZV – Javor 0-0

SUBOTICA – Derbi susret 19. kola Super lige između Spartaka Zlatibor vode i Javora iz Ivanjice završen je neodlučenim rezultatom (0-0), a domaći igrači su propustili priliku novom pobjedom učvrstiti treću poziciju.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA
PALANKA II. RAZRED

Sloga – Bački hajduk 1-4

PLAVNA – U okviru priprema za prvenstvo Sloga je u prvoj prijateljskoj utakmici u četvrtak, 18. ožujka, izgubila na domaćem terenu od Bačkog hajduka iz Bačkog Novog Sela rezultatom 4-1. Ovaj poraz nije iznenađenje, nego je posljedica izmjena u klubu i uključivanja novih, mlađih igrača u ekipu. Po riječima novog trenera Sloge *Mike Rakića*, ova će ekipa od sada biti znatno pomlađena, a glavni potencijal će biti mladi igrači koji žive u Plavni i s kojima će se sustavno raditi. Iako je i dalje prisutna financijska kriza, za očekivati je da će novi trener konsolidirati osvježeni tim i da Slogu čekaju bolji dani.

Proletni dio prvenstva u Međuopćinskoj nogometnoj ligi Bačka Palanka II. razred započinje u nedjelju, 28. ožujka, a u njoj će se natjecati: Karadordevo, Krivanj, Naša zvezda, Sloga, Neštin, Bački hajduk, Mladenovo i Labudnjača.

NOGOMET

Nastavak posrtanja Sonćana

Nakon prinudne stanke izazvane lošim vremenskim uvjetima, proteklog su vikenda odigrane utakmice XIX. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula. NK Dinamo iz Sente ugostio je lidera na tablici, ekipu OFK Odžaci iz istoimenog mjesta. Po sunčanom, ali vjetrovitom vremenu Dinamo se favoriziranoj ekipi Odžaćana suprotstavio oslabljen parnim javnim opomenama, nepotrebno zasluženim na gostovanju u Aleksi Šantiću u prošlom kolu.

Rezultatsko posrtanje plavih nastavlja se, a publike je sve manje. Obrana je sve nesigurnija, a napad ne samo da je neefikasan, nego nije u stanju stvoriti niti polupriliku iz koje bi ugrozio protivničkoga vratara. Tako je i prvi zgoditak za goste već u 10. minuti postigao napadač *Stojanović* nakon grube pogreške posljednje linije Dinama, a drugi, u 38. minuti, nakon centaršuta s desne strane, nespretno je u vlastitu mrežu ubacio vratar *Matić*. Konačan rezultat (0-3) postavio je *Moguš* u 83. minuti.

Uz korektnu igru, gledatelji su vidjeli vjerojatno i najbolje suđenje u Sonti u ovom prvenstvu. Suci *Vračar, Maričić i Krizmanić*, sva trojica iz Sombora, bez pogreške su vodili utakmicu.

Dinamo: *Matić, Krstin, Gal, Ileš, Barunov, Nesvanulica, Kmezić, Mihaljev (Šarac), Stojković (Vučićević), Karajkov, Vidaković (Rakin)*
Ostali rezultati: Panonija – OFK Šikara 3-1, Dunav (Bački Monoštor) – Aleksa Šantić 3-0, Dinamo (Bački Breg) – Sport 2-1, Jedinstvo (Kolut) – Terekveš 3-0 (službeni rezultat) i Hajduk – OFK Hajduk 9-0.

I. A.

KOŠARKA

Poraz na kraju

ZRENJANIN – Porazom na gostovanju kod Proletara (78-76) u posljednjem kolu Prve A lige, košarkašice Spartaka su zauzele 10. mjesto s osvojenih 27 bodova i s 5 pobjeda i 17 poraza.

Nastavak pobjedničke serije

SUBOTICA – Još prošle srijede, u ranije odigranom susretu 22. kola Srpske lige, košarkaši Spartaka svladali su Veternik (84-69) i nastavili stopostotni učinak pobjeda u dosadašnjem dijelu prvenstva.

ODBOJKA

Nebitan poraz

BEOGRAD – Susret posljednjeg kola Mini lige za prvaka bez natjecateljskog značaja, između Vizure i ŽOK Spartaka, dobila je beogradska momčad (3-2). Slijedi nastavak natjecanja u odigravanju za prvaka, a odbojkašice Spartaka startat će s druge pozicije i s ekipom Tenta borit će se za ulazak u finale, za koje je potrebno ostvariti tri pobjede.

STOLNI TENIS

Subotica – Szeged 9:0

SUBOTICA – Pripremajući se za odlučujući susret prvenstva protiv beogradskog Partizana, stolnotenisači subotičkog Spartaka odigrali su kontrolni prijateljski međunarodni susret protiv momčadi Szegeda (Mađarska) i nadmoćno svladali protivnike maksimalnim rezultatom (9-0). Sva tri Spartakova prvotimca: *Atila Koszo* i braća *Danijel i Denis Čonić* zabilježila su po tri pobjede u susretima protiv *Roberta Dudasa, Levente Lukacsa i Viktora Szolara*.

Pobjeda protiv Partizana

BEOGRAD – U odlučujućem susretu prve stolnoteniske lige Srbije subotički Spartak je na gostovanju u Beogradu svladao Partizan (6-3) i ovom važnom pobjedom osigurao nastup u doigravanju za naslov prvaka države.

Lepenka – Spartak II 4:1

NOVI KNEŽEVAC – Stolnotenisači druge momčadi Spartaka poraženi su na gostovanju kod Lepenke (1-4) i s drugim porazom u prvenstvu Druge lige izgubili vodeću poziciju na tablici. Jedini poen za Subotičane osvojio je par *Takarics, Kukli*.

TRADICIONALNO SPORTSKO DRUŽENJE

Malonogometni turnir u Segedinu

Tradicionalno sportsko druženje malonogometnih momčadi iz Subotice (DSHV, Konzulat RH u Subotici), Čantavira i Segedina (Mađarska) održano je ovoga puta (subota 20. ožujka) u organizaciji lokalne samouprave mađarskog grada Segedina. Šest prijavljenih mom-

čadi, uz navedene stalne sudionike, natjecale su se i momčadi gradske i hrvatske samouprave u Segedinu, bile su svrstane u dvije skupine u kojima su odigrani susreti po sustavu svatko sa svakim. U prvoj skupini su igrale momčadi DSHV-a, Čantavir i gradska samouprava Szegeda, dok su se u drugoj skupini za naslov pobjednika i plasman u finale borile momčadi Konzulata RH u Subotici, Hrvatske samouprave i grada Segedina. Pobjednici skupina, DSHV i Konzulat RH u Subotici, izborili su plasman u finale, a golom *Dejana Matlaka* pobijedila je momčad Konzulata RH 1-0. Po završetku sportskog dijela slijedio je nastavak druženja uz prigodan objed, a sljedeće druženje je planirano za sredinu svibnja u Subotici.

PLIVANJE

Uspješan vikend plivača

ZRENJANIN, NOVI SAD – Proteklog vikenda plivači Spartaka su sudjelovali na prvenstvu Srbije za kadete, omladinke i u apsolutnoj kategoriji u Zrenjaninu i na uskršnjem mitingu u Novom Sadu.

U Zrenjaninu je od 19. do 21. ožujka održano prvenstvo Srbije za kadete, omladinke i u apsolutnoj kategoriji na kome su sudjelovala 33 kluba s 300 natjecatelja. Plivači Spartaka su nastupili s 5 plivača i osvojili 4 medalje (2 srebrne i 2 brončane). Najvrjedniji rezultat postigao je *Momir Vuković Lamić* osvojivši 3. mesto u apsolutnoj kategoriji u disciplini 100 m prsno. *Marko Žužić* je osvojio dvije srebrne medalje u disciplinama 50 i 200 m prsno, dok je *Silvester Lukač* bio treći u disciplini 800 m slobodno. Za plivački klub Spartak nastupili su još *Valentina Lević* i *Mikloš Ilaš*.

U Novom Sadu je 19. ožujka održan uskršnji miting na kom je sudjelovalo 24 kluba s 511 natjecatelja. Za Spartak je nastupilo 60

natjecatelja koji su osvojili 5 medalja (3 srebrne i 2 brončane).

Kategorija 12-13 godina:

Darko Mamužić (2. mjesto 200 mješovito)

Aleksa Šehovac (3. mjesto 100 slobodno)

Kategorija 10-11 godina:

Uroš Spasenić (2. mjesto 50 prsno)

Jovana Mavrak (3. mjesto 100 prsno)

Marko Šoštarec (3. mjesto 100 mješovito)

RUKOMET

Nova pobjeda Spartak Vojputa

SOMBOR – Uvjerljivom igrom i visokom pobjedom od 12 golova razlike (26-14), rukometaši Spartak Vojputa nastavljaju s odličnim igrama u prvenstvu Druge lige i potvrđuju opravdanost statusa favorita za osvajanje naslova i prolaska u viši rang natjecanja. Spartak Vojput ima pet bodova prednosti nad drugoplasiranom momčadi Radničkog iz Novog Sada.

AMERICAN FOOTBALL

Pobjeda Spartanaca

ŠUPLJAK – Prva subotička momčad american footbolla Spartanci pobijedili su rivale iz Beograda, momčad Gorštaka (7-6), u prvom kolu

B divizije SAAf saveza. Startna pobjeda izborna je zahvaljujući touchdownu *Danijela Vojnić Hajduka* i potvrdi iz dodatnog kaznenog udarca.

VATERPOLO

Spartak – Zemun 7:8

SUBOTICA – Vaterpolisti Spartaka nisu uspjeli iskoristiti prednost domaćeg plivališta u Dudovoj šumi i doživjeli su poraz od momčadi Zemuna (7-8) u 16. kolu prvenstva 1. B lige Srbije. Spartak je uspio dobiti samo drugu četvrtinu (4-3), što nije bilo dovoljno niti za neodlučni rezultat.

POGLED S TRIBINA

Svaka čast, Ivane

Kada je u nedjelju, 21. ožujka, negdje malo prije pola noći *Ivan Ljubičić* poentirao svoju četvrtu meč loptu protiv Amerikanca *Andyja Roddicka* u finalnom susretu Masters serije 1000 u Indian Wellsu, svi koji su gledali ovaj susret (izuzev domaćih navijača) bili su impresionirani sportskim

podvigom 31-godišnjeg rođenog Banjalučanina. Popularni Ljubo izjednačio se s legendarnim *Andreom Agassijem* i uspio, zašavši u četvrtu decenij, osvojiti veliki turnir koji je samo po nagradnom fondu iza Grand Slamova. Pravednost tenisa, po mnogima jednog od najljepših sportova, ogledala se još jednom, podarivši još jednom Hrvatima (sjetimo se *Ivaniševićevih* neuspješnih finala u naponu igračke karijere, a potom osvajanja Wimbledona pri samom kraju karijere) »popravnici« na velikoj

sceni – Ljubo je izgubio dva finala Masters serije kada je bio 3. igrač svijeta, protiv *Rafaela Nadala* (Madrid) i *Tomasa Berdycha* (Paris). Ljepota sudbinskog sretnog trenutka podarila mu je najljepši dar za 31. rođendan, koji je 19. ožujka proslavio upravo za vrijeme turnira u Indian Wellsu, a »najdraži čestitari« bili su mu *Novak Đoković* i *Nadal*, drugi i četvrti igrač svijeta, koje je, pokraj ostalih rivala, uspio pobijediti na putu do velikog finala. Iako mu je prije turnira malo tko davao veće šanse za neki zapaženiji rezultat, osobito kada mu je ždrijeb trećeg kola namijenio *Đokovića*, *Ivan Ljubičić* je uspio dokazati cijelom profesionalnom tenisu kako ni blizina veteranskih godina nije smetnja za najveće rezultate. Pobjedom u Indian Wellsu, pokraj čeka na 605.000 USD, Ljubo je »skočio« na 13. mjesto i, ukoliko ga forma bude poslužila, navijestio još jednu zapaženu sezonu u svojoj profesionalnoj karijeri u kojoj je već devetu godinu zaredom među 50 najboljih tenisača svijeta, osvojivši 10 ATP naslova uz 12 poraza u finalnim susretima (386 pobjeda – 257 poraza u profesionalnoj ATP karijeri), te naslov osvajača Davisova kupa (2005.) i olimpijsku broncu u paru s *Mariom Ančićem* (2004.). Svaka čast, Ivane!

KOŠARKA

Tri kandidature za Final four NLB lige

Zagreb, Vršac i Poreč podnijeli su kandidaturu za organiziranje Final foura regionalne NLB lige, natjecanja najbolje četiri momčadi nakon regularnog ligaškog dijela prvenstva (Cibona, Partizan, Hemofarm i Olimpija). Glavnom gradu Hrvatske najveći konkurent za dobivanje organizacije turnira jamačno je Vršac, s obzirom kako i sam ima predstavnika na završnom natjecanju.

RUKOMET

Nenad Kljaić novi trener Zagreba CO

Ususret predstojećim duelima protiv Barcelone u osmini finala Lige prvaka, čelnici Zagreba CO smijenili su trenerski dvojac Maglajlija – *Bašić* i za novog šefa struke postavili *Nenada Kljaića*, proslavljenog

hrvatskog rukometnog trenera, koji je već vodio ovaj klub (2007.). Za novog sportskog direktora izabran je *Vlado Šola*, koji će biti i trener vratara, dok će dužnost pomoćnog trenera obavljati *Vladimir Jelčić*.

GIMNASTIKA

Tkalčec osvojila srebro

Hrvatska gimnastičarka *Tijana Tkalčec* osvojila je srebrnu medalju u preskoku na trećem gimnastičkom Svjetskom kupu u Dohi (Qatar) i time nadmašila svoj prošlogodišnji nastup kada je u istoj disciplini bila treća. Ostali hrvatski predstavnici *Robert Seligman* (četvrti – konj s hvataljkama), *Filip Ude* (šesti – konj s hvataljkama) i *Tomislav Marković* (peti – parter) nisu uspjeli osvojiti medalje.

NOGOMET

Poraz Hajduka

Posve neočekivano Hajduk je na gostovanju u Zagrebu poražen od Lokomotive (2-1) i ponovno se bodovno udaljio od vrha tablice 1. HNL. Dinamo je, istina teže nego što je očekivano, preskočio gostovanje u Koprivnici protiv Slavena (1-0) i uvećao bodovnu prednost nad Cibaliom, koja je odigrala neodlučeno (1-1) u Varaždinu protiv Varteksa. Ostali rezultati 21. kola: Zadar – Međimurje 2:0, Osijek – Croatia Sesvete 0:0, Rijeka – Šibenik 0:1, Inter – Krlovac 0:1, Zagreb – Istra 1961 1:1

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.rs
e-mail: funero@funero.rs
Mogućnost odloženog plaćanja

IVAN ANDRIĆ, NOGOMETAŠ

Stopama djeda Pave

Mladi nogometaš naslijedio je sportsku genetiku i ljubav prema Dinamu

Ivan Andrić - čuču - prvi s desna

Učenik je šestog razreda osmogodišnje škole Vuk Karadžić u Baču. Ivan Andrić se za nogomet počeo zanimati već od ranog djetinjstva, a od prvog razreda već je bio član NK Tvrdava.

No, ta činjenica ne bi bila toliko zanimljiva da ovaj simpatični trinaestogodišnjak u svojoj kratkoj nogometnoj karijeri nije doživio već jedan »transfer«.

PRVI TRANSFER

Prije dvije godine (2008.) Ivan sa svoja tri vršnjaka sudjeluje na ljetnom kampu FC Milan iz

Milana (Italija), koji se održavao u Novom Sadu. Tu ga zapaža trener Bora Zagorac iz ONK Futog iz Futoga i od tada Ivan trenira i igra za ovaj klub, koji se natječe u Novosadskoj ligi. Mladi nogometaš je tamo zadovoljan, uvjeti za napredovanje i prelazak u viši rang su bolji i brži nego da je ostao u matičnom klubu Tvrdava u Baču. Kako Ivan sve to podnosi? Treninzi su česti, dva do tri puta tjedno, vikendi su rezervirani za utakmice, a od Bača do Futoga ima oko 50 kilometara.

»Česti treninzi mi ne smetaju u školi. I dalje sam odličan učenik, samo po koji sat tjedno izostanem

s nastave, no ja to sve nadoknadim. Roditelji mi puno pomažu, podržavaju me i 'stoje mi na raspolaganju' kada god imam trening ili utakmicu«, kaže Ivan.

PLANOVI I ŽELJE

Iako je o daljnjim planovima još uvijek rano govoriti, pitali smo ga za njegove želje i planove.

»Sada će se moj djed Pava sigurno veseliti što ću ovo kazati«, stidljivo nastavlja Ivan. »Moja velika želja je da zaigram u zagrebačkom Dinamu. Moj djed je veliki navijač Dinama i mada se ja još nisam ni rodio kada je Zvonimir Boban

igrao u Dinamu – on je moj uzor, a sve iz djedovih priča. Naravno, i ja bih poslije poput Bobana volio zaigrati u Milanu i otići u Italiju, ali to su za sada samo snovi.«

DJEDOVIM NOGOMETNIM STOPAMA

No, djed Pava nije samo veliki navijač Dinama, nego je poput velikih dinamovaca, Velfla, Cimermančića, Antolkovića, Horvata, Čajkovskog, bio i veliki nogometaš. Baš u njihovo vrijeme, a i poslije, Pava Bartolović bio je legenda bačkog nogometa u NK Tvrdavi i sigurno je, da su tada bila drugačija vremena, i on bi u plavom dresu igrao zajedno s njima. U Tvrdavi je Pava Bartolović igrao dugo, uz Ljudevita Kovačeva najduže od svih iz svoje generacije. U njegovo vrijeme Tvrdava je proživljavala svoje najbolje godine. U generaciji već spomenutog Kovačeva, Kesejića, Kolarića, braće Kovačić, Kampela, Krempatića, Bartolović je svojom hitrošću i brzinom punio protivničke golove. Za Tvrdavu je igrao, a za Dinamo je živio. Pratio ih je na mnogim utakmicama, radovao se njihovim uspjesima. Sada, puno godina kasnije, njegov unuk Ivan ide njegovim stopama. Sigurno je da su priče djeda Pave »o davnim vremenima« Jerkovića, Zambate, Lamze i ostalih vrsnih dinamovaca, kojih se sada rijetko tko i sjeća, probudile u Ivanu želju da ostvari ono što bi njegovog djeda najviše veselilo. Mlad i hitar, kao što je i djed Pava bio, Ivan Andrić će to zasigurno postići. A ako se tomu doda još i talent i upornost, uspjeh neće izostati.

Stanka Čoban

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

PETAK
26.3.2010.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 - Dolina sunca, telenovela
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Riddim, dokumentarna serija
 10.40 - Riddim, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.31 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - McLeodove kćeri 5, serija
 14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
 14.35 - Glas domovine
 15.00 - Drugo mišljenje
 15.30 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.50 - Iza ekrana
 18.21 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tito, dokumentarno-igrana serija
 21.05 - Iza stakla, hrvatski film
 22.30 - Lica nacije
 23.25 - Vijesti
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.45 - Vijesti iz kulture
 23.55 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 00.50 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 01.35 - Između dviju struja, francuski film
 03.20 - Vip Music Club LP
 05.20 - Moj grijeh, telenovela

06.45 - Najava programa
 06.50 - Dječak i vjeverica, crtana serija
 07.10 - Vatrogasne priče, crtana serija
 07.35 - TV vrtić: Škola
 07.45 - Tajni dnevnik patke Matilde: Zdrava hrana
 --- - Život u obitelji vodenkonja: Posjet
 --- - Brum: Brum i baloni
 08.10 - Krava i Pile, crtana serija
 08.35 - Hollyni junaci, serija za djecu

09.00 - Hannah Montana, serija za djecu
 09.25 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Prijatelji 9, humoristična serija
 13.50 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 14.10 - Ružna Betty 2, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - Puni krug
 15.25 - Izazovi: Moj prijatelj, belgijski dokumentarni film za mlade
 15.40 - TV vrtić: Škola
 15.50 - Tajni dnevnik patke Matilde: Zdrava hrana
 --- - Život u obitelji vodenkonja: Posjet
 --- - Brum: Brum i baloni
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
 17.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 3, serija za mlade
 20.15 - Čarolija 10, serija
 21.10 - Muškarci na stablima, serija
 21.55 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Mankelov inspektor Wallander, mini serija
 23.45 - Šibenski festival '09., snimka 1. večeri
 01.00 - Kraj programa

06.10 Naši najbolji dani, serija
 06.55 Jackie Chan
 07.20 Jagodica Bobica, crtana serija
 07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08.00 Bumba, crtana serija
 08.10 Odavde do vječnosti, serija
 10.10 Magična privlačnost, serija
 11.10 IN magazin
 12.00 Farma, reality show
 13.00 Provjereno, magazin
 14.00 Odavde do vječnosti, serija
 16.00 Magična privlačnost, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 22.20 Špijuniraj muški, igrani film
 23.55 Naš muž Talijan, igrani film
 01.40 Vidoviti Milan, tarot show
 02.40 Zov puti, igrani film
 04.00 Zdrpi i briši, igrani film

05:40 IN magazin
 06:20 Kraj programa

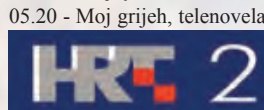

07.30 Krava i Pilić, crtana serija
 07.55 Miffy, animirana serija
 08.10 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 10.00 Malcolm u sredini, humoristična serija
 10.30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 11.15 Pod istim krovom, humoristična serija
 11.45 Dadilja, humoristična serija
 12.15 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
 15.30 Andeo i vrag, telenovela
 16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
 16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.35 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Harry Potter i Plameni pehar, film, fantastični
 22.30 Lovac, igrani film, znanstveno-fantastični
 00.15 Vijesti
 00.30 Ubojica s autoputa, igrani film, akcijski
 02.05 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
27.3.2010.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Muškarci na stablima, serija
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Kralj i četiri kraljice, američki film
 09.35 - Jelovnici izgubljenog vremena
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik

12.31 - Moj grijeh, telenovela
 13.20 - Prizm
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Warren Buffett - moderni Mida
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.30 - Kulturna baština
 16.45 - Murtić u Sarajevu, dokumentarni film
 17.15 - Eko zona
 17.45 - Svirci moji, glazbena emisija
 18.30 - Luda kuća 5, humoristična serija
 19.07 - Tajni dnevnik patke Matilde
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Zvijezde pjevaju (3.), 1.dio
 21.05 - Zvijezde pjevaju (3.), 2.dio
 21.55 - Vijesti
 22.20 - Mamutica 2, kriminalistička serija
 23.15 - Filmski vikend s Johnom Carpenterom: The Thing (Stvor), američki film
 01.05 - Filmski maraton: Moćni Mahowny, kanadsko-britanski film
 02.45 - Filmski maraton: Killjoy, američki film
 05.20 - Moj grijeh, telenovela

06.50 - Najava programa
 06.55 - Melbourne: F1 - kvalifikacijski trening
 08.10 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 08.35 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 09.00 - TV vrtić
 09.10 - Danica
 09.15 - Ninin kutak: Šablone
 09.20 - Čarobna ploča - učimo engleski (9.)
 09.35 - Izazovi: Moj prijatelj, belgijski dokumentarni film za mlade
 09.50 - Navrh jezika
 10.00 - Pripovjedač
 10.25 - Kokice
 10.50 - Ni da ni ne: Građanski neposluh
 11.45 - Briljanteen
 12.30 - Hrvatski pisci na TV ekranu - Miroslav Feldman: U pozadini, TV drama
 13.50 - KS automagazin
 14.20 - 4 zida
 14.55 - Surviving Alaska (With Les Stroud), dokumentarni film
 15.40 - Šibenik: Košarkaški Kup Hrvatske (Ž), prijenos finala
 17.30 - Skica za portret

RTL, Nedjelja,
 28. ožujka, u 17:30 sati.

DISCOVERY:
BEZ CENZURE

Svaka epizoda ovoga uzbudljivog serijala donosi nam originalne snimke neočekivanih susreta s opasnim životinjama, koje su ljudi u opasnosti uspjeli zabilježiti na vrpce, ostajući rijetko hladnokrvnima. Azijski slonovi veoma su inteligentne i miroljubive životinje koje žive u krdima, ali prije dolaska u zooški vrt u San Diegu slonica Cindy je živjela usamljenim životom, te nije bila dresirana za interakci-

17.40 - Rukomet LP, emisija
 17.55 - Rukomet, LP: CO Zagreb - FC Barcelona, prijenos
 19.30 - Rukomet LP, emisija
 19.45 - Nove avanture stare Christine 3, serija
 20.10 - HNL: Karlovac - Rijeka, prijenos
 22.05 - Volim nogomet
 23.05 - Sportske vijesti
 23.20 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
 00.00 - Dobre namjere, serija
 00.50 - Noć u kazalištu - F.G.Lorca: Dom Bernarde Albe

06.25 Nogometni pas, igrani film
 07.45 Superheroj Spiderman, crtana serija
 08.10 Timmy Time, crtana serija
 08.25 Dora istražuje, crtana serija
 08.50 Asterix i Kleopatra, crtani film
 10.05 U slučaju frke, serija
 10.35 Frikovi, serija
 11.35 Čarobnice, serija
 12.35 Zemlja sunca, igrani film
 15.05 Farma, reality show
 17.25 Vijesti
 17.35 Nogometni pas, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Porotnica, igrani Sfilm
 22.10 Divlja igra 3, igrani film
 23.45 Grimizne rijeke 2, igrani film
 01.35 Vidoviti Milan, tarot show
 02.35 Točka usijanja, igrani film
 04.05 Pravda iza rešetaka, igrani film

ju s ljudima. Njezin timaritelj godinu i pol dana nije s njom imao nikakvih problema, no jednog je dana jedan posjetitelj začuo njegov poziv u pomoć.

Originalni naslov:
**UNTAMED AND UNCUT:
ELEPHANT ATTACK**

Žanr: dokumentarni film

Trajanje: 45 min.

05:35 IN magazin

06:05 Kraj programa

07.15 Andeo i vrag, telenovela

08.10 Miffy, animirana serija

08.50 Dexterov laboratorij, crtana serija

09.15 Bakugan, crtana serija
09.40 Bikeri s Marsa, crtana serija

10.15 Skrivena poruke, humoristična serija

10.45 Od 9 do 5, igrani film, komedija

12.40 Dan u New Yorku, igrani film, komedija

14.10 Kobne strasti, igrani film, komedija

15.55 Premier liga: Chelsea - Aston Villa, prijenos

18.00 Zvijezde Ekstra: Najveće holivudske tragedije (4. dio), zabavna emisija

18.30 Vijesti

19.10 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show

20.00 Duma, film, obiteljski
21.50 Kod kuće je najljepše, film, romantična komedija

23.30 Oh, kakve li sramote, igrani film, komedija

00.55 Lovac, igrani film, znanstveno-fantastični

02.20 Astro show, emisija uživo

**NEDJELJA
28.3.2010.**

06.15 - Najava programa

06.20 - Glas domovine

07.00 - Euromagazin

07.30 - Duhovni izazovi

08.00 - Vijesti

08.10 - Valentina Fijačko, Giorgio Surian i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Ivana Repušića

09.25 - Opera box

10.00 - Vijesti

10.20 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija

11.05 - Priče Ruth Rendell: Nikad dovoljno opreza, mini-serija

12.00 - Dnevnik

12.34 - Plodovi zemlje

13.25 - Rijeka: More

14.00 - Nedjeljom u dva

15.05 - Mir i dobro

15.40 - Vijesti

15.55 - Glava obitelji, američki film

17.35 - Lijepom našom: Poreč (2/2)

18.35 - U istom loncu, kulinarski show

19.15 - LOTO 6/45

19.30 - Dnevnik

20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz

21.10 - Odmori se, zaslužio si 4 - TV serija

21.50 - Paralele

22.25 - Vijesti

22.50 - Filmski vikend s Johnom Carpenterom: Dark Star (Tamna zvijezda), američki film

00.15 - Claude Chabrol, l'enfant libre - dokumentarni film

01.10 - Ružmarin i majčina dušica 3, serija

01.55 - Priče Ruth Rendell: Nikad dovoljno opreza, mini-serija

02.45 - Lijepom našom: Poreč (2/2)

03.40 - U istom loncu, kulinarski show

04.20 - Plodovi zemlje

05.10 - Rijeka: More

06.30 - Najava programa

06.35 - Zgode Toma i Jerryja

07.00 - Paulino ljeto, serija

07.25 - Melbourne: F1 za Veliku nagradu

Australije - emisija

07.50 - Melbourne: F1 za Veliku nagradu Australije

10.00 - Imotski: Cvjetnica, prijenos

11.45 - Biblija

11.55 - Nora Fora, TV igra

12.45 - Zvijezde pjevaju (3.)

14.25 - Milijarder, američki film

16.00 - Melbourne: F1 za Veliku nagradu

Australije, snimka

17.00 - Olimp - sportska emisija

20.05 - Zabava, američki film

21.45 - Sportske vijesti

22.00 - Garaža

22.35 - Dobre namjere, serija

23.20 - Dobro ugođena večer: Mladen Tarbuk - Kate's Kiss

00.20 - Transfer

00.50 - Kraj programa

06:05 Asterix i Kleopatra

07:20 Superheroj Spiderman

07:45 Timmy Time

08:00 Dora istražuje

08:25 U slučaju frke, serija

08:55 Ulica sjećanja, serija

09:55 Automotiv, auto-moto magazin

10:25 Magazin Lige prvaka

10:55 Novac, business magazin

11:25 Zbogom, bivši, serija

12:25 Žene američkih vojnika, serija

13:25 Naš muž Talijan, igrani film

15:10 Flipper, igrani film

17:00 Vijesti

17:10 Izbor za Miss Universe

Hrvatske, snimka

19:15 Dnevnik Nove TV

20:00 Farma, reality show

21:00 Razbijač, igrani film

22:45 Red Carpet, showbiz magazin

00:05 Televizijska posla, serija

00:35 Vatromet taštine, film

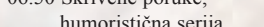
02:40 Slučajno ubojstvo, film

04:10 Red Carpet, showbiz magazin

05:20 Automotiv, auto-moto magazin

05:45 Novac

06:10 Kraj programa

06.50 Skrivena poruke, humoristična serija

07.20 Miffy, animirana serija

08.00 Dexterov laboratorij

08.25 Bakugan, crtana serija

08.50 Bikeri s Marsa

09.15 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija

10.30 Jedna od dečiju, humoristična serija

11.00 Jezikova juha

11.55 Richie Rich, igrani film

13.30 Batman zauvijek, igrani film, akcijski

15.40 Columbo: Ubojstvo na dnevnom redu, kriminalistička serija

17.30 Discovery: Bez cenzure, dokumentarna serija

18.30 Vijesti

19.05 Ekkluziv, magazin

20.00 Prijetnja, film, triler

21.30 CSI: Miami, serija

22.25 Zakon braće, serija (dvije epizode)

00.05 Kod kuće je najljepše, film, romantična komedija

**PONEDJELJAK
29.3.2010.**

05.40 - Najava programa

05.45 - Mir i dobro

06.15 - Drugo mišljenje

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska

07.05 - Vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska

07.35 - Vijesti

09.14 - Dolina sunca

10.00 - Vijesti

10.15 - Putne bilježnice, dokumentarna serija

10.40 - Putne bilježnice, dokumentarna serija

11.10 - Treća dob, emisija

12.00 - Dnevnik

12.32 - Moj grijeh, telenovela

13.20 - McLeodove kćeri 5

14.10 - Vijesti

14.35 - Normalan život

15.35 - Direkt

16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti

16.20 - Hrvatska uživo

17.40 - Najslabija karika, kviz

18.20 - Kod Ane

18.35 - Dolina sunca

19.30 - Dnevnik

20.10 - Pustinja svijeta: Arapska pustinja, dokumentarna serija

20.50 - Potrošački kod

21.25 - Velegradnja 3, dokumentarna serija

22.25 - Otvoreno

23.20 - Vijesti

23.35 - Poslovne vijesti

23.50 - Na rubu znanosti: James Dimeo - Orgonska energija

00.35 - Zvijezdane staze: Voyager 7, serija

01.20 - Ružna Betty 2, serija

02.05 - Dr. House 5, serija (12)

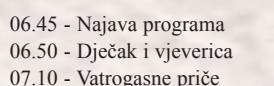
02.50 - Velegradnja 3, dokumentarna serija

03.40 - Skica za portret

03.50 - Pustinja svijeta: Arapska pustinja, dokumentarna serija

04.25 - Potrošački kod

04.55 - Moj grijeh, telenovela

06.45 - Najava programa

06.50 - Dječak i vjeverica

07.10 - Vatrogasne priče

07.35 - TV vrtić: Začarana čarapa

-- -- - Brlog: Zagorski puran

-- -- - Nogalo: Leti, leti

07.53 - Čarobna ploča - učimo engleski (10.)

08.10 - Krava i Pile

08.35 - Hollyni junaci, serija

09.00 - Hannah Montana, serija

09.25 - Vip Music Club

10.00 - Sutkinja Amy 6, serija

10.45 - Le piano oublié, francuski film

12.25 - Zadnji trzaji - zolnji skoši, dok.film

13.00 - Ritam tjedna, glazbeni magazin

13.40 - Prijatelji 9, serija

14.05 - Zovem se Earl 3, humoristična serija

14.25 - Ružna Betty 2, serija

15.10 - Kod Ane

15.25 - Ton i ton (6/10)

15.40 - Etika (6/10)

15.55 - TV vrtić: Začarana čarapa

-- -- - Brlog: Zagorski puran

-- -- - Nogalo: Leti, leti

16.13 - Čarobna ploča - učimo engleski (10.)

16.30 - Zvijezdane staze: Voyager 7, serija

17.15 - Na rubu znanosti: James Dimeo - Orgonska energija

18.00 - Vijesti na Drugom

18.20 - Županijska panorama

18.50 - Vip Music Club

19.25 - Doctor Who 3, serija

20.10 - TV Bingo Show

21.05 - Tračnica, serija

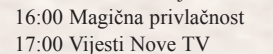
21.55 - Vijesti na Drugom

22.15 - Dr. House 5, serija

23.05 - Aleksandra, rusko-francuski film

00.40 - Nabrijani 2, serija

01.25 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija

06:55 Jackie Chan

07:20 Jagodica Bobica

07:45 Fifi i cvjetno društvo

08:00 Bumba, crtana serija

08:10 Odavde do vječnosti

10:10 Magična privlačnost

11:10 IN magazin

12:00 Farma, reality show

13:00 Najbolje godine, serija

14:00 Odavde do vječnosti

16:00 Magična privlačnost

17:00 Vijesti Nove TV

17:20 Naša mala klinika, serija

18:15 IN magazin

18:50 Upitnik, kviz

19:15 Dnevnik Nove TV

20:00 Najbolje godine, serija

21:00 Farma, reality show

22:00 Navy CIS, serija

23:05 Vijesti

23:20 Heroji, serija

00:20 Seinfeld, serija

00:50 Bračne vode, serija

01:20 Medij, serija

02:20 Ezo TV, tarot show

03:20 Ovisna o seksu, film

04:45 Seinfeld, serija

05:10 Bračne vode, serija

05:35 IN magazin
06:10 Kraj programa

06:55 Krava i Pilić
07:20 Miffy, animirana serija
07:35 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
09:25 Malcolm u sredini, serija
09:55 Princ iz Bel-Aira, serija
10:40 Pod istim krovom, serija
11:10 Dadilja, serija
11:40 Kralj Queensa, serija
12:05 Ekkluziv, magazin
13:00 Večera za 5, lifestyle emisija
13:50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15:30 Andeo i vrag, telenovela
16:15 Malcolm u sredini, serija
16:40 Princ iz Bel-Aira, serija
17:10 Pod istim krovom, serija
17:35 Dadilja, serija
18:00 Kralj Queensa, serija
18:30 Vijesti
18:55 Ekkluziv, magazin
19:10 Večera za 5
20:00 Danteov vrh, igrani film, akcijski
21:50 Conan barbarin, igrani film, fantastični
00:15 Vijesti
00:25 Reži me, (dvije epizode)
02:10 Astro show

**UTORAK
30.3.2010.**

05:40 - Najava programa
05:45 - Normalan život
07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
07:05 - Vijesti
07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
09:13 - Dolina sunca
10:00 - Vijesti
10:15 - Putne bilježnice, dokumentarna serija
10:40 - Putne bilježnice
11:10 - Oprah show
12:00 - Dnevnik
12:31 - Moj grijeh, telenovela
13:20 - McLeodove kćeri 5
14:10 - Vijesti
14:35 - Među nama
15:35 - Vela Nedeja va Orlecu, emisija pučke i predajne kulture
16:10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16:20 - Hrvatska uživo
17:40 - Najslabija karika, kviz
18:20 - Kod Ane
18:35 - Dolina sunca
19:30 - Dnevnik
20:10 - Globalno sijelo
20:45 - Država, selo, grad (2/7)
22:00 - Poslovni klub
22:35 - Otvoreno
23:30 - Vijesti
23:45 - Poslovne vijesti

00:00 - Drugi format
00:55 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01:40 - Ružna Betty 2, serija
02:25 - Zločinački umovi 3
03:10 - Oprah show
03:55 - Skica za portret
04:10 - Globalno sijelo
04:40 - Poslovni klub
05:10 - Moj grijeh, telenovela

06:50 - Najava programa
06:55 - Dječak i vjeverica
07:15 - Vatrogasne priče
07:40 - TV vrtić: Ptica selica
--- - Danica: Danica i papiga
--- - Gusarske priče: Iznenađna zima
--- - Profesor Baltazar: Oblačno sa svadavinama
08:10 - Krava i Pile
08:35 - Hollyni junaci, serija
09:00 - Hannah Montana, serija
09:25 - Vip Music Club
10:00 - Sutkinja Amy 6, serija
10:45 - Un chat un chat, francuski film
12:30 - Glazbeni specijal
12:55 - Dokuteka - Matko Peić-Višnja Lasta: Ljubav na putu - Skitnje po Srijemu i Baranji, dok.film (1987.)
13:25 - Prijatelji 9, serija
13:45 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
14:10 - Ružna Betty 2, serija
14:55 - Kod Ane
15:10 - Koga briga?
15:40 - TV vrtić: Ptica selica
--- - Danica: Danica i papiga
--- - Gusarske priče: Iznenađna zima
--- - Profesor Baltazar: Oblačno sa svadavinama
16:15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
17:05 - Drugi format
18:00 - Vijesti na Drugom
18:20 - Županijska panorama
18:50 - Vip Music Club
19:25 - Doctor Who 3, serija
20:15 - Nepokoreni grad: SF-SN, serija
21:40 - Vijesti na Drugom
22:00 - Zločinački umovi 3
22:50 - Fawty Towers 1, humoristična serija
23:25 - Nabrijani 2, serija
00:10 - Glazbeni specijal
00:35 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
06:55 Jackie Chan
07:20 Jagodica Bobica
07:45 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Bumba, crtana serija

08:10 Odavde do vječnosti
10:10 Magična privlačnost
11:10 IN magazin
12:00 Farma, reality show
13:00 Najbolje godine, serija
14:00 Odavde do vječnosti
16:00 Magična privlačnost
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 Naša mala klinika, serija
18:15 IN magazin
18:50 Upitnik, kviz
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
20:40 Liga prvaka
22:45 Vijesti
23:00 UFC specijal
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Seinfeld, serija
00:30 Bračne vode, serija
01:00 Medij, serija
02:00 Ezo TV, tarot show
03:00 Kameno cvijeće, igrani film
04:40 Seinfeld, serija
05:05 Bračne vode, serija
05:30 IN magazin
06:10 Kraj programa

07:30 Krava i Pilić
07:55 Miffy, animirana serija
08:10 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
10:00 Malcolm u sredini, serija
10:30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
11:15 Pod istim krovom, humoristična serija
11:45 Dadilja, serija
12:15 Kralj Queensa, serija
12:45 Ekkluziv, magazin
13:00 Večera za 5, lifestyle emisija
13:50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15:30 Andeo i vrag, telenovela
16:15 Malcolm u sredini, humoristična serija
16:40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
17:10 Pod istim krovom, humoristična serija
17:35 Dadilja, serija
18:00 Kralj Queensa, serija
18:30 Vijesti
18:55 Ekkluziv, magazin
19:10 Večera za 5, lifestyle emisija
20:00 Blago onom tko te ima, dokumentarni film
21:00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
22:15 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
23:15 Vijesti
23:25 Sarah Connor: Kronike, znanstveno-fantastična serija
00:15 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
01:55 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
31.3.2010.**

05:50 - Najava programa
05:55 - Među nama
07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
07:05 - Vijesti
07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
09:10 - Dolina sunca
10:00 - Vijesti
10:10 - Vijesti iz kulture
10:15 - Putne bilježnice, dokumentarna serija
10:40 - Putne bilježnice
11:10 - Oprah show
12:00 - Dnevnik
12:32 - Moj grijeh, telenovela
13:20 - McLeodove kćeri 5
14:10 - Vijesti
14:35 - Ekumena, religijski kontakt program
15:40 - Lastovski fumari, dokumentarni film
16:10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16:20 - Hrvatska uživo
17:35 - Najslabija karika, kviz
18:15 - Kod Ane
18:30 - Dolina sunca
19:15 - LOTO 7/39
19:30 - Dnevnik
20:10 - A sad u Europu!
21:00 - Dossier.hr
21:50 - Proces
22:25 - Otvoreno
23:25 - Vijesti
23:40 - Poslovne vijesti
23:55 - e-Hrvatska
00:30 - Znanstvene vijesti
00:50 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
01:35 - Ružna Betty 2, serija
02:20 - Urednica tabloida 2, serija
03:00 - Skica za portret
03:05 - Dossier.hr
03:50 - A sad u Europu
04:35 - Lastovski fumari, dokumentarni film
05:00 - Moj grijeh, telenovela

06:50 - Najava programa
06:55 - Delta-stanje
07:15 - Vatrogasne priče
07:40 - TV vrtić: Konjić
--- - Ninin kutak: Mapa za radove
--- - Vitaminix: Začini
--- - Luckaste pačje pustolovine: Pingova groznica
08:10 - Krava i Pile
08:35 - Ulica Somerset 11, serija za djecu
09:00 - Hannah Montana, serija
09:25 - Vip Music Club
10:00 - Sutkinja Amy 6, serija
10:45 - Roman d'un tricheur, francuski film

12:55 - Garaža: Alan Vitasović
13:30 - Prijatelji 9, serija
13:50 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
14:10 - Ružna Betty 2, serija
14:55 - Kod Ane
15:10 - Koga briga?
15:40 - TV vrtić: Konjić
--- - Ninin kutak: Mapa za radove
--- - Vitaminix: Začini
--- - Luckaste pačje pustolovine: Pingova groznica
16:15 - Zvezdane staze: Voyager 7, serija
17:05 - e-Hrvatska
17:40 - Znanstvene vijesti
18:00 - Vijesti na Drugom
18:20 - Županijska panorama
18:50 - Vip Music Club
19:25 - Doctor Who 3, serija
20:15 - Nogomet, LP - emisija
20:40 - Nogomet, LP - 1. poluvrijeme
21:30 - Vijesti na Drugom
21:40 - Nogomet, LP - 2. poluvrijeme
22:35 - Nogomet, LP - emisija i sažeci
23:25 - Urednica tabloida 2
00:15 - Nabrijani 2, serija
01:00 - Kraj programa

06:10 Naši najbolji dani, serija
06:55 Jackie Chan
07:20 Jagodica Bobica
07:45 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Bumba, crtana serija
08:10 Odavde do vječnosti, serija
10:10 Magična privlačnost, serija
11:10 IN magazin
12:00 Naša mala klinika, serija
13:00 Najbolje godine, serija
14:00 Odavde do vječnosti, serija
16:00 Magična privlačnost, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:20 Naša mala klinika, serija
18:15 IN magazin
18:50 Upitnik, kviz
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Farma, reality show
23:05 Vijesti
23:20 Privatna praksa, serija
00:20 Seinfeld, serija
00:50 Bračne vode, serija
01:20 Medij, serija
02:20 Ezo TV, tarot show
03:20 Prorokova igra, igrani film
04:55 Medij, serija
05:40 IN magazin
06:10 Kraj programa

07.30 Krava i Pilić
07.55 Miffy, animirana serija
08.10 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
10.00 Malcolm u sredini, humoristična serija
10.30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
11.15 Pod istim krovom, humoristična serija
11.45 Dadilja, serija
12.15 Kralj Queensa, serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15.30 Andeo i vrag, telenovela
16.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
17.10 Pod istim krovom, humoristična serija
17.35 Dadilja, humoristična serija
18.00 Kralj Queensa, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
21.00 Mentalist, kriminalistička serija
21.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
22.40 Najgori neprijatelj, kriminalistička serija
23.40 Vijesti
23.50 Reži me, dramska serija (dvije epizode)
01.25 Astro show, emisija uživo

ČETVRTAK 1.4.2010.

05.40 - Najava programa
05.45 - Ekumena, religijski program
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.15 - Putne bilježnice, dokumentarna serija
10.40 - Putne bilježnice, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Moj grijeh, telenovela
13.20 - McLeodove kćeri 6
14.10 - Vijesti
14.40 - Trenutak spoznaje
15.35 - Balkanska korida, dokumentarni film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.20 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Dome, slatki Dome - humoristična serija
21.50 - Pola ure kulture
22.20 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.35 - Poslovne vijesti
23.50 - Vrijeme za knjigu
00.20 - Zvezdane staze: Enterprise 1, serija

01.05 - Ružna Betty 2, serija
01.50 - Bez traga 5, serija
02.35 - Oprah show
03.20 - Skica za portret
03.35 - Balkanska korida, dokumentarni film
04.05 - Živjeti na Lavdari, dokumentarni film
04.30 - Pola ure kulture
04.55 - Moj grijeh, telenovela

06.50 - Najava programa
06.55 - Delta-stanje
07.15 - Vatrogasne priče
07.40 - TV vrtić: Prvi travnja
--- - Danica: Danica i pčela
--- - Profesor Baltazar: Hik
--- - Vitaminix: Dagnje
--- - Matylda: Tude perje
08.10 - Krava i Pile
08.35 - Ulica Somerset 11, serija za djecu
09.00 - Hannah Montana, serija
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Sutkinja Amy 6, serija
10.45 - Elena et les hommes, francuski film
13.30 - Prijatelji 9, humoristična serija
13.50 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
14.15 - Ružna Betty 2, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - Kokice
15.45 - TV vrtić: Prvi travnja
--- - Danica: Danica i pčela
--- - Profesor Baltazar: Hik
--- - Vitaminix: Dagnje
--- - Matylda: Tude perje
16.20 - Zvezdane staze: Enterprise 1, serija

17.05 - Živjeti na Lavdari, dokumentarni film
17.30 - Vrijeme za knjigu
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.50 - Vip Music Club
19.25 - Doktor Who 3, serija
20.15 - EL, nogomet - emisija
21.00 - EL, nogomet - 1. poluvrijeme
21.55 - Vijesti na Drugom
22.05 - EL, nogomet - 2. poluvrijeme
23.00 - EL, nogomet - emisija i sažeci
23.50 - Bez traga 5, serija
00.40 - Vip Music Club LP
02.40 - Kraj programa

06.10 Naši najbolji dani, serija
06.55 Jackie Chan
07.20 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.00 Bumba, crtana serija
08.10 Odavde do vječnosti
10.10 Magična privlačnost
11.10 IN magazin
12.00 Farma, reality show
13.00 Najbolje godine, serija
14.00 Odavde do vječnosti
16.00 Magična privlačnost
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Naša mala klinika, serija
18.15 IN magazin
18.50 Upitnik, kviz
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Farma, reality show
22.00 Provjereno, magazin
23.05 Vijesti
23.20 Nestali, serija

00.20 Seinfeld, serija
00.50 Bračne vode, serija
01.20 Mediji, serija
02.20 Ezo TV, tarot show
03.20 Događaj godine, film
05.00 Seinfeld, serija
05.25 IN magazin
06.05 Kraj programa

07.30 Krava i Pilić
07.55 Miffy, animirana serija
08.10 Drugo lice, telenovela
10.00 Malcolm u sredini, serija
10.30 Princ iz Bel-Aira, serija
11.15 Pod istim krovom, serija
11.45 Dadilja, serija
12.15 Kralj Queensa, serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle emisija
13.50 Drugo lice, telenovela (dvije epizode)
15.30 Andeo i vrag, telenovela
16.15 Malcolm u sredini, serija
16.40 Princ iz Bel-Aira, serija
17.10 Pod istim krovom, serija
17.35 Svi vole Raymonda, serija
18.00 Kralj Queensa, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.10 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 CSI: Miami, serija
21.00 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
22.40 Kućanice, serija
23.40 Vijesti
23.50 CSI: NY, serija
00.40 Mentalist, serija
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 Zaboravljeni slučaj, serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se subotom u 16,30 a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom u 16 sati.

Glas Hrvata

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Događilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi zine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

www.kviskrotka.hr

[illegible]

RESEARCH CRITIQUE